

Lővei Pál

GYŐRI TÉGLÁK ÉS TÉGLABÉLYEGEK

Adatok a győri téglagyártás történetéhez

Katalógus
Országos Műemléki Felügyelőség
Budapest 1983/2022

Kiadja: Monarchia Bélyegestégla-Gyűjtők Egyesülete

Online kiadvány, 2022, pdf

ISBN: 978-615-81500-4-0

Lővei Pál

GYŐRI TÉGLÁK ÉS TÉGLABÉLYEGEK

Adatok a győri téglagyártás történetéhez

Katalógus
Országos Műemléki Felügyelőség
Budapest 1983/2022*

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	2.
Adatok a győri téglagyártás történetéhez	2.
A. Bérlok	8.
B. A városi tégláégető helye	11.
C. Magántulajdonú gyárok	12.
D. Téglabehozatal	15.
E. Mennyiségi adatok	16.
Rövidítések	18.
Jegyzetek	19.
Katalógus	23.
I. Középkori téglák 1–3. sz.	23.
II. Jellel vagy ábrával megjelölt, évszám vagy betűjel nélküli téglák 4–26. sz.	24.
III. Évszámos téglák 27–252. sz.	29.
IV. Monogramos évszám nélküli téglák 253–393. sz.	61.
V. Sima, jelzés nélküli téglák 394–403. sz.	83.
VI. Pótlások 404–429. sz.	85.
Ábrák	

*= A tanulmány eredetileg néhány gépelt/fénymásolt, kéziratos példányban készült a győri belváros műemléki kutatásainak segédanyagaként: *Lővei Pál: Győri téglák és téglabélyegek. Adatok a győri téglagyártás történetéhez.* Országos Műemléki Felügyelőség, [Budapest] 1983. A példányok közül egy az egykori Országos Műemléki Felügyelőség könyvtárában lett elhelyezve, és jelenleg a Magyar Építészeti Múzeum – Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ, Műemléki Könyvtár gyűjteményében található (ltsz. 32084). Egy-egy további példány a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeumba (Xántus János Múzeum jogutódja 2013 februárjától), valamint a győri Kisfaludy Károly Könyvtárba (az utóbbi ltsz. 237289) került. További példányok Győrben a tanulmányhoz adatokat szolgáltató intézményeknek és téglagyűjtőknek lettek átadva, és idővel tovább másolva terjedtek a téglagyűjtők köreiből. Jelen elektronikus változat pdf-formátumban a szerző engedélyével 2021–2022-ben készült, és a szövegben a keresést is lehetővé teszi. Az eredeti szövegnek megváltozott az oldalszámozása, valamint a „pótlások” szövege részben bekerült az eredeti katalógustételekbe. Nem változtattunk az intézmények – így múzeumok, levéltárak – megnevezésén, viszont a rövidítések elé bekerült egy konkordancia-jegyzék az 1983-ban érvényes régi és az 1990 után megváltoztatott új utcanevekkel.

BEVEZETÉS

A győri téglabélyegek gyűjtését a város magjának 1980-ban kezdődött rekonstrukciója, illetve az ehhez kapcsolódó műemléki kutatás tette szükségessé. A kizárólag téglából épült lakóházak periodizációja ugyanis a stíluselemeket hordozó és így többé-kevésbé pontosan keltezhető kőfaragványok, nyílászkeretek hiányában (a falak többségében a legdíszesebb épületben sincsenek pl. kőkeretek!) alig-alig képzelhető el, a vakolatok, vakolatdíszek, festések vizsgálata se mindig nyújt támpontot. A Győrben egyedülálló gazdagságban előforduló téglabélyegek így elsőrendű segítőeszköznek látszottak a munkálatok kezdetén. Várakozásunkban nem is csalódtunk, az eddig megkutatott mintegy tucatnyi lakóházban a téglabélyegek az első pillanattól kezdve segítettek az eligazodásban, és egyre nőtt azoknak az évszám nélküli bélyegeknél a száma, amelyeket a források, az épület relatív kronológiája stb. segítségével sikerült korhoz kötnünk, és a további kutatások során esetleg előkerülő példányaik kora így már nem jelent problémát.

Az eltelt három év során a városból ismert téglabélyegek száma legalábbis megduplázódott, és a legutóbbi kutatások sem mutatnak arra, hogy az egy-egy épületből előkerülő, addig ismeretlen bélyegek száma jelentősen csökkenne. Jelen munka tehát semmiképpen nem egy befejezett, lezárt anyagot tartalmaz. A katalógus összeállításával a célunk a további kutatások és az ezeket végző művészettörténészek, régészek, építészek segítése, és nem a győri téglagyártás történetének teljes mélységben való feldolgozása volt. A rendelkezésre álló adatok – levéltári kutatások, korábbi szakirodalom – összegyűjtésével természetesen ezirányban is tettünk egy lépést, de ennek a munkának a célja is elsősorban egyes téglabélyegek, monogramok meghatározása volt.

A katalógusban szereplő téglák túlnyomó része a rajzos táblákon is szerepel. Mintegy 80 %-uk 1:5 léptékű felmérési rajzban – ezek oldalait vonalzóval húztuk, a jeleket körvonalrajzzal – szerepelnek. A csak rajz vagy fénykép alapján közölt, nem mértékhelyes ábrák szabadkézzel készültek, a jeleket többnyire egy vonallal rajzoltuk be. Az alapsíkból kiemelkedő jelek – a többség ilyen – külön jelölést nem kaptak, az alapba bemélyített felületeket pontozással jelöltük.

A katalógusban szereplő múzeumi leltári számok a győri Xántus János Múzeum Helytörténeti Gyűjteményének számai. A katalógust 1983. áprilisában zártuk le.

ADATOK A GYŐRI TÉGLAGYÁRTÁS TÖRTÉNETÉHEZ

1.

A középkorból ismert győri téglák két fő típusba sorolhatók: a/ a 14. század közepe tájától ismertek, és a 15. század végéig használatban vannak a kisméretű téglák (22-25 × 11-13 × 4,5-7,5 cm), „kanelurázott”, domború felülettel (1. sz.), de előfordulnak sima felületűek is (2. sz.), b/ nagyméretű, sima téglák a 15. század végétől (3. sz.).

A faágak segítségével rovátkolt, „kanelurázott” felületet feltehetően a jobb tapadás miatt alakították ki így (valójában nem jelentős a szilárdító szerepe), korábban hibásan ujjal, kézzel húzott technikaként szerepelt a szakirodalomban. Bécsben 1220–1350 között szinte kizárólag ilyeneket gyártanak, és a 16. század közepéig használják őket, egyre elszórtabban. A domború felület 1350–1450 között fordul főleg elő.¹

A 15. század végi városi számadások Bécsben megkülönböztetnek nagy és kicsi téglát, és kb. ötször annyi nagyméretűt mutatnak ki, mint kicsit.² Ez jól megfelel a Püspökvár tornyának 15. század végi magasztásánál, illetve a Dóczy-kápolnában tapasztaltaknak, ahol a két típus egyszerre fordul elő, a nagyméretű jelentős számbeli túlsúlyával. A nagyméretűek 33-34 × 16 × 7,5-8,5 cm-es méretezése is a bécsiekének felel meg.³

Római téglának későközépkori felhasználásával Győrben ezideig egy esetben találkoztunk: a Liszt F. út 1. pincéjében, egy fali fülke felső áthidalásában találtunk nagyméretű, kagylószerűen törő, egyszínű vörös, kitűnő minőségű római téglát.⁴

2.

Az újkori téglák keltezéséhez a legbiztosabb támpontot a gyakran rajtuk látható jelek, bélyegek jelentik. Eleinte elszámolási segédletként szolgálhattak, erre utalnak olyan ausztriai adatok, hogy csak több ezer darabra jut egy-egy megjelölt. Később minden tizedik vagy tizenkettedik kapott jelet, a 17–18. században 3 db ezerből, a 19. században 20 db százból. A 19. század második felétől minden téglabélyeges, a téglagyáros reklámja.⁵ Bécsben a téglabélyegek megjelenését az 1490–1530 körüli időszakra teszik, először még karcolták a jelet.⁶

Magyarországon a 17. századtól, de főként a 18. századtól találunk nagyobb számú téglabélyeget,⁷ országszerte előfordulnak. A téglavető tulajdonosa (város, földesúr, szerzetesrend, katonaság stb.), bérlője, esetenként a téglát készíttető és megvevő építtető helyezte rá az építőanyagra a jelét. A legkorábbiak Győrben kerültek elő. Győr amúgy is kitűnik a különböző téglabélyegek magas számával, az itt következő katalógusban közöltek száma 400 fölött van.

A városban már a legkorábbi bélyeges téglákra is igaz, a 17–19. századiakra még inkább, hogy a falak anyagának jelentős része, sokszor az összes téglabélyeges, vagyis a jelölés oka nem az elszámolás, hanem valami más: kezdetben talán minőségjelről lehet szó, hiszen a bélyeges téglákat a katonai kemencék kezdték el gyártani, és a jóminőségű anyagot igénylő várépítkezéshez használták elsősorban őket. Később a katonai vagy városi privilégium érvényesítésének eszköze lehetett esetleg, adatok híján nem tudjuk. A 19. század 30-as éveitől Győrben is az ingyenes önreklám a célja.

A bélyegek a 19. század második feléig domborúak, a nagyüzemi gyártás (körkemence, gőzsajtoló) bevezetésével jelentek meg a felületbe benyomott feliratok.

3.

A győri téglabélyegek legkorábbi csoportját a különböző jelek alkotják. A keresztes és csatos téglákat a Bécsi kapu falaiban való előfordulásuk alapján már a 19. században is Miksa császár korára keltezték.⁹

A Püspökvár tornyának kutatása, a források és az ábrázolások elemzése alapján az 1560-as évek végére, az 1568 körüli időre tettük őket, míg végül egy 1568-as évszámú darab (404. sz.) a feltételezést igazolta. A keresztes és csatos jelűekkel együtt került elő több másfajta ábrájú darab is, és a hasonló anyag, megmunkálás, méret, a jelek egyező kivitele alapján még néhány további téglát is ehhez a csoporthoz lehetett kötni (4–18. sz.). A jelek egy része (pl. szív, hold és csillag stb.) Bécsben is megtalálható.¹⁰ A szívvel egy Rómer rajzáról ismert soproni téglán is találkozunk.¹¹

Ezek a téglák alapvetően kétféle méretűek. A nagyobbak az $1 \times 1/2 \times 1/4$ láb alpméret variációi, 32–33 cm-es hosszuk világosan a bécsi eredet mellett szól (a későbbi korok változó téglaméretei ilyen konkrét földrajzi környezethez kötést már nem tesznek lehetővé!).¹² A kisebb téglák 24–25 cm-es hossza a középkori, kisebb méret tovább élését jelenti. A nagy téglák a várfalakban, a Püspökvárban kizárólagosak, a lakóházakban a kétféle méret vegyesen fordul elő, valamivel talán gyakoribbak a kisebb méretűek. A kétféle méretről egy 1629-es forrás is tudósít, eszerint a nagyobbat „imperialis” téglának nevezték, és a kisebbet tartották közönségesnek; 1000 darabjuk 4 Fl 60 denárba, illetve 2 Fl 60 denárba került.¹³ Az „imperialis” név is arra utal, hogy ez a nagy, igen vaskos forma a győri vár majd város megerősítése során, a császári katonaság útján, ausztriai hatásra jelenhetett meg a városban.

A téglák színe jórészt sárga vagy rózsaszín, és különösen a 9–15. sz. kisméretűeknek a felülete porlós, éleik határozatlanok. A belőlük épült fal annyira jellegzetes, hogy egy-két épületen történt megfigyelése után a későbbiekben már a téglaminta kivételét megelőzően is biztosan meg lehetett mondani, hogy a fal ilyen korú téglákból áll.

A kisméretű típusba tartozókkal megegyező, de jelzetlen téglák is nagy számban kerültek elő több lakóházban, a jelzettekkel vegyesen használták fel őket.

A bélyeges téglák egy későbbi, kisebb csoportja (20–23. sz.) egy pontból sugárszerűen kinyúló egyenesekből, később nyilakból képzett jelet mutat, talán már a 17. századra keltezhető, mégpedig a század első felére. A 19. sz., futó nőstényszarvast (?) ábrázoló téglák és a 24–25. sz. „királyfejes” darabok keltezése hasonlóan bizonytalan.

4.

Ebben a részben idézzük Bedy Vincének a 16–17. századi téглаégetésről összegyűjtött adatait:¹⁴

A 16. század elején név szerint ismerjük Gergely, Lukács, Bertalan téglamestereket, kik a káptalan téглаégető kemencében dolgoztak. 4 kemence a győri határban volt, melynél „kiolvasó”, vagyis felügyelő és számadó alkalmazottat is tartott a káptalan. (Győri káptalan magán Lvtár: I. szám. k. 600–604. l.)

Mikor a 16. század közepén a várerődítés megkezdődött, Győrsziget, melyet a katonaság a püspöktől elfoglalt, teljesen téглаégető teleppé alakult, mint Aginelli 1566-ból való győri térképe is feltünteti.

Egyidejűleg a káptalan is létesített újabb égetőt, a már évek óta Győrben dolgozó Temporal Domonkos kőművesnek 1577-ben Újvároson kívül a Rábca partján téглаégető kemence létesítésére alkalmas telepet adott, évi bér fejében. Temporal 2000 db., építésre alkalmas téglát adott a székesegyháznak. (Győri káptalan hiteles helyi Lvtár: III. felvállási jegyzőkönyv, 236. l. – 1577.)

1600-ban Rohrer Mihály és Foretea János téглаégetők kérték vissza régi házukat.¹⁵ (Győr Városi lvtár: az 1567. évi telekkönyvhöz csatolt jegyzék)

A káptalan engedélyével Olasz János (valószínűleg Foretea Jánossal azonos) is új téглаégetőt épített, melyben 1626–1627-ig égetett téglát, Újvároson kívül, valószínűleg ott, ahol a 16. század végén Temporal téглаégetője állott a Rábca partján. 1629-ben Castellan Mihály spanyol kőművesmesternek adta a káptalan ezt a kemencét. Kikötötte a káptalan, hogy Castellan a székesegyház és a polgári házak építési szükségletére készítse a téglát: nagyobb, melyet imperialis téglának neveztek, és kisebb közönségeset. Az imperialis ára ezerenként 4 Ft 60 denár, a közönségesé 2 Ft 60 denár. A káptalannak vagy a székesegyháznak 40 denárral olcsóbban kell adni. (Győri káptalan hiteles helyi lvtár: VII. felvállási jegyzőkönyv, 385. l. – 1629.)

Castellan Mihály halála után a kemencét, a hozzátartozó teleppel, kisházzal együtt 100 Ft-ért Czanger Simonnak adta a káptalan, ekkor is kikötve az előbbi 40 denáros dolgot. (Győri káptalan hiteles helyi lvtár: VIII. felvállási jegyzőkönyv, 266. l. – 1638. év, Szt. Pál remete napja)

Mikor a törökök Bécs ellen készülődnek, és a győri várat újból javítani, erősíteni kezdték, a király parancsára az őrség lefoglalta a földesúr téглаégető kemencéit, maga dolgoztatott bennük, és csak a vár szükségletére égette a téglát. A török kiűzése után sem adják vissza, sőt, a versenyt is kizárják, a földesúrnak a téглаégetést és eladást sem engedték meg. 1698-ban Hermann herceg badeni örgróf, főkapitány azt felelte a földesúr folyamodására, hogy kérjen ötöle, ha téglára van szüksége; ha venni nem akar, a szükséges mennyiségű téglavetést és égetést is megengedi a katonai égető kemencékben. (Győri káptalan hiteles helyi lvtár: 15. téka, 2512. sz.; Győr Városi lvtár: 1697–1701 évek tanácsai jegyzőkönyv: Hermann főkapitány 1698. évi 1682. sz. rendeletének 6. pontja)

5.

A 16. század második feléből a csatos, keresztis stb. jelű téglákon kívül szórványosan évszámot is ismerünk: kulcsdarab az **1568**-as évszámú csatos (404. sz.), amely hitelesíti a múlt század óta elveszett 1561-es és 1571-es évszámúakat is (27–28. sz.).¹⁶

A 17. század második harmadának elejétől ismertek győri téglákon a várkapitányok monogramjai, általában évszámmal. Lichtenstein Miksa herceg „**FZL**”-es tégláit (278–280. sz.) követően az összes várkapitány monogramjával ismerünk téglát. Az 1740-es évekig ezek a katonai téglák adják az épületekbe beépített téглаanyag zömét, elsősorban Montecuccoli (1660–1680; 43–49, 51–52, 54–58, 61, 405. sz.) és Hermann badeni örgróf (1692–1699; 332, 344. sz.) téglái gyakoriak, a legtöbb eddig kutatott épületben előkerültek. Ez mutatja, hogy a katonai téглаégetők a városi polgárság igényeit is ellátták (a háztulajdonosok egy nem jelentéktelen hányada egyébként katona volt, vagy a katonasággal valamilyen módon kapcsolata volt).¹⁷ Különösen áll ez a későbbiekben Althan gróf (1718-tól; 84–89, 91–94, 96–97, 99–102, 104–106, 108–111, 113–115, 117, 119, 126. sz.) monogramjával jelölt téglákra, hiszen az ő idejében, a török veszély elmúltával a vár erősítő munkái már nem igényeltek nagyobb mennyiségű építőanyagot.

A katonai téglákkal párhuzamosan megjelentek a nem a várkapitányok monogramjával jelzettek is. Zichy Pál „PZ”-s téglája 1654-ből, 1676-ból, 1678-ból (38, 59–60, 62–63. sz.) ismert, betűformái, égetése megegyezik a korabeli katonai téglakéival. Valószínű, hogy a katonai tégláégetők készítették el a számára szükséges anyagot is, már csak azért is gondolhatunk erre, mert Zichy vezető pozíciót töltött be Győr katonai hierarchiájában.

Egyházi intézmények téglái a 17. századból a „PAX” jelűek (bencések; 361–362. sz.) és a kereszttel kombinált „H”, illetve „IHS” feliratúak (jezsuiták; 297, 309. sz.).

Jelentős mennyiségben fordulnak elő a 17. század második feléből származó falakban a feloldatlan monogramú „HC”-s, „HI”-s, „HP”-s, „MK”-s téglák (298, 301–305, 314–317, 341–343. sz.). Számos monogram található a katalógusban, amelynek nemcsak feloldása nem sikerült, de hozzávetőleges keltezése sem. A későbbi műemléki kutatások további adatokat eredményezhetnek, hiszen pl. a „PZ” jel feloldása is csak a Liszt F. u. 20. sz. Zichy-palota kutatása során sikerült.

A szórványos, 16. századi évszamos darabokat követően 1648-tól lényegében folyamatos az évszámok sora, ha nem is ismerünk minden egyes évből évszamos téglát. Szórványosan már a 17. században előfordulnak olyan darabok, amelyek monogram nélkül, csak évszámmal készültek: egy, az 1620-as évekből való darab (29. sz.), 1666-os (50. sz.), 1669-es (53. sz.). Nagyobb számban csak a 18. századból ismertek. 1715-től és 1716-tól kezdődően (78, 80. sz.) eleinte csak ritkán kerültek elő: 1724 (90. sz.), 1727 (95. sz.), 1731 (103. sz.), 1737 (107. sz.), 1740 (112. sz.).

Az 1666-os, 1669-es évszámú darabok számjegyei megegyeznek az egykorú katonai téglakéival, valószínűleg egy helyen készültek. A 18. századiakról ez már nem állítható, de az 1736–1741 közötti téglaszámadások még a katonai levéltár anyagában találhatóak.¹⁷

1741-ben a káptalan visszaperelte a katonaságtól az előző században elvett tégláégetőjét.¹⁸ Az Althan monogramos téglák ennek ellenére még 1746-ig előfordulnak (114–115, 117, 119, 126. sz.). 1778–1781-ből a káptalan abdai tégláégetőjéről van adatunk.¹⁹

Zichy Ferenc püspök tégláit 1744-ből, 1746-ból és 1776-ból ismerjük (121, 129, 170. sz.). 1747-ben Pér falu bírása írja, hogy a püspöknek a (nyilván püspöki) kemencéből téglát szállítottak. Ez egy kisebb kemence lehetett, egy teljes égetés során 19.500 téglát készítettek benne.²⁰

1743-ban Győr szabad királyi várossá vált, amelynek részét képezte a tégláégetési jog is.²¹ Úgy tűnik, hogy a jog érvényesítése nem ment simán, mert a város 1751-es országgyűlési követének utasítása tartalmazza, hogy hasson oda, hogy a város, az 1715. évi 62. törvénycikk (az eredeti kéziratban tévesen 1751 szerepel, a helyes évszám 1715) értelmében, más nemes urakhoz hasonlóan, a maga használatára külön tégláégető kemencét állíthasson.²² (A különböző „CI”-s (Civitas lauriensis) téglák 1755, 1756, 1759, 1760, 1762-ből (143–144, 147–148, 152. sz.) és évszám nélkül (265–266. sz.) ennek a tégláégetőnek a beindulásáról adnak hírt, problematikus ugyanakkor az 1742-es évszámú „VCI” monogramos téglák (116. sz.) helyzete. Az utolsó „Althan” téglákat 1746-ból ismerjük (126. sz.), a katonai tégláégető tehát eddig mindenképpen működött. A csak évszamos téglák 1745-től 1815-ig ismert, szinte megszakítás nélküli sora, a polgári-városi tégláégetés produkciója lehet.

A káptalani, katonai, városi tégláégető tevékenység kezdetei az 1740-es években mindenesetre elég bizonytalanok, nem ismerjük például az 1743 és 1747 között előforduló „A” betűjeles téglák eredetét (118, 120, 124–125, 127–128, 131. sz.).

6.

A 15. század kettős téglamérete – a nagyméretű és a kisebb téglák párhuzamos egymás mellett élése – mint láttuk, a 16. század második felében is megmaradt Győrben, és a Bedytől származó, fentebb közölt adat szerint 1629-ben is kétféle, egy nagyobb „imperialis” és egy kisebb, közönséges téglát készítettek.

A két nagyság a 19. század elejéig megtalálható a városban: a katalógusban szerepel mind a két méret pl. 1648-ból (31–32. sz.), 1749-ből (133–134. sz.), 1778-ból (174–175. sz.), 1795-ből (193–194. sz.), 1801-ből (203–204. sz.), valamint a 17. század második feléből származó „HP” (302–306. sz.), „IP” (315–316. sz.), „MK” (341–343. sz.), „PAX” (361–362. sz.) jelűek között. Valamennyi felsorolt téglára jellemző, hogy lényegesen alacsonyabb a kisebbek előfordulási aránya, mint a nagyobbaké.

A 18. század több évéből rendelkezésre áll a városi téглаégető pontos elszámolása. Van olyan év is (1778), amelyből elszámolásunk is van, és mindkét méretű téglánk is. Nyilvánvaló, hogy az elszámolási tételekben mindkettőnek nyomot kellett hagynia.

Az 1736–1741 közötti évekből az elszámolásokban téгла, cserép, gerincscserép, kéménytégla szerepel, a 6 év alatt a kéménytégla száma a falazó téglakénak csupán kb. 7 %-a.²³ 1768–1778 között falazó téglával (Maurer Ziegel, Ordinarius), boltozati téglával (Gewölbziegel, Concamerales/, padlóteglával (Pflaster Ziegel, Pavimentales), kéménytégglával (Rauchfang Ziegel, Caminales), cseréppel (Dach Ziegel, Imbrices) és gerincscseréppel (Roll Ziegel, Concavi) találkozunk.²⁴

A szakirodalom szerint a kéménytégla biztosan a túlétetett, elüvegesedett téгла.²⁵ Ellentmond ennek, hogy az ára mindig kevesebb, mint a közönséges tégláé, ami az energiaigényes túlétetésre aligha utalhat, annál inkább a kisebb méretre. Aránya sem éri el soha a fali téglák számának 10%-át. 1846-ban a téglavető leltárában külön kéménytégla-forma is szerepel,²⁶ és a városi tanács a téглаáarak emelése során 1846–1847-ben ugyancsak említi a kéménytéglát.²⁷ Véleményem szerint tehát a kisméretű (24-26 × 12-13 cm-es) téglákat nevezték kéménytéglának.

A boltozati téglák alighanem a „tömzsibb” téglalap formájúak (24-26 × 17-21 cm),²⁸ a katalógusban az egyszerűség kedvéért nem különböztettük meg őket a padlótegláktól. Előfordulnak 1678-ból (62–63. sz.), 1729-ből (100. sz.), 1746-ból (128. sz.), 1755-ből (140. sz.), 1770-ből (162. sz.), 1778-ból (176. sz.), 1783-ból (185. sz.) évszám nélkül (401. sz.). Az 1805-ös elszámolásokban sem 1846–1847-ben sem szerepel már ilyen tétel.²⁹ Ez a téglafajta előfordult falkutatások során boltozatban is (Liszt F. u. 10, 18. századi boltozat; Sopronban is megtalálható), de semmiképpen nem tekinthető a boltozatok tipikus téglafajtájának, a boltozatok túlnyomó része mindig közönséges téglából készült.

A padlótegla bizonyosan a négyzetalakú forma. Anyagunkban 1666-ból (49. sz.), 1672-ből (405. sz.), 1729-ből (101. sz.), 1755-ből (141. sz.), 1773-ból (164. sz.), 1778-ból (177. sz.), 1779-ből (179. sz.), 1780-ból (182. sz.), valamint évszám nélkül (403. sz.) szerepel a nagyobb formátum (28-30 × 28-30 cm). 1790/91-ben találkozunk először a nagyobb és kisebb padlótegla megkülönböztetésével,³⁰ ez a kisebb méret (20-21 × 20-21 cm) a 19. század folyamán kizárólagossá válik: 1805-ből (210. sz.), 1811-ből (215. sz.), 1831-ből (223. sz.), 1839-ből (231. sz.), 1853-ből (237. sz.), 1863-ból (247. sz.), „B” (257. sz.) és „R” betűjellel (366. sz.). Nincs olyan év, amelyből mindkét méretet ismernénk, bár 1790/91-ben, 1793/94-ben, 1805-ben a téglaszámadásokban mindkettő szerepel.³¹ A gyártott mennyiség évente néhány száz vagy néhány ezer, így nem csoda, ha csak néhány évből ismerünk ilyen téglákat, még ha a számadásokból tudjuk is, hogy más években is készültek ilyenek. 1769-73 között, „mivel efféle Téгла nem kelendő, azért nem is égettetett”.³²

1784-ben, majd 1790-ben, 1846–1847-ben ismét a számadásokban találkozunk az ún. „párkánytéglával”.³³ Ez minden bizonnyal a mintegy 44 cm hosszúságú nagy téгла (402. sz.).

7.

A szabad királyi városok a városi jog részét képező téглаégetési jogokkal³⁴ különböző formában éltek. Budán a 18. századból ismert 6 téглаégető közül egy a kamara tulajdonában volt. A többi részben a városé, de általában magánszemélyé: 1710-ben már magántulajdonú égetővel találkozunk, és a korábbi katonai égetők, és az egy ideig a város kezelésében lévő égetők is hamarosan magántulajdonba kerültek. A terület a városé, de a felszerelés a vállalkozóé, aki a városnak egy meghatározott összeget fizetett, mintegy a regálé jog bérletéért. Ez a város számára kockázatmentes volt, de a téглаellátás biztosítása szempontjából nem egyszer hátrányos.³⁵ Hasonló bérleti rendszer élt Pozsonyban 1780 körül.³⁶

A Székesfehérváron nagy számban előforduló „SWB”, „SW” (= Stuhlweißenburg), „SZF” (= Székesfehérvár) monogram viszont arra utal, hogy a város kezén volt a téглаégető. A 18. század második feléből, a 19. század elejéről ismert győri téglaszámadások³⁷ az utóbbi rendszert mutatják, vagyis a város a téглаégető(-k) tulajdonosa, a téglásmesterrel minden évben szerződést köt, és az égetett téglák száma után meghatározott bért fizet neki.

A városi téглаégető nyereséges voltával kapcsolatban nagyjából pontos képet nyerhetünk az 1768–1778 közötti győri téglaszámadásokból.³⁸ Az időszak kezdetén egy téглаégető működik. 1773–1774-ben egy újabbat is építenek, de a régi továbbra is üzemben van. Ehhez az új kemencéhez a

régebbiben gyártották a szükséges téglát, de a kőműves- és ácsmunka így is jelentős összeget emésztett fel. A 11 év alatt a téglavetők bevételé kb. 4018 Ft, a kiadás kb. 3611 Ft volt, tehát a nyereség csak kb. 400 Ft, igen kis összeg, igaz, hogy közben elkészült egy új téglavető.

A kemencék elhasználódási idejéről nincsen adatunk, annyit azonban tudunk, hogy 1793 és 1805 között megint épült egy téglavető, ez már nem is a régi közelében.³⁹ Ha az amortizációt 25-30 évnél vesszük, az új téglavető költségei hosszabb időszakra oszlanak el, tehát a 400 Ft-os nyereségnél valamivel nagyobb összeget, kb. 1000-1200 Ft-ot vehetünk a 11 év tényleges nyereségének. Évente még ez is meglehetősen kis összeget eredményez, amely aligha érné meg a beleölt fáradságot, hiszen ezek a számok még nem is tartalmazzák az olyan közvetett költségeket, mint az ellenőrző apparátus, a számadásokat készítőket fizetésének erre a munkára eső hányadát.

A számadásokból azonban több más, az iménti képet módosító adat is ki olvasható. A 11 év alatt ugyanis a téglának csak egy részét adta el a város, kb. 804.000 db-ot saját céljaira használt fel (ennek csak törtresze az új kemencéhez szükséges anyag), valamint 178.000 db-ot átadott a katonaságnak, az erősítések karbantartásához. Ennek a téglamennyiségnek az értéke mintegy 4700 Ft volt, az eladási áron számítva. A városi téglavető tehát nem pénzbevételt hozott a városnak, hanem ingyen hozzá juttatta a városi és katonai építkezésekhez szükséges anyaghoz, így ez idő alatt felépült a városháza egy része (alighanem a hátsó – északi - szárnyáról van szó: 1768–1770), a városi sörfőzde (1768), a majorokban egy mézszárszék (1771), kaptak belőle a ferencesek (1771, 1776), és folyamatosan szükség volt építőanyagra a városháza és más középületek karbantartásához. A győritől eltérő budai rendszer mellett nem lett volna gondja a városnak a téglavető teleppel, az égetőmesterek szerződésével, a számadásokkal, nem lett volna kockázat sem, de a szükséges építőanyagot aligha szerezhetné volna be ilyen egyszerűen, és valószínűleg ilyen olcsón sem (lényegében ingyen).

A katonaságnak a város 1768–1778 között minden égetés után 2000 db falazótéglát juttatott. 1783-ban és 1784-ben már égetésenként csak 1000 db jár nekik, de azt se természetben adja a város, mint korábban, hanem eladási áron számolva, pénzben. Az 1784-es összeg 1785-ben és 1788-ban is ismétlődik, már az égetések számától függetlenül.⁴⁰ Később nem találkozunk már ilyen tétellel a szórványosan fennmaradt számadásokban.

8.

1815 után megszakad Győrben az évszámós téglák sora, és 1831-ben találkozunk csak velük ismét. A hiány talán a napóleoni háborút követő intézkedésekkel függhet össze, lehet, hogy a város csak 1831-től kapja vissza a téglavetői jogot, vagy egyszerűen csak nem készülnek bélyeges téglák. Az 1840-es évektől igazolhatóan, de a téglabélyegek alapján feltételezhetően már 1831-től megváltozik a korábbi rendszer, és a városi téglavetőt Győrben is bérbe adják a vállalkozóknak. Eleinte három évre, később hat évre szól a bérleti szerződés, amelyet több jelentkező esetén árverés útján nyerhet el a vállalkozó. Egy nagyobb összeget a bérbevételekor kellett átadnia, a továbbiakban pedig az égetett téglamennyiség után folyamatosan fizetett. A bérlőnek időnként arra is ígéretet kellett tennie, hogy egy minimális mennyiséget a kereslettől függetlenül legyárt. A város a téglavető eladási árát is maximálta. A Győrbe máshonnan behozott téglavető után a város vámtól szedett.

Ez a rendszer pontosan megegyezett a székesfehérvárral. Ezt onnan tudjuk, hogy amikor változás történik, a két város 1858-ban levélváltás útján „beszéli meg” a helyzetet. 1853-ban jelent meg az a kormányrendelet, amely szerint magánszemély is égethetett téglát a saját földjén. Erre hivatkozva Székesfehérvárottól kérte valaki a téglavetői engedélyt, amit a város nem adott meg. A belügyminiszter a döntést megváltoztatta, a város a királynál fellebbezett. A győri válasz szerint ők 1857-ig gyakorolták háborútanul a szabad királyi városi jogot, amikor két testvér (a Brandtner testvérek) fellépése nyomán megfosztották a várost ettől a jogától.⁴¹

A győri téglavetőbérlokre és téglagyárosokra vonatkozó, rendelkezésre álló adatok a következők:

A. Bérlok

1831 (?)– 1846

Golk Károly, majd özvegye. Golkkal 1843-ban találkozunk téglával kapcsolatos okiratban,⁴² 1846-ban pedig özvegyét menti fel a város a munka során használhatatlanná vált eszközök értékének megtérítése alól.⁴³ A „**GK**” monogramos téglák 1831-ből, 1833-ból, 1838-ból, 1846-ból bizonyára az ő készítményei (221–223, 225, 227–228, 234. sz., valamint 284–285. sz., talán 267. sz. is).

Ebből az időből más bérlőről nincs adatunk, de a „**CV**”-s és „**R**”-es monogramok (226, 229–232, 365–366. sz.) utalhatnak arra, hogy még egy városi téglavető üzemel ekkor (1805-ben biztosan kettő van a városban).⁴⁴

1846 – 1856. április 1. – 1859. március 31.

Gallauner Antal

1846. máj. 1.: átveszi a győri városi téglavető felszerelését.⁴⁵

1855. dec. 17–18.: árverésen megkapja a téglavetés jogát

1856. ápr. 1-től 1859. márc. 31-ig, 211 Fl-ért.⁴⁶

1855. dec. 28-án kihirdették, hogy újra árverezik a téglavetési jogot (talán újabb jelentkező is akadt).⁴⁷

1856. jan. 25.: az árverésen Nitsinger József is árverezett, de Gallauner győzött. 1000 Fl-ot fizet azonnal, ezenkívül évenként 211 Fl haszonbért, és 1000 téglánként 1 Fl-ot, 1000 vályogtéglánként („mórtégla”) 30 kr-t.⁴⁸

1859. febr. 28.: 1856. ápr. 1. és 1859. márc. 31. között a téglavetés a városnak 6171 Fl 23 kr-t jövedelmezett, Gallauner évenként 1050 Fl-ot fizetett, az égetett téglák után pedig összesen 3021 Fl-ot. Ezalatt összesen 2.906.046 db téglát égetett.⁴⁹

Elképzelhető, hogy Gallauner 1846-tól nem folyamatosan bérelte a téglavetőt. Az ő téglája lehet az 1850-es évek végéről ismert „**G**” jelű (282. sz.).

1859. ápr. 1. – 1862. márc. 31.

Polgár János

1859. február 28.: az árverésen megjelentek a Brandtner testvérek, Rovádl Ferenc és Limbeck Ferenc. A város feltételei voltak: 1/ az árverésen beígért bérleti összeg, 2/ ezer téglánként 1 Fl 5 kr, ezer vályogtégla után 52 1/2 kr. A három árverező kijelentette, hogy csak úgy árvereznek, ha az egyik feltételt elengedik. Ezért csak a vetendő téglá után egységesen kell fizetni. Rovádl nyert, 1000 téglánként 2 Fl 3 kr-ral.⁵⁰

Úgy tűnik, hogy Rovádl később visszalépett, mert

1859. ápr. 22.: Polgár János pinnyédi birtokos, 1857 végéig Gallauner téglamestere ajánlatot tesz: 1000-enként 1 Fl 93 kr-t fizet, és évente legalább 500.000 tégla gyártását garantálja. Biztosítékot fizetne, vagy a birtokára táblázná az adósságot. Szakértőként megvizsgálta a telepet, és annyira kizsákmányoltnak találta már, hogy a földet kocsin kell a helyszínre szállítani. Ezért rosszabb az ő ajánlata Rovádlénál.⁵¹

1859. máj. 7.: a város és Polgár János szerződése az előbbieknél megfelelően. Fizetni minden negyedév kezdetén kell. A felásott területet utólag rendbe kell hozni.⁵²

1860. március 22.: Polgár kéri, hogy a téglavetéshez kiutalt területet duplázzák meg, mert a kis terület gátolja a munkát. A téglavető kunyhó helyett egy szép, cserépszindelyes házat is építtetett.⁵³

1860. szept. 22, 24.: Polgár tartozik a városnak 1558 Fl 31 kr-ral.⁵⁴

1861. máj. 29.: Polgár haladékkért folyamodik. Kb. 4000 Fl-ot ölt bele az üzletbe. Nagy megbízással kecsgettették, de visszaléptek, és ő közben már sok munkást felvett. A város lefoglalta a követeléseit.⁵⁵

Polgár tégláját nem ismerjük, talán egy töredékes 1860-as évszámú darabon (244. sz.) az ő monogramjának vége a „**J**” betű.

1862 (április 1. valószínűleg) – 1869. március 31.

Örömy József, 1859-től 1868-ig győri lakos, utána Pestre költözik, ott építésként jelzi magát.⁵⁶

1862. júl. 23.: Örömy József építőmester, a városi téglavető bérlője panaszkodik, hogy a szabad ég alatt történő gyártás veszélyes, két hónap alatt az eső 300.000 tégláját tette tönkre. Kész egy cserépegető kemencét, két téglapegető kemencét, egy cserép- és két téglaszárító szint építeni, amiért a város részletekben törlesztene. De 10, vagy legalább 6 évre kéri a bérletet. Továbbra is 1 Fl 93 kr-t fizet 1000 téglánként. (Az épületek tervei is megvannak az anyagban.)⁵⁷

1862. szept. 12. A Brandtner testvérek kéri a városi téglavető nyilvános árverés útján történő haszonbérbe adását.⁵⁸

1862. szept. 24.: a városi mérnök felmérte a kérdéses területet, onnan 6 millió, a tartalék területről 6,4 millió téglá nyerhető ki, így Örömy javaslata kifizetődő lenne, mert a falazott kemencében égetett téglá minősége is jobb lenne.⁵⁹

1862. okt. 1.: a Brandtner testvérek szerint a terület kemence építésére nem alkalmas a talajvíz miatt. Úgy kellene kiadni bérbe, hogy egy meghatározott területről kelljen kitermelni egy meghatározott téglamennyiséget, hogy a szükséges anyag tovább tartson.⁶⁰

1862. okt. 14.: Örömy József kész a számvevői hivatalban közzétett feltételek minden pontjának megtartása mellett a legtöbbet ígérő ajánlatán felül még 10 kr értékkel több haszonbért fizetni a téglá vagy cserép ezeréért.⁶¹

1862. okt. 15.: a Brandtner testvérek ajánlata: a kifüggesztett pontok mindegyikével egyetértenek, kivéve a három épített kemence és két szárító állítását. Minden ígéreten felül hajlandók 5 kr-ral többet fizetni 1000 téglá után.⁶²

1862. okt. 15.: az árverésen a Brandtner testvérekkel szemben Örömy nyert, 1000 db -onként 3 Fl 33 kr-t fizet.⁶³

1862. okt. 31.: szerződés Örömyvel: nem kizárólagos jogot kap téglavetésre és eladásra, hat évre. Fizeti a fenti összeget. Köteles a szükséges kemencéket és színeket elkészíteni, saját költségén, kárpótlás nélkül. Évenként legalább 500.000 téglá után fizet, ha kevesebbet is gyárt. Máshonnan nem hozhat földet. A lyukakat utólag köteles betömni.⁶⁴

1863. máj. 27.: a Brandtner testvérek feljelentik Örömyt, mert nem az engedélyezett, falazott kemencében éget, a területen a szabadban égetésre összerakott téglát láttak. A téglamester szerint ebből a téglából ott a helyszínen akartak kemencét építeni. További intézkedésig ezek égetését leállították.⁶⁵

1863. júl. 19.: Örömy József panaszodik a gazdasági pangásra és az építői kedv eltűnésére. Előző évben 775.000 db téglát és cserepet gyártott. Felépítette a szárítókat és kemencéket. A gyártmányok negyedét is alig lehetett eladni. Kéri a várost, hogy ebben az évben csak 250.000 db-ot gyárthasson, az ennek megfelelő haszonbérért, a hiányt a következő 5 évben pótolja.⁶⁶

1864. szept. 20.: Örömy József 1863. ápr. 1. – 1864. márc. 31. között 332.500 téglát égetett, ezután az 1110 Fl haszonbért be is fizette. De a ki nem égetett mennyiség után tartozik 555 Fl-tal. 1864. ápr. 1.-től szeptemberig 200.900 db-ot égetett, ezért 668 Fl 99 kr-ral tartozik. A számvevő a behajtást kéri.⁶⁷

1865. júl. 9–10.: a város 1865. jún. 1-én kelt határozata szerint a téglavetési jogért 1865. ápr. 1-től 1869. márc. 31-ig évi 832 Fl 50 kr-t kell fizetni, vagyis a bért a felére leszállították. Örömy a hátralévő négy évre járó 3330 Fl haszonbér fejében fedezetként zálogba adja házáat a városnak.⁶⁸

1866. ápr. 18, 20.: Örömy József építőmester és városi téglavető haszonbérlo szerepel.⁶⁹

1868. jan. 9.: Örömy József építész lakását Pestre kívánja áthelyezni, ezért bizonyítvány kiállítását kéri, 1859 óta folytatott építészeti tevékenysége megemlékezésével. Jan. 10-én megírják a kért bizonyítványt, semmi kifogás nem merült fel ellene.⁷⁰

1868. dec. 7 előtt: Örömy, már Pesten kelt levelében leírja, hogy az égetésből tetemes kára volt, még előállítási áron sem tudta eladni a téglát. Tavasszal a területet elöntötte a víz, csak három pár téglavető munkást tudott alkalmazni, nyáron pedig már nem volt szabad munkás. Így csak 200.000 db téglát tudott gyártani, de 250.000 után kell fizetnie. Ezért kéri, hogy a város becsültesse fel az általa épített kemencéket, színeket, lakásokat, és ennek 20 %-át elengedve

vegye meg ezeket, mert ha szét kell bontani a hat évi bérlés után, akkor az óriási ráfizetés. Ha a város megvinné, a következőkben a bérlők többet fizetnének a telepért. Ezt a vételárat be lehetne tudni a haszonbérbe, különben aligha lesz képes azt kifizetni. Csak más üzletei miatt nem ment tönkre.⁷¹

Örömy József téglái „**ÖJ**” monogramosak, arab és római égetési számokkal egyaránt előfordulnak (348–355. sz.).

1869. szept. 20.: Örömy a haszonbértartozás elhalasztását kéri, öneki is évekig tartozott a város, és ráfizetett a tégláégetésre.⁷²

1869. ápr. 10. – 1881. márc. 31.

Brandtner Nándor, majd özvegye. A Brandtner fivérek, Sándor és Nándor (Ferdinánd) 1856-tól égettek téglát saját téglagyárukban. A városi téglavető bérletéért 1859-től harcoltak (Örömy nehézségeinek egy tetemes része alighanem ebből a konkurenciaharcból, illetve a két téglagyár működéséből adódott).

1869. jan. 7.: árverésre bocsájtják a téglavetési és égetési jogot, az új városi határban levő tégláégetőt, az ottani épületekkel együtt, 6 évre (1869. ápr. 1. – 1875. márc. 31.). A szükséges égetőkemencéket és szárító színeket a bérlő köteles építeni, és a bérlet lejártával a várostól kártérítést nem követelhet. 1000 téglánként 3 Ft 33 kr kikiáltási árat állapítanak meg, és évente legalább 300.000 téglát kell gyártani. A negyedévi fizetés elmulasztása esetén 6% késedelmi kamatot kell fizetni. Csak a kijelölt helyen szabad égetni, más helyről föld nem hozható, a lyukakat be kell tömni. Örömy József, Brandtner Nándor és Stadler Ignác árvereztek, Brandtner nyert 3 Ft 10 kr-ral. A szerződés a fentiek szerint márc. 20-án kelt.⁷³

1875. júl. 21.: Brandtner Nándor 930 Ft 1874 évi haszonbérrel tartozik. Jún. 26-án viszont Brandtner kijelenti, hogy a 930 Ft-ból 800 Ft 90 kr lejön, mert ennyi anyagot vett tőle a város.⁷⁴

1881. febr. 16.: Brandtner Nándorné téglagyártulajdonos kéri a téglavető bérletét, további három évre.⁷⁵

1881. márc. 30.: Brandtner Nándorné téglagyáros, bécsi lakos közli, hogy levelére választ nem kapott. Azóta az árvíz elöntötte a telepet, téglavetésre nem alkalmas. Magánúton úgy értesült, hogy az eddigi feltételek mellett továbbiakat terveznek, ezért visszalép a bérlettől.⁷⁶

A Brandtner-féle téglá jele „**B**” (255–257. sz.). A saját gyárukban gyártottat a városi tégláégetőben készülttől nem tudjuk megkülönböztetni.

1881. ápr. 1. – 1883. márc. 1.

1881 első felében nincs bérlője a téglavetőnek, később lett, de nevét nem tudjuk. Lehet, hogy az 1883-tól szereplő Kuúk János bérlő már ekkor is.

1881. jún. 7.: nem jelentkezett újabb bérlő, az eddigi feltételek mellett: 1000-enként 1 Ft 52 kr.⁷⁷

1882. jan. 17.: Özv. Brandtner Nándorné közli, hogy férje 1875-81 között, a szerződés szerint saját költségén több égetőkemencét és szint épített, több épületet pedig az előző bérlőtől vásárolt meg. 1881-től új bérlők használják az épületeket anélkül, hogy a munkáslakot és a többit megvette volna akár a város, akár az új bérlő. Ezért engedélyt kér, hogy az épületek anyagát elszállíthassa.⁷⁸

1882. márc. 27.: Brandtner Nándor 1869–1875 és 1875–1881 között bérelte az újjvárosi tégláégetőt. A második alkalommal jóval kevesebbet fizetett 1000 téglánként. Az 1869-ben létezni kellett épületnek nyoma sincs. Az égetőkemence mögött az új bérlő új munkáslakot épített. Van egy régebbi lak is, melyet a munkások szerint Brandtner Nándor épített, de ennek tetejét, fa részeit el is szállította. A ház maga hulladék téglából van, az új bérlő állította helyre. Ez rozzant viskó, 80 Ft-nál többet nem ér. Ennek anyagát elhordhatja Brandtnerné, de csak az új bérlő kártalanításával. Az égetőkemencét a szerződés alapján nem követelheti.⁷⁹

1883. márc. 1. – 1889. márc. 14.

Kuúk János

1883. febr. 21.: Kuúk János és özv. Brandtner Nándorné árverezett a városi téglavető bérleti jogáért, Kuúk nyerte 1 Ft 60 kr-ral.⁸⁰

1883. febr. 21.: szerződési feltételek: Kuúk János 1883. márc. 1.-től 1889. febr. végéig (máshol 1883. márc. 15. – 1889. márc. 14. szerepel) a Rábca és a bécsi országút közötti területet bérlő egy kemencével és munkáslakokkal, valamint a nem kizárólagos égetési és eladhatási jogot. Az épületeket jó karban kell tartania. Új épületekért kártérítést nem követelhet, azokat le kell majd bontania. Évenként 300.000 db téglát köteles égetni, 1000-enként 1 Ft 60 kr-t kell fizetnie. A befizetés elmulasztása esetén 6% késedelmi kamat jár a városnak. Földet csak erről a területről vehet a bérlő, a gödröket be kell temetnie.⁸¹

1889-ben a városi téglavető beszüntette a működését.

1889. jan. 8.: a választmány az új városi téglavető további bérbeadását javasolja, mert ott még jó minőségű föld van.⁸²

1889. jan. 29.: hirdetmény: a téglavetőt 1889. márc. 14-től hat évre bérbe adják. A „Vállalkozók Lapjában” hirdetés is megjelent.⁸³

1889. febr. 16.: az árverésre nem érkezett ajánlat.⁸⁴

1889. márc. 14.: a telepet Kuúk Jánostól átvették, de a föld jobb elegyengetésére ígéretet kaptak. A lakóházat két lakónak kiadják, a kemencét lebontatják. A földet szántóföldként bérbe adják.⁸⁵

1890. jan. 27.: a bontás megtörtént. A város szükségletére a Harangöntő közben annyi avitt téglá van, hogy a készlet bőven fedezi a város szükségleteit.⁸⁶

A városi téglavető tehát 1889-ben megszűnt. Újabb építéséről már korábban is folytak tárgyalások, amelyek még egy ideig folytatódtak:

1882. dec. 8.: 1881-ben Wojaczek J. H. bécsi lakos ajánlkozott téglagyár, illetve körkemence felépítésére. A város az ajánlatot kedvezőtlennek találta.⁸⁷

1883. márc. 7.: Wojaczek J. H. műépítész, Bp. Nagymező u. 45. levele. A nyomtatott fejlécben: kis körkemence, évi 500.000 db – 6000 Ft; 1-2 millióig – 10-12000 Ft; lángkemence, 300.000 db, 3000 Ft, és kevés tüzelőanyag kell hozzájuk. Több magyar városban épített már a cég körkemencét, gőztéglasajtolókat stb. A levél: ha új területre költözhet az égető, ő kész azt megépíteni olyan feltételek mellett, hogy a város évente legalább 1.000.000 db téglát vegyen át, 14 Ft-jával ezret, és hat év múlva a város térítse meg a kemenceépítés költségeinek 60 %-át.⁸⁸

1889: Veöreös Jenő törv. bizotts. tag indítványozza, hogy a tervezett nagy városi építkezések miatt előnyös volna egy saját körkemence.⁸⁹

1891. jún. 21.: próbaégetéseket tartottak három helyen, mindegyiken állítható körkemence.⁹⁰ 1891. okt. 21.: fogadják el a Győri Körkemence Társaság közben beérkezett kedvező ajánlatát 5 évre, de a kutatás folyjék tovább a másik körkemence ügyében.⁹¹

1891. okt. 24.: Siehmon Adolf budapesti mérnök szakértői jelentése alapján a gyár ráfizetéses lenne, ezért a tanács az építéstől eláll, a tárgyalásokat befejezi.⁹²

1892. okt. 22.: Wojaczek ismét vállalkozik körkemence építésére, Zalaegerszeget hozza példának. A válasz: a város maga nem épít téglagyárat, de minden magánvállalkozást támogat.⁹³

B. A városi téglavető helye

Az 1768-tól meglévő téglaszámadások a fehérvári kapun túl fekvő téglavetőre vonatkoznak, ugyanitt épült, 1773–1774-ben a már említett, új égető.⁹⁴

1805-ben két városi téglavető működik: egyik a fehérvári kapun túl (ez nyilván az előbbi), a másik a bécsi kapun túl (ez újabb lehet, az újvárosban).⁹⁵

A régebbi telep valamikor a 19. század első felében megszűnhetett, további rá vonatkozó adatunk nincs. Az 1830–1840-es évekből ismert többféle monogramos téglá talán arra utalhat, hogy ekkor még mindkét téglavető működik. A régebbi, a fehérvári kapun túl fekvő téglavető nevét őrizte

meg a várostól az 1857-es térkép szerint délkeleti irányban fekvő Téglavető dűlő.⁹⁶ Ez a mai Nádorváros területére esik. Valószínűleg itt terült el később a Brandtner-féle gyár, és bizonyosan itt volt (talán a Brandtner gyárat fejlesztették tovább) a győri körkemence. Erre utal a város 1928-ból származó térképén az ezen a területen húzódó Körkemence út elnevezés, amelynek két oldalán egyébként egy-egy téglagyárat jelöl a térkép.⁹⁷

1855-ben a bérlet árverésekor az új városi téglavetőről van szó.⁹⁸

1869: a téglavető az új városi határban, a Rábca töltése mellett van.⁹⁹

1883: a téglavető a Rábca és a bécsi országút között fekszik.¹⁰⁰

1889: az új városi téglavetőt akarják továbbra is bérbe adni.¹⁰¹

1889-91 között: három helyen végeztek próbaégetést: a cigánylaposi mély völgyben, a két vasút között (a soproni és hegyeshalmi vonal közti háromszög) és a Rába bal parti legelőn.¹⁰²

1891: a földmintákat három helyről vették: a két vasút között, a Rába töltése mellett, a bal parton, és a téglavető dűlőben. Ezenkívül megnézték a Pándzsa környékét is.¹⁰³ A Pándzsa völgyi dűlő már 1855-ben szerepelt egy árverési hirdetményben,¹⁰⁴ de végül, az új városi téglavetőt árverezték.

C. Magántulajdonú téglagyárak

BRANDTNER-féle téglagyár

1856. jún. 10.: Brandtner Ferdinánd folyamodik a tanácshoz téglavetési engedélyért és telepért.¹⁰⁵

1857 nyara: Brandtner Sándor kérvénye téglavetési engedélyért. A téglát a két testvér saját területén akarja égetni. A tanács úgy engedélyezi, hogy 1000 téglánként 1 Ft-ot, 1000 cserépért 30 kr-t kell fizetniük.¹⁰⁶

(Egy 1853. évi kormányrendelet tette lehetővé, hogy magánszemély is égethet téglát.¹⁰⁷ 1857. jan. 12-én Győrben is kihirdették, hogy mindenki égethet téglát saját használatára, 1000 darabonként 1 Ft 20 kr fizetése mellett.¹⁰⁸ A Brandtner testvérek azonban eladásra kívántak téglát gyártani. A területet a várostól vették. A Belügyminisztérium ennek nyomán a várost a szabad királyi városi jogtól megfosztotta.¹⁰⁹)

1863. okt. 22.: a Brandtner testvérek téglavetési üzletük számadáskönyvét adóügyben beküldték.¹¹⁰

1870. dec. 7.: az adóhivatal kéri a városi tanácsot, hogy földadó kivétele miatt adják meg Brandtner Ferdinánd téglagyárának, amely egyéni birtok, területét és helyrajzi számát.¹¹¹

1871. márc. 3.: válasz: 2215. o. tjk. -ban foglalt birtok. Helyrajzi száma 1832/41. 18 hold 25 négyszögöl a területe, ebből 2 hold 1139 négyszögöl szántó, a többi rész felásva, téglának felhasználva.¹¹²

A Brandtner-féle téglajele „B” (255–257. sz.). A saját gyárukban gyártottat az 1869-81 között általuk bérelt városi téglavetőben készülttől nem tudjuk megkülönböztetni.

Hittner János téglagyára

1869. febr. 25.: Hittner János újjvárosi lakos, ház- és földbirtokos, az új városi temetővel szemben lévő szántóföldjén egy téglavetésre alkalmas kemence építésére kér engedélyt. A föld olyan helyen fekszik, hogy alig veszi hasznát. Ő maga is építkezik, de el is adna a téglából. Égetési és eladási engedélyt kér.¹¹³

1871: a vasút panasza, Hittner János és Nagy Mihály ellen, téglavető és cséplő anyag eltávolítása végett.¹¹⁴

Hittner nem hosszú ideig készített téglát, „Hittner Ja” jelölésű tégláját 1869-es évszámmal ismerjük (248. sz.).

GYŐRI KÖRKEMENCE TÁRSASÁG

Tagjai voltak: Lengerer János és Schlichter Károly építőmesterek, Pfeiffer László és Grünwald.¹¹⁵

1885. okt. 7.: Schlichter Károly és fia építőmesterek, nádorvárosi körkemence telepükön irodaépítésre kérnek engedélyt.¹¹⁶

1896. aug. 5.: a Győri Körkemence Társaság italmérési engedélyt kap.¹¹⁷

Ezután, de valamikor 1907 előtt, a Győri Körkemence Társaságot átvette Schlichter Lajos.
Schlichter Károly: 1858. nov. 11.-én folyamodik letelepedésért. 1860. febr. 6-án megkapja az engedélyt, addig már házat vett. Korábban szigeti lakos volt.¹¹⁸

SCHLICHTER-féle téglagyár

A Győri Körkemence Társaságot valamikor 1896 és 1907 között átvette a korábbi résztulajdonos Schlichter Lajos.¹¹⁹

1907: Schlichter Lajos és fia cég szerepel.¹²⁰

1908: Hlatky-Schlichter Lajos szerepel.¹²¹

1920: Hlatky-Schlichter Lajos halálának időpontja.¹²²

A továbbiakban fiai, Hlatky-Schlichter Gyula, Károly és Lajos névvel találkozunk.¹²³

1922, 1936: az építőmesterek között Hlatky-Schlichter Lajos neve.¹²⁴

1932-ben a gyár működik.¹²⁵

Az 1890-es években tervezett nagy városi építkezések téglaszükségletének kielégítése az amúgy is kiskapacitású városi tégláégető megszűntével, és a tervezett új, korszerű, városi téglagyárról folyó tárgyalások holtpontra jutásával csak magánvállalatok útján volt lehetséges. A Győri Körkemence Társasággal folyó tárgyalások jó bepillantást engednek a gyárak között a téglamonopóliumértés a nagy megbízatásokért folyó harcba.¹²⁶

1891. febr. 1.: a győri körkemence ajánlata. A 2. és 12. pont kivételével megegyezik a következő szerződés tervezettel.

1891. jún.: szerződéstervezet.

1. a/ $0.29 \times 0.14 \times 0.06$ m-es kút- és fali téglá ára a város számára 1000/12 Ft

b/ $0.30 \times 0.14 \times 0.07-0.05$ m-es éktégla, csatornához 1000/15.50 Ft

c/ $0.25 \times 0.25 \times 0,04$ m-es padlás kövezésre 1000/...

d/ bevágással készült boltozat téglá 1000/34 Ft

2. A boltozat téglá jelenleg készletben nincs. A többiből lepecsételt mintát kell a levéltárban elhelyezni, amelyek a mérnöki felmérés alapján a következő méretűek:

a/ faltégla: 4.125 kg, $0.30 \times 0.1475 \times 0.630$ m

b/ kúttégla: 4.150 kg, $0.30 \times 0.1430 \times 0.650$ m

c/ padlástégla: 2.960 kg, 0.245×0.035 m

d/ éktégla: 3.830 kg, $0.29 \times 0.14 \times 0.55-0.75$ m

Az 1. pontban meghatározott minimális méreteknek megfelelően veszik át a téglát, amelynek kidolgozás és ki égetés tekintetében a mintának megfelelőnek kell lennie.

3. Az öt év alatt a magánosok szükségleteit is kötelesek kielégíteni: fal téglá 1000/14, kúttégla 1000/16, éktégla 1000/18, padlás téglá 1000/20, boltozat téglá 1000/40 Ft-os áron.

4. A fuvarozás a vevőt terheli.

5. Ha a magánosoknak az árakat leszállítják, a városét is ugyanabban az arányban le kell szállítani.

6. A közlekedési vállalatok építkezései, amelyek nem szorosan helyi jellegűek, szabad verseny alá esnek.

7. A város a szerződést, ugyanilyen feltételek mellett, öt év után meghosszabbíthatja. Ha az öt év lejártá előtt három hónappal a szerződést nem bontják fel akkor csak automatikusan egy évre hosszabbodik az érvénye meg.

8. Minden év március 1-ig a város részére 1.000.000-ós készletet kell felhalmozni. A város május végéig köteles közölni, hogy igényli-e. Ha több kell, három hónappal előbb kell azt a városnak közölnie.

10. Ha a vevő kéri, a vámterületen belül 1000/2 Ft-ért kötelesek a gyártók fuvarozni is.

11. A jelenlegi kemencét évi 4 millió kapacitásúra kell kibővíteni. A városi építkezésekhez hetenként 75.000 téglát kell szállítani, míg a város ezt igényli.

12. A lehető legkevesebb salétrom lehet a téglában, jól ki kell azt égetni és az égetés vége felé füstölő lángnak (szénparázsoknak) legalább 1 óra hosszat ki kell tenni. Ha feltalálják a salétrom teljes kiküszöbölését, kötelesek azt alkalmazni.
13. Elemi csapások stb. esetén a város és a vállalkozók bizottsága állapítja meg a szünetelés időtartamát.
14. Ha a vállalkozók a fentieknek megfelelően szállítanak, a város máshoz nem fordulhat. Az öt év alatt, területén, más gyáraknak engedélyt nem ad.
1891. okt. 16. Brenner Elek és Darnay Géza ajánlata, a várostól keletre, a Budai és a Székesfehérvári út között ún. „János pap országa” területen felépítendő téglagyárakra: A Körkemence ajánlatának 1. a-d/ pontja árai helyett 12, 15, 17, 34 Ft, cserépszindely, 37 × 21 cm-es, 1000/15.50 Ft. Egyéb, városi területen levő építkezésekhez 14, kúttégla 16, 18, 38, 16 Ft. A városi építkezések a vidékiekkel szemben elsőbbségben részesülnek e Szállítás 1000/2 Ft. Évi 3 milliós kapacitású lenne a gyár legalább. A város heti 60.000-et kérhet, minden év ápr. 1.-re 250.000-es készletük lenne. A területet 30 évre kérik, évi 400 Ft-ért. A város köteles tőlük venni, ha magánosoknak az árakat leszállítják, a városnak is le kell. A telep felépítésére 8 holdnyi területet megvesznek, holdanként 500 Ft-ért. A fizetésre 8 évi halasztást kérnek.
- Pótajánlat okt. 19-én: A bérlet 550 Ft lenne. A város máshonnan is vehet téglát, ha olcsóbban kapja. A telepet magánterületre építenék, amit megvesznek.
1891. okt. 27.: Schlichter Lajos levele a városi közgyűlésnek: a szerződést azért nem írták alá, mert újabb feltételeket vettek abba bele. Bizalmatlanságnak tekintették, hogy tovább folytak a kutatások egy városi körkemence létesítése céljából. Egyébként eddig is 14 Ft-ért adták a téglát. Kapacitásuk 4 millió.
1891. okt. 29.: Új körkemence vállalat jó lenne a szabad verseny miatt, ezért a Brenner-féle ajánlatot elfogadták, 30 évre évi 600 Ft bérért.
1891. nov. 9. nov. 10. nov. 13: a Brenner-féle gyárral kapcsolatos döntés ellen több fellebbezés. Brennerék ajánlata rosszabb a Körkemencéénél, mert a téglá ára azonos, de nekik még föld is kell. A tisztí főorvos azért fellebbez, mert a terület a város egyik kiránduló és üdülőhelye, és a vízmű közvetlenül mellette fekszik.
1891. dec.: a fellebbezések miatt a város a Belügyminisztériumhoz fordult. Leírták, hogy pár évvel korábban még csak közönséges tégláégetők voltak a városban, az egyik a város területén magánbérlelőkkel, a másik magántulajdonban, a várostól teljesen függetlenül. A város saját létesítésű körkemencéjének ügye megakadt, miközben egy magán társaság létesített egyet, évi 4 milliós kapacitással. Ez olcsóbban termelt, a városi tulajdonban lévő égető ezzel versenyezni nem tudott, a gyártást beszüntette. A másik magántulajdonú gyár területén a föld elfogyott, így megszűnőfélben van. A Körkemence Társaságban építési vállalkozók is vannak, ez előnytelen, mert más építési vállalkozók nehezen jutnak téglához. Tégla- és építési monopólium alakult ki. A Körkemence Társaság a városnak előnyös ajánlatot tett, de az ajánlatot aránylag lényegtelen módon megváltoztató városi feltételek miatt visszaléptek. El akarják odázni egy új gyár építését, hogy ők kapják a megbízásokat a nagy építkezéseknél. Küszöbön álló építkezések: katonai gyalogsági laktanya, Duna rakpart, új városháza stb. Kilátásban lévő munkák: állami főreáliskola, kir. államvasúti pályaház, kir. tábla épülete. Az építési kedv fokozására szabad verseny kell. Ezért fogadta el a közgyűlés a Brenner-Darnay-féle ajánlatot. Ezzel szemben azonban kifogások merültek fel. Schlichterék azóta közölték, hogy úgy, mint eddig, a téglá 1000-ét 14 Ft-ért fogják eladni.
1892. ápr. 22.: Pfeiffer László és Schlichter Lajos ajánlata: a szerződéstervezethez képest változás: a falazó téglát 1000/13.50 Ft-ért adják a városnak, a többi ár változatlan. 1893–1897 közötti öt évre vonatkozik. 2 millióig a város náluk köteles vásárolni. A győri lakosoknak 1 millió fali téglát adnak el évente.
1892. máj. 29.: az ajánlatot tárgyalás alá vették, de már 13 Ft-os árról van szó.
1892. jún. 25, 30.: a dolog még időszerűtlen, majd, ha szükséges lesz, akkor körültekintően, a vidék tégláárait figyelembe véve kell dönteni.

1891. dec. 1.: Rechmitter Ödön, a körmendi körkemence tulajdonosa magánterületen akar téglagyárat építeni, de a szomszédos városi területet is szeretné bérelni. 1000/11.75 Ft-ért szállítana a városnak.

1892. máj. 15.: a Rechmitterrel folytatott szóbeli tárgyalás eredményre nem vezetett.

1893. szept. 12.: Rössler Márton pozsonyi polgár ajánlkozik körkemence létesítésére. Az iratokba betekinthez.

Megjegyzés: a megbízásokat végül a Schlichter-féle gyár nyerte el, az új városháza az ő téglájából épült fel. A Brenner-féle téglagyár nem épült meg.

A Győri Körkemence Társaság téglái „GKT”-s monogramúak (288. sz.), a Schlichter téglagyáré „S”, „SL”, „HS”, „HSL” (307, 308, 370, 377. sz.)

KOVÁCS-téglagyár

1911: Kovács József. építő vállalkozó és gőz téglagyáros.¹²⁷

1947: Kovács téglagyár¹²⁸

Monogramja „KJ”, ld. 329. sz.

KÁLDY-féle téglagyár

1932-ben üzemel.¹²⁹

Téglái simák voltak.

Gestetner Lajos téglagyára

1947-ben.¹³⁰

D. Téglabehozatal

1856. jan. 23.: téglajövedelem beutalványozása: Chreizten Ferenctől 10 Ft, Hergencell Józseftől 60 Ft.¹³¹

1856. szept. 30.: 1854. nov. 1. és 1856. szept. 1. között a városba behozott tégláért ezrenként 30 kr-t kell fizetni, de végül is kb. 50 kr-ra rúgott ez az összeg. Öt személy hozott be téglát, a legtöbbet, az egész kb. 60 %-át Lengerer János. Padlótéglát nem, cserepet csak 44.000 db-ot téglát összesen 654.600 db-ot.¹³²

1857. júl. 30.: a Brandtner testvérek kérik, hogy a vidéki téglabehozatalát vagy teljesen tiltsák be, vagy pedig bizonyos illetéket kelljen fizetni.¹³³

1861. júl. 19.: a Brandtner testvérek sérelmezik, hogy az összes téglatermelők között, függetlenül attól, hogy hol termelik a téglát, csak ők fizetnek városi adót. Az idegenek a folyóparton lerakják a téglát, míg ők nem kaptak erre a célra ingyen telket. Előfordult, hogy a parton levő téglát tovább is vitték, Győr csak megállóhely volt. Az idegenek saját kocsin szállítanak, és csak egyszer kell üres kocsijáratot fizetniük. Nem igazságos ez, adóztassák meg az idegeneket is.

A döntés: a városba behozott téglaszállítmányokra kirótt illeték az építetőkre káros hatással lenne. Az eddigi gyakorlaton ezért nem változtatnak.¹³⁴

1866. máj. 30.: Brandtner Nándor panaszkodik, hogy a város a téglabehozatala által saját téglabehozatali jogának értékét csökkenti, az állítólagos rossz üzlet miatt a város kénytelen volt a téglaház bérletjének a szerződésileg kikötött összegből tetemes mennyiséget elengednie. Ő itt él és adózik, de semmi előnye sincs az idegenekkel szemben, akik téglájukat szabadon behozhatják. Behozatali vámilleték kellene, 1000 téglánként 1 Ft, ezáltal az árak nem emelkednének, de a helybeli téglabehozatók a csekélyebb költséget igénylő vidéki iparüzlet ellenében némileg fedve, és kiadásaikra nézve egyensúlyozva lennének. Az idegen téglát idegen fuvarosok szállítják, és ez is káros a helybeliekre és a városra egyaránt.

Döntés: az 1857. és 1861. évi végzések alapján az egyszer már életbe léptetett rendelkezést (a nagyobb építkezésekre vonatkozóan) újra nem léptetik életbe.¹³⁵

A városba behozott téglák egy része a közelben készült, így „GEP” jelűek az Esterházyak téri téglagyárában (249–252. sz.) A többsége azonban távolabb, és a fentebbiek szerint a Dunán szállították

a városba: Egyesült Tégl- és Cementgyár Rt., Budapest (275. sz.), Drasche-téglagyár, Bécs (299–300. sz.), István-téglagyár, Pilismarót és Pestlőrinc (319–322. sz.), a szobi Luczenbacher-féle téglagyár (383. sz.), Salgótarján–Nagybátony Téglagyárak (380. sz.). Az eddig fel nem oldott monogramos téglák jelentékeny része, különösen a 19–20. századi gőztéglagyárak termékei, bizonyára ugyancsak behozatal útján kerültek Győrbe (259–262, 273–274, 291–292, 325, 327–328, 331, 392. sz.).

A felhasználható téglamennyiségét növelték a bontásból származók is. Pl. 1856-ban a Duna parti kazamata bontásából, 528.168 db téglát adtak el, 1000/15 Ft-ért, míg a kiadások csak 1000/3 Ft 30 k-ra rúgtak.¹³⁶

E. Mennyiségi adatok

A győri tégláégető 1736 és 1741 között 22.750 Ft értékű téglát égetett, a kiadások 16.051 Ft-ot tettek ki.¹³⁷ (1. sz. táblázat)

1768–1794 között a városi tégláégető évi termelése erősen hullámzott: 482.000 és 1.100.000 db között mozgott.¹³⁸ Az első években májustól vagy júniustól égettek téglát decemberig, évente 5-8 alkalommal, az új kemence megépítésével (1773–1774) az égetési szezon télre is áthúzódott, évi 7-12 égetéssel. Egy égetés 63.000 és 115.000 db közötti eredményt adott.¹³⁹ (2. sz. táblázat)

év	égetések száma	tégla db	cserép db	gerinccserép db	kéménytégla db	összesen db
1736	17	631450	60500	370	58850	751170
1737	20	845000	0	408	48000	893408
1738	9	371100	69500	587	37900	479087
1739	9	390800	46000	1203	29500	467503
1740	9	442500	3000	30	8100	453630
1741	10	439500	40200	120	34200	514020

1. sz. táblázat

év	égetések száma	falazótégla	boltozati tégla	padlótégla	kéménytégla	cserép	kúpcserép	párkánytégla	égetési átlag	összesen
1768. VI.	7	625400	39100	600	57000	85900	275	0	115468	808275
1769	8	669200	32500	0	22800	89500	522	0	101815	814522
1770	6	450600	35600	0	23300	88300	315	0	99686	598115
1771	5	401400	9000	0	15800	67080	175	0	98691	493455
1772	5	394900	9700	0	15600	62500	174	0	96575	482874
1773	7	604100	10400	0	14200	41500	213	0	95773	670413
1774	11	880900	40400	600	28100	71250	472	0	92883	1021722
1775	12	951300	31700	1300	33300	84000	553	0	91844	1102153
1776	11	824200	36600	2050	37300	125900	860	0	93355	1026910
1777	9	661750	26900	6550	32000	103900	525	0	92392	831625
1778. X-ig	7	527300	22900	2350	21700	88300	575	0	94732	663125
1783	8	603300	30400	5550	30700	139400	595	0	101243	809945
1784	10	608900	5000	4600	8200	125000	0	1514	75321	753214
1785	7	391350	28000	1850	21000	93000	0	0	76457	535200
1787	8	369300	1500	400	13800	120200	0	0	63150	505200
1790.XI.- 1791.X.	10	648850	0	1850N 7400K*	16250	175900	540	1600	85239	852390
1793.XI.- 1794.X.	10	687100	0	1500N 8000K*	28400	146600	950	0	87255	872550

2. sz. táblázat (*= N= nagyméretű, K = kisméretű)

1805-ben a fehérvári kapun és a bécsi kapun túl feküdt egy-egy téglavető.¹³⁹ Az elsőben máj. 21. és okt. 31. között 5, a másodikban márc. 27. – okt. 31. között 6 égetés volt.

	fehérvári kapun túl	bécsi kapun túl	
falazó téglá	234300	300175	
kéménytégla	5150	6500	
kis padló t.	4025	4850	
nagy padló t.	1525	775	
cserép	65600	62750	
kúp cserép	472	130	
összesen	309547	375180	684727
égetésenkénti átlag	61909	62530	62248

Minden égetés után 1-2, legfeljebb 3 nap alatt elfogyott az elkészült téglá, csak a kéménytéglából és kúpcserépből volt folyamatosan. A vevők inkább 2-3 alkalommal vettek 2-3.000 darabot, mint egyszerre sokat.

1856. ápr. 1. – 1859. márc. 31. között a városi téglavetőben Gallauner Antal 2.906.046 db téglát égetett, évente átlag 729.435 db-ot.¹⁴⁰ Ugyanezen idő alatt, 1856-ban csak egyetlen helyen, a dunai kazamaták bontásából 528.168 db bontott téglát adtak el,¹⁴¹ és a városba 1854. nov. 1. és 1856. szept. 1. között behozott 654.600 db téglá mintegy fele is erre az időszakra eshet.¹⁴²

A városi téglavetőben Öörömy József 1862-ben 775.000 téglát és cserepet, 1863. ápr. 1. és 1864. márc. 31. között 332.500 db-ot, 1864. ápr. 10. - szept. között 200.900 db-ot, 1868-ban 200.000 db-ot gyártott.¹⁴³

A Győri Körkemence kapacitása évi 4 millió volt.¹⁴⁴

árak		1736-41. ¹⁴⁵	1768-70. ¹⁴⁶	1771. ¹⁴⁶	1772. ¹⁴⁶	1773-88. ¹⁴⁶	1805. ¹⁴⁶
1000 db.	falazótégla	6 Fl 15 kr ¹⁴⁷	5 Fl 15 kr ¹⁴⁷	5 Fl 30 kr ¹⁴⁷	6 Fl ¹⁴⁷	6 Fl 15 kr ¹⁴⁷	15 Fl/18 Fl
	boltozati téglá	0	5 Fl 15 kr	5 Fl 30 kr/6 Fl	6 Fl	6 Fl 15 kr	0
	padlótégla	0	10 Fl 30 kr	0	0	11 Fl 30 kr	24 Fl 18 Fl
	kéménytégla	4 Fl 15 kr	4 Fl 15 kr	4 Fl 30 kr/5 Fl	5 Fl	5 Fl 15 kr	17 Fl
	cserép	10 Fl	7 Fl	8 Fl	8 Fl	8 Fl	18 Fl
1 db.	kúpcserép	5 kr	3 kr	3 kr	3 kr	3 kr	20 kr
1 db.	párkánytégla				0	2 kr (1784)	0

		1846. ¹⁴⁸	1847. ¹⁴⁸	1847. ¹⁴⁸
			"A"	"B"
1000 db.	falazótégla	9 Ft	10 Ft	11 Ft
	kéménytégla	7 Ft 12 kr	8 Ft	8 Ft
	nagy járda	15 Ft 12 kr	16 Ft	17 Ft
	kis járda	9 Ft 36 kr	10 Ft	11 Ft
	pártázat	40 Ft	40 Ft	40 Ft
	síp (?) t	10 Ft	11 Ft	12 Ft
	cserép	14 Ft	14 Ft 30kr	15 Ft
	vályog (mór)	4 Ft	4 Ft	4 Ft 24 kr
1 db.	szegő cserép	6 kr	6 kr	6 kr
"A"= a gazdasági választmány indítványa				
"B"= tanácsilag meghatározott				

Konkordancia jegyzék:

(a jegyzetben szereplő közterületek aktuális nevei)

Gorkij utca = Teleki László utca

Rózsa Ferenc utca = Apáca utca

Wennes Jenő utca = Bartók Béla utca

Lenin út = Baross Gábor út

RÖVIDÍTÉSEK

Bedy	Bedy Vince, Adalékok a győri ipar történetéhez 2. Győri Szemle 12 (1941) 182–188.
Czigány	Czigány Jenő, A győri vár, a vármúzeum és a bástyamúzeum. Győr, 1959.
Fehér	Fehér Ipoly, Győr vármegye és város egyetemes leírása. Bp. 1874.
GyVTI	Győr Városi Levéltár, Győr Város Tanácsának Iratai (Győr-Sopron Megyei 1. sz. Levéltár, Győr)
Horler	Horler Ferenc, Téglabélyegek és téglaméreték, történeti áttekintés; Rajzai. Bp. 1969. Kézirat, Országos Műemléki Felügyelőség, Építészeti Múzeum
Horváth	Horváth Lajos, Győri téglák. In: Sály István szerk.: Munkahelyi művelődés, Győr, é.n. 12–27.
Kalauz	Budapesti Állandó Szabadtéri Téglaiipari Kiállítás kalauza. Bp. é.n. (1977)
Kállay	Kállay István, Szabad királyi városok gazdálkodása Mária Terézia korában. Bp. 1972.
Kozák	Kozák Károly, A győri székesegyház feltárása (1969). Arrabona 12 (1970) 111–164.
Kozák–Uzsoki	Kozák Károly - Uzsoki András, Régészeti és műemléki kutatás a győri Püspökvárban. Arrabona 4 (1962)
Maggiorotti–Banfi	Maggiorotti, L. A. – Banfi, F., Győr vára. Bp. 1933.
Mutató	Győr Városi Levéltár, Győr Szab. Kir. Város Közgyűlési, Elnöki és Tanácsai Mutatókönyv (Győr-Sopron Megyei 1. sz. Levéltár, Győr)
Nyitrai	Nyitrai Elek, Téglaiiparra vonatkozó levéltári kutatásai. Bp. 1953–1954. Kézirat, Országos Műemléki Felügyelőség, Építészeti Múzeum
Pfannl	Pfannl Jenő, A győri vár és téglái. Győri Szemle 3. (1932) 276–293.
Rados	Rados Jenő, Magyar kastélyok. Bp. 1939.
Rómer	Rómer Flóris jegyzőkönyvei 20 (1869). 143. Országos Műemléki Felügyelőség, Könyvtár
Schirnböck	Schirnböck, Anton, Die chronologische Formate-Tabelle des Wiener Mauerziegels und das Herkommen ihrer Maßgrundlagen in den Jahrtausenden (Grundlage zur Datierung von Altmauern). Kny. é.n. 201–253.

Számadások I–II.	Győr Városi Levéltár, Városi téglalapító kemence számadásai, IV.A. 1063(g)1-2 (Győr-Sopron Megyei 1. sz. Levéltár)
Szávay	Szávay Gyula, Győr. Győr, 1896.
Szóke	Szóke Béla Miklós, Leletmentő ásatás az ún. Teleki Laktanya udvarában. Arrabona 16 (1974)

JEGYZETEK

1. Schirnböck 221.
2. Kieslinger, A., Die Steine von St. Stephan. Wien, 1949. 191.
3. Schirnböck 225.
4. A Liszt F. u. környékén feküdt a későrómai temető, T. Szőnyi Eszter szíves közlése.
5. Schirnböck 225.
6. Uo.
7. Möller I., A vajdahunyadi vár építési korszakai. Forster Gy. szerk.: Magyarország Műemlékei III. Bp. 1913. Kny. 27.; Nyitrai; Horler; Rómer.
8. A győri téglabélyegek összegyűjtéséhez Pfannl tanulmánya, a Xántus János Múzeum téglagyűjteménye, és a győri téglagyűjtők, elsősorban Horváth Lajos kollekcója szolgáltatta az alapot. A győri belváros 1980-ban kezdődött rekonstrukciója során megkutatott műemlék házakból rengeteg ismeretlen bélyegű téglák kerültek elő, és a levéltári kutatások is több új, a következőkben közölt eredményt hoztak. Biztos, hogy a fal kutatások folytatódása során az anyag tovább fog bővülni, hiszen a rekonstrukciós munkák még a kezdeteknél tartanak csak.
9. Fehér 418, Szávay 110.
10. Schirnböck 1. tábla: keletkezésüket a 160 századra teszi.
11. Rómer: évszáma 1583.
12. Schirnböck 225.
13. Bedy 183.
14. Bedy Vince kéziratos győri várostörténete a győri szemináriumi könyvtárban, 216–217.; Bedy 182–183.
15. Az 1567. évi összeírásban szerepel Téglás János. Dávid Ferenc szíves közlése szerint ez egyike volt a Piactéren (Széchenyi tér) állott kis házaknak, amelyeket a városrendezés során végül eltűntettek.
16. Sopronból ismerünk 1583-as évszámú téglát: Rómer; Bécsből 1616-os évszámú téglák: Schirnböck 2. tábla.
17. A várakozásunkkal ellentétben, az épületek relatív kronológiája szinte mindig azt mutatta, hogy a katonai téglák nem másodlagosan kerültek a lakóházak falaiba, vagyis a várfalak, kazamaták bontása után, hanem valóban a rajtuk látható évszám idején. A nagyobb mennyiségben eladott bontott téglát (v.ö. 16. old.) talán a külvárosok később kialakult részeiben, vagy a 19. századi ipari épületekben (amennyiben még megvannak) lehetne megtalálni.
17. a/ Kállay 63–64, 94.
18. Bedy 183.
19. Káptalani levéltár, Theka III. Num. 1241, 1243-1245.
20. Püspöki Levéltár, Győr. „Capsas anyag” N. Zichy Ferenc püspök iratai. I. csomag (az adatért Dávid Ferencnek tartozom köszönettel).
21. Kállay 63.
22. Sefcsik Ferenc, Győr szabad királyi városi rangra emelése. Jenei-émlékkönyv. 30.
23. Kállay 63; Budán 1710-ből ismerjük Körber János Rudolf téglalapító-tulajdonos és Bachmann Ferenc téglamester közötti szerződést, amely szerint fali-, boltozati-, kémény- és padlótéglát kell gyártani, valamint tetőcserepet: Nyitrai 3. sz. jelentés, 2–3. old.
24. Számadások I–II.
25. Nyitrai 3. sz. jelentés, 3. old.
26. GyVTI, Magán családok okiratai. Hagyatékok. 8234 (május 1).

27. GyVTI, A város magánokiratai. 3483.
28. Nyitrai 3. sz. jelentés, 3. old.; 5. sz. jegyzék, 1. old.
29. Számadások II; GyVTI, A város magánokiratai. 3483.
30. Számadások II.
31. Uo.
32. Számadások I. 1770. év.
33. Számadások II; GyVTI, A város magánokiratai. 3483.
34. Kállay 63–64.
35. Nyitrai 1. sz. jelentés, 1. old.; 2. sz. jelentés, 3–5. old.; 3. sz. jelentés, 2. old.; 5. sz. jelentés; 9. sz. jelentés, 1–2. old.
36. Nyitrai, a 4. sz. jegyzék utáni tanulmány: A vállalkozók, a mesterek és a munkások; a téglavetés; a kemence. 2. old.
37. Számadások I–II.
38. Uo.
39. Számadások II. 1805. év.
40. Számadások I–II.
41. GyVTI II. 858/359 (aug. 3., aug. 18.)
42. GyVTI, A város magánokiratai 3174 (júl. 27.)
43. GyVTI, Magáncsaládok okiratai Hagyatékok. 8234 (júl. 10.)
44. Számadások II.
45. GyVTI, Magáncsaládok okiratai Hagyatékok. 8234: 10 téglavető asztal, 27 faltégla forma, 1 kéménytégla forma, 1 pártázattégla forma, 2 nagypadló, 2 rossz kispadló, 2 cserépvető asztal, 6 egyenes cserépszindely forma, 1 görbe cserépszindely forma, 45 szegőszindely forma...
46. GyVTI II. 855/1051.
47. Uo.
48. GyVTI II. 856/1877.
49. GyVTI II. 858/11.
50. Uo.; Rovádl Ferenc 1863. nov. 20-án, másodmagával városi úti és kövezeti vám haszonbérő; GyVTI II. 863/26.
51. GyVTI II. 858/11.
52. Xántus János Múzeum, Győr. Helytörténeti Gyűjtemény, leltározatlan.
53. GyVTI II. 860/21.
54. Xántus János Múzeum, Győr. Helytörténeti Gyűjtemény, leltározatlan: a pénztáros kéri a pénz behajtását; GyVTI II. 860/21.
55. GyVTI II. 860/210
56. 1868: GyVTI II. 868/48, 868/27.
57. GyVTI II. 862/57.
58. Uo.
59. Uo.
60. Uo.
61. Uo.
62. Uo.
63. Uo.
64. Uo.
65. Uo.
66. Uo.
67. Uo.
68. Uo.
69. GyVTI II. 866/38.
70. GyVTI II. 868/48.
71. GyVTI II. 868/27.

72. GyVTI II. 869/41.
73. GyVTI II. 869/27.
74. GyVTI II. 875/29.
75. GyVTI II. 881/10.
76. Uo.
77. Uo.
78. GyVTI IX. 882/417.
79. Uo.
80. GyVTI IX. 882/464.
81. GyVTI IX. 883/457.
82. Uo.
83. Uo.
84. Uo.
85. Uo.
86. Uo.
87. GyVTI IX. 882/459.
88. Uo.
89. GyVTI XII. 89/161 (1891. okt. 21-i jelentés; 1891. okt. 29.)
90. Uo.
91. Uo.
92. Uo.
93. Uo.
94. Számadások II: 1790. máj. 18.
95. Uo. 1805. év.
96. Győr Városi Levéltár, 1857. évi kataszteri térkép (Győr-Sopron Megyei 1. sz. Levéltár, Győr)
97. Győr Városi Levéltár, Győr Szab. Kir. Város térképe, 1928. (Győr-Sopron Megyei 1. sz. Levéltár, Győr)
98. GyVTI II. 855/1051: 1855. dec. 17–18., árverési jegyzőkönyv
99. GyVTI II. 869/27: 1869. jan. 7.
100. GyVTI II. 883/457: 1883. febr. 21.
101. Uo.: 1889. jan. 8.
102. GyVTI XII. 89/161: 1891. okt. 21.
103. GyVTI XII. 89/161: 1891. aug.
104. GyVTI II. 855/168: 1855. jan. 5; a 20. században működött egy kisebb téglagyár a Pándzsa ér és a holt Marcal közelében: Győr Sza. Kir. Város térképe, 1928.
105. GyVTI II. 856/2017.
106. GyVTI II. 856/2186.
107. GyVTI II. 858/359.
108. GyVTI II. 857/124.
109. GyVTI II. 858/359; vö. a 7. oldalon írottakkal.
110. GyVTI II. 863/26.
111. GyVTI II. 870/17.
112. Uo.
113. GyVTI II. 869/42.
114. Mutató 2819.
115. Pfannl 290, GyVTI XII. 89/161.
116. GyVTI V. 885/57.
117. GyVTI X. 896/187.
118. GyVTI II. 858/9.
119. Pfannl 290; 1896-ban Schlichter Károly még él: Mutató.
120. Mutató.

121. Uo.
122. Uo.
124. Győr, Esztergom, Komárom és Veszprém városi és megyei nagy címtár. Győr, 1922. 27; Győr szab. kir. város Ipartestületének története 1910–1935. Győr, 1936. 127. (a tagok névjegyzékét 1937. II. 1-én zárták le).
125. Pfannl 290.
126. GyVTI XII. 89/161.
127. Kurucz József, A győri Ipartestület és a régi győri ipartársulatok története. Győr, 1911. Hátralékok között.
128. Győr thj. város ... címtára 1947. évre. 62. old.
129. Pfannl 290.
130. Ld. 128. jegyzet.
131. GyVTI II. 856/1900.
132. GyVTI II. 856/2514.
133. GYVTI II. 857/124.
134. GyVTI II. 860/21.
135. GyVTI II. 866/18.
136. GYVTI 2552; 1865-ben 1000 db bontott téglára 12 Ft volt, a bontási díj 4 Ft: Mutató.
137. Kállay 63–64.
138. Számadások I-II; Összehasonlításul: 1785-ben a budai városi tanács jelentése szerint a hat budai tégláégető 3-5 millió téglát tud évente gyártani: Nyitrai 2. sz. jelentés, 5. old.
139. Számadások II.
140. GyVTI II. 858/11.
141. GyVTI 2552.
142. GyVTI II. 856/2514.
143. GyVTI II. 862/57.
144. GyVTI XII. 89/161; 1891. okt. 27.
145. Kállay 63–64.
146. Számadások I-II.
147. Összehasonlításul Budán: 1722-ben 1000 téglára 4 Fl 30 kr, Jálics Kristóf árai 1768 előtt 1000/6, 1768-ban 6 Fl 15 kr, 1773-ban 7 Fl 30 kr: Nyitrai 9. sz. jelentés. Építkezések és tégláégetők Budán a szatmári békét követő korban, 7, 22. old; 6. sz. jelentés. A kormányzervek Budára helyezése és a téglaiipar II. József korában, 5-6.
148. GyVTI. A város magánokiratai 3483.

A következő fejezetben, a KATALÓGUSBAN, a dőlt betűvel szedett részek az eredeti kéziratban a „Pótlások” fejezetben voltak olvashatók a katalógus végén. Az átdolgozott formában a pótlásokat ott tüntettük fel, ahová számozták őket, így a pótlások fejezet megszűnt.

A sorszámok után látható, zárójelben lévő számok azt a számot adják meg, amely az eredeti jegyzetben, annak végén, mint további kiegészítések voltak feltüntetve. Jelen átdolgozásban meghagytuk a jegyzet végén ezeket, de szeretnénk volna jelezni adott számnál, hogy további információt talál az olvasó az adott tégláról, téglajelről a kiegészítő részben.

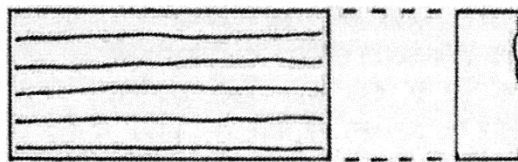
A téglák rajzai – technikai okok miatt – nem a kéziratból, hanem a 2002-ben megjelent tanulmányból származnak (Magyar Műemlékvédelem XI, 2002 225–267. oldal). Azok a rajzok, melyek nem méretarányosak, szürke háttérrel lettek megjelenítve az esetleges félreérthetőség elkerülése végett. A 2002-es tanulmány a következőt írja róluk: *„A vonalzóval húzott körvonalú téglák léptékhelyesek, míg a szabadkézzel rajzolt, kisebb méretű vázlatok a szakirodalomban közölt képek, vagy magángyűjteményeket ábrázoló fényképek alapján készültek. A körvonalaik között fehéren hagyott jelek domborúak; a pontozott felületek mélyített hátteret jelentenek.”*

KATALÓGUS

I. KÖZÉPKORI TÉGLÁK

1. Felületük domború, szabálytalan, a hosszoldallal párhuzamos, homorú sávokkal („kanelurázott”).

a/ A Püspökvár tornyának első, Kálmán püspök idejére (14. század közepe) tehető periódusa ezekből a téglákból áll. Vannak közöttük jól kiégetett, vörös törésfelületűek, de a többség színe vegyes: rózsaszín, sárgásrózsaszín, sárgás. A téglákban látszanak a keverési nyomok,

rétegek, anyaguk nem egyenletes. Színük ezért is változó, sötétebb-világosabb zárványokat tartalmaznak. A sárgás téglákban sok a fekete zárvány, egy-egy oldaluk erősebben égetett. Méret: $25,5 \times 11,5-11,8 \times 5$ / $25,5 \times 11,5-12 \times 5,5$ / $25,5 \times 12,5 \times 5-5,5$ / $25 \times ? \times 6$ / $25,5 \times ? \times 6,5$ / $26 \times ? \times 5,5$ / $? \times 12 \times 6$ / $? \times 12,5 \times 6$ cm. A kisméretű, kanelurázott téglák a Dóczy-kápolna 15. század végi falában is megtalálhatók, de a fal jellemző téglái már nem ezek.

b/ Liszt F. u. 18. A padlás burkolatában, nyilván másodlagosan felhasználva (az épület 1810 körül épült). Színe vörös, méret: $? \times 12 \times 4,5-5$ cm. Xántus János Múzeum, Helytörténeti Gyűjtemény, ltsz. c. 80.6.7.1.

c/ Liszt u. 1. Az épületnek a Széchenyi térre néző, nyugati szárnya magában foglal egy alapincézett, háromosztatú, földszintes lakóházat. Itt a középkori téglafalak egészének jellegzetes színe a vörös, de sárga, sárgásrózsaszín, rózsaszínű téglákat is találtunk. Majdnem minden darab egyenetlenül égetett, egyik oldaluk szürkés szinti. Többségük anyagának elkeverése egyenletes,

sávok csak egy-két darabon látszanak. Anyaguk lukacsos, kis zárványokkal. A téglák erősen deformáltak, nagy a méretingadozás. Méretek: $23,5 \times 12 \times 5-5,5$ / $24 \times 12,5 \times 4,5-5$ / $25-27 \times 12,5-13 \times 6,5-7,5$ / $25,5 \times 11,5-12 \times 5-6$ / $26 \times 12,5 \times 6,5$ / $26 \times 13 \times 6-7$ / $26,5-27 \times 13 \times 6,5,7,5$ / $28,5 \times 13 \times 7$ / $28,5 \times 13-13,5 \times 6,5-7,5$ cm. Múzeum ltsz. c.81.14.1.1 és c.81.14.1.2.

A Püspökvár 14. századi tégláinál sokkal egyenetlesebben kevert anyag és a nagyobb méretek alapján ezek a téglák inkább már 15. századiak lehetnek, de még a Mátyás-kort megelőző időkből.

1. Kanelurázott, középkori téglá.

d/ Széchenyi tér 1 (Jedlik Á. u. 19), a pince tér felé eső részében talált középkori alapfalból. Színük vörös. Méret: $min.28 \times 13,5 \times 5,5-6$ / $25 \times 12 \times 4,5-5,5$ / $25 \times 12,5 \times 4-5,5$ / $25 \times 12,5 \times 5,5-6$ cm.

e/ Széchenyi tér 2 (Kenyér köz 12), a székesegyház Szentháromság (Hédervári) kápolnájának középkori háza, a mai pince és fölötte egy háromosztatú lakóház alapfalai tartoztak hozzá. Méret: $24 \times 11,5 \times 6,5-7$ / $26 \times 13,5 \times 6$ / $26 \times 12,5 \times 6$ / $? \times 12,5 \times 4$ cm. Színük vörös. Előfordulnak nagyobb méretű, domború, alig kanelurázott darabok is. Méret: $? \times 15 \times 5,5$ / $? \times 15,5 \times 5,5-6$ cm. Színe vörös. f/ Liszt F. u. 20, szórvány a földben

g/ Gorkij u. 8, szórvány a déli szárny bontásából.

2. Felületük sima, nem domború, kanelurázott. Nagyon szép, szabályos élek. Anyaguk jól elkevert, keverési rétegek nem látszanak. Színük változó, sárgásrózsaszín, rózsaszín, vörös. Méret: $21,5-22,5 \times 15 \times 7-7,5$ / $25 \times 12,5-13 \times 6,5$ / $26 \times 13 \times 5,5$ cm. A Püspökvár tornyának keleti homlokzata és kapuja előtti verem betöltéséből.

3. A Püspökvár tornyának második, 15. század végi periódusából származó falakban és a Dóczy-kápolna falazatában megtalálhatók a korábbi, kisebb méretű téglák is (vö. 1. sz.), de a falakra a már sima, nem kanelurázott, nagyméretű téglák a jellemzőek. Keverésük egyenletes, színük sárgásrózsaszíntől sötétrózsaszínig terjed, sokkal kisebb a szórás, mint a korábbi tégláknál. Méret: $33 \times 16 \times 8,5 / 34 \times 16 \times 8 / ? \times 15,5 \times 8 / ? \times 16 \times 7,5 / ? \times 15 \times 6 / 28 \times ? \times 6 / 34 \times ? \times 8,5 / 33 \times ? \times 7,5 / 34,5 \times ? \times 7$ cm.

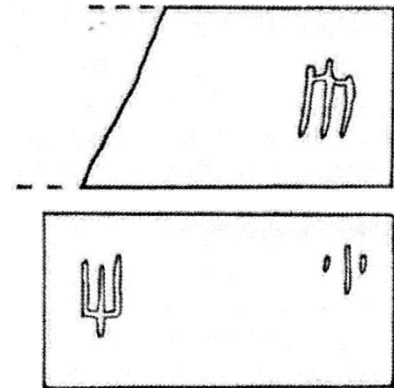
II. JELLEL VAGY ÁBRÁVAL MEGJELÖLT ÉVSZÁM VAGY BETŰJEL NÉLKÜLI TÉGLÁK

4. Szigonyszerű domború jel. Feltehetően 16. sz. téglák, de szórványos előkerülésük alapján egyelőre nem datálhatók.

a / Liszt F. u. 11.

Méret: $? \times 14,5 \times 6 / ? \times 14 \times 5,5-6$ cm. Színük vörös, illetve rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.2 és c.80.6.6.3

b / Liszt F. u. 1.

Méret: $28 \times 13,3-14,5 \times 6,5-7 / 28,5 \times 13-14 \times 6-7 / 28,5 \times 14,5 \times 6,5-7 / 29 \times 14 \times 6-6,5$ cm, a téglák erősen hajlottak, szabálytalanok. Színük sárga, rózsaszín, sötétrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.1.7.

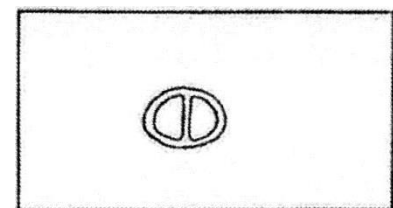
5. (404) Csatszerű, domború jel különböző méretben és változó elhelyezkedésben. A bécsi kapu melletti bástyából való előkerülésük Miksa császár korára helyezi őket (Fehér 418.), a Püspökvár tornyának kutatása során 1568 körüli keletkezésük valószínűsödött. Lelőhelyeik: a káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése); a Püspökvár tornyának keleti homlokzatáról; a Széchenyi tér délnyugati sarkában 1932-ben előkerült boltozattól (Pfannl 282.); Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 22., Kazinczy u. 20., az Alkotmány u. 7. mögötti várfalból.

A téglák jórészt sárgás színűek, van közöttük olyan, amely vörösből sárgászöldbe megy át. A Püspökvár tornyának összefüggően csatos téglából álló falazatára a sárga szín volt jellemző. A téglák nagyméretűek és főleg vastagok.

a / A káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből.

Méret: $30 \times 15,5 \times 8$ cm

Horváth L. gyűjteménye.

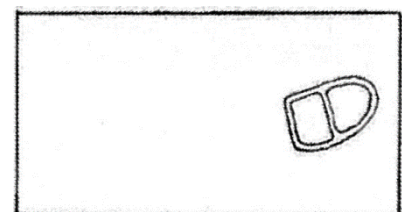

b / Lelőhelye valószínűleg a Széchenyi tér.

Méret: $30,5 \times 15,5 \times 7,5$ cm, színe sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.83.

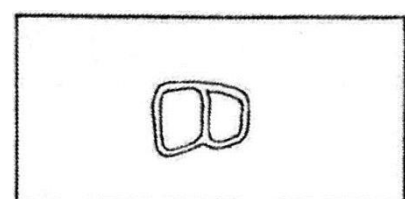
Egy, a Széchenyi téren előkerült téglaképet közölte: Pfannl I/1.a.

kép, ez utóbbi: Múzeum ltsz. c.66.73.82, mérete: $29 \times 14,5 \times 7$ cm, színe sárga.

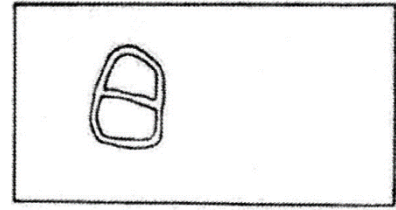

c / A Püspökvár tornya keleti homlokzatának eléfalazásából. Méret: $30,5 \times 14,5 \times 8$ cm, színe sárgásrózsaszín.

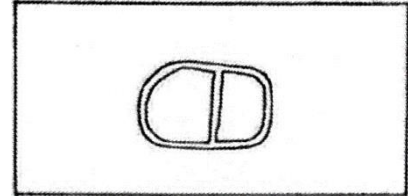
Anyaga rosszul elkevert.

d/ A Püspökvár tornya keleti homlokzatának eléfalazásából. Méret: $30 \times 15,5 \times 7,5$ cm, színe sárga
Múzeum ltsz. c.80.6.1.3

e/ A Püspökvár tornyához északról hozzáépült, 16. századi lépcsőtorony keleti falából. Méret: $31 \times 15 \times 7$ cm, színe sárgás.
Múzeum ltsz. c.80.6.1.2. Hasonló nagyméretű csattal jelzett téglák kerültek elő az Alkotmány u. 7. mögött húzódó káptalándombi várfalából.

5. Csatszerű jel.

f/ A Püspökvár déli szárnyának udvari homlokzatából.

g/ Széchenyi tér 1. Méret: $29 \times 15 \times 7 / 30,5 \times 16 \times 7,5$ cm. Színük rózsaszín.

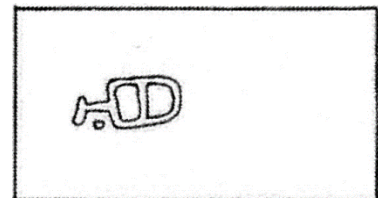
h/ Széchenyi tér 2. Méret: $? \times 16 \times 8,5$ cm.

i/ Liszt F. u. 9, a Nefelejcs közti szárny pincéjének északi falából. Méret: $29 \times 15 \times 6,5$ cm.

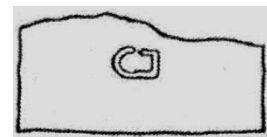
j/ Széchenyi tér 4.

k/ A káptalándombi Rába vendégház mögötti várfalából.

6. Az 5. csatos jel egy „T” alakú nyúlvánnyal bővítve, domború. A Dunabástyából. Horváth L. gyűjteménye.

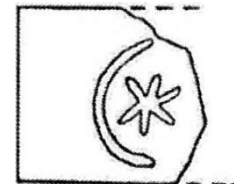
7. Pecek nélküli csat, domború jel. 1932-ben a Széchenyi tér délnyugati sarkában egy boltozatból került elő: (Pfannl 282) rajzzal.

8. Liszt F. u. 11. Félhold alakú, hatágú csillagot körülölelő, domború jel. Méret: $? \times 13,5 \times 6$ cm. Színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.1.

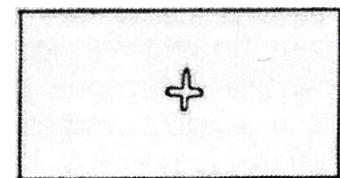
8. Analógiája, nyolc ágú csillaggal Bécsből ismert a 16. századból: Schirnböck I. tábla.

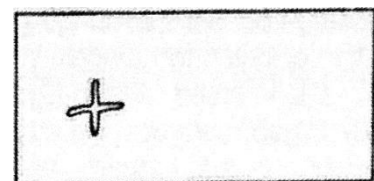
9. Egyenlőszárú kereszt, domború jel. A bécsi kapu melletti bástyából való előkerülésük Miksa császár korára helyezi őket (Fehér 418.), a Liszt F. u. 1-ben az 5. sz. csatos téglával fordultak elő együtt.

a/ Liszt F. u. 1. Méret: $25 \times 13 \times 6 / ? \times 13 \times 6,5$ cm. Színük sötétrózsaszín, illetve sárgásrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.1.3. és c.81.14.1.4.

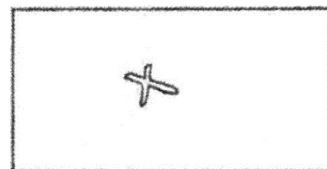
b/ Liszt F. u. 11. $27 \times 13 \times 6 / 27 \times 13,5 \times 6 / 27,8 \times 13-13,5 \times 5,8-6,5$ cm. Színük sárga. Múzeum ltsz. c.80.6.6.5.

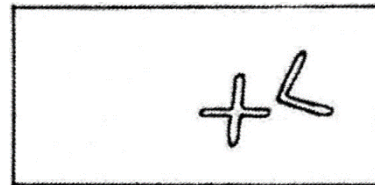
9. Kereszt alakú jel.

c/ Széchenyi tér 1. Méret: $25 \times 12-12,5 \times 6-6,5$ cm. Színe rózsaszín.

d/ Széchenyi tér 1. Méret: $23,5 \times 11,5 \times 6$ cm. Színe sárga. Előfordul még a Liszt F. u. 9-ben is, a Nefelejcs közti szárny pincéjének északi falában. Méret: $24 \times 12 \times 6$ cm.

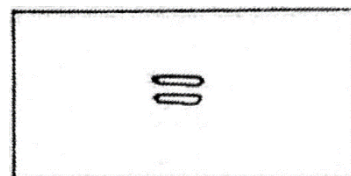

10. Egyenlőszárú keresztből és L alakú jelből álló, domború motívum. Liszt F. u. 11. Méret: $29 \times 14 \times 6$ cm, színe piros. Múzeum ltsz. c.80.6.6.4.

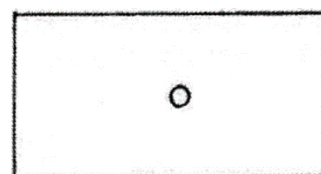
11. Két vízszintes, párhuzamos vonalból álló, domború jel. Kazinczy u. 20.

Méret: $27 \times 13,5 \times 6,5$ cm, színe sárga.

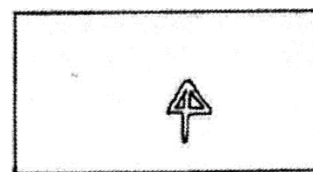

12. Pontszerű, domború jel, Liszt F. u. 1. Méret: $24,5 \times 12,5 \times 6 / 25 \times 12,2 \times 6$ cm. Színük sárgásrózsaszín, rózsaszín. Múzeum ltsz. c.81.14.1.6.

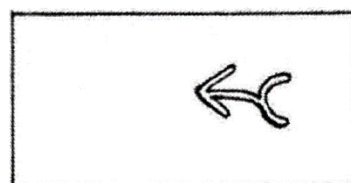
12. Pontszerű jel. Széchenyi tér 1. Méret: $25 \times 13 \times 6$ cm, színe sárgásrózsaszín.

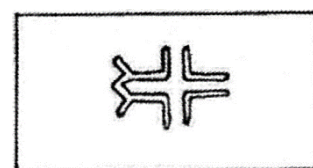
13. Nyílhegyszerű jel, domború. Liszt F. u. 1., Alkotmány u. 20. Méret: $23,5 \times 12 \times 6,5 / 24 \times 12,5 \times 6$ cm. Színük sárga és rózsaszín. Múzeum ltsz. c.81.14.1.5.

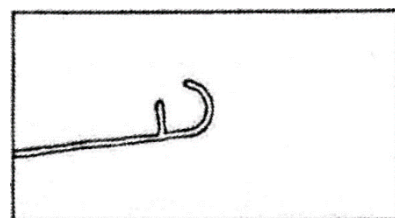
14. Félkörből kinövő nyíl, domború jel. Liszt F. u. 1. Méret: $27 \times 13,5 \times 6$ cm. Színe rózsaszín. Múzeum ltsz. c.81.14.1.32.

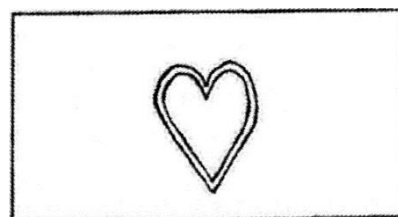
15. Kettős vonalú, egyenlőszárú kereszt, egyik végén cikk-cakkos végződésel, domború. Liszt u. 22. Az 5. sz. csatos téglával fordult elő együtt. Méret: $24 \times 12-12,5 \times 6$ cm.

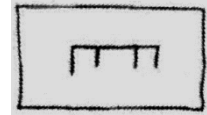
16. Botszerű (mankó, kard?), domború jel. A Széchenyi tér délnyugati sarkán 1932-ben talált boltozatból, az 5. sz. csatos téglával együtt került elő, ezalapján a 16. századra keltezhető (Pfannl 282., I/1. b, I/3. kép), Méret: $30,5 \times 15,5 \times 7 / 32,5 \times 16,5 \times 6,5$ cm. Színük sárga, Múzeum ltsz. c.66.73.118. és c.66.73.119.

17. Szívalakú, domború jel. A Dunabástyából, a 6. sz. csatszerű jellel jelölt téglával együtt került elő, a 16. századra keltezhető. Méret: $30,5 \times 16 \times 8$ cm, színe szürkésrózsaszín. Horváth L. gyűjteménye (Horváth 19.).

18. Kapuszerű domború jel. A káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése). Horváth L. gyűjteménye.

A fentebb leírt 4–18. sz. téglák, előkerülésük és jellegzetességeik alapján egy szorosan összetartozó csoportot alkotnak. A „kulcsszerepet” az 5. sz. csatos és a 9. sz. keresztos téglák játsszák, amelyeknek a bécsi kapu környéki, illetve püspökvári felhasználásuk elég pontosan keltezhető az 1560-as évek második felére. A többi jelek szinte mind csatlakoznak ehhez a kettőhöz valamilyen közös lelőhely alapján (természetesen nemcsak az épületnek, de a falnak is közösnek kell lennie!)

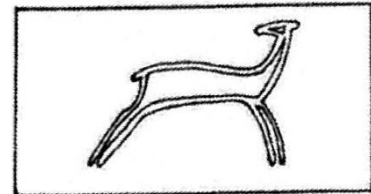
A téglák alapvetően kétféle méretűek, a nagyobbak az $1 \times 1/2 \times 1/4$ láb alaplábméret variációi, míg a kisebbek 24-25 cm-es hossza a középkori, kisebb méret tovább élését jelenti. Ez a kettős méretezés a 19. század elejéig fogható Győrben. A kétféle méretről egy 1629-es forrás is tudósít, eszerint a nagyobbat „imperialis” téglának nevezték, és a kisebbet tartották közönségesnek; 1000 darabjuk 4 Ft 60 denárba, illetve 2 Ft 60 denárba került (Bedy 183.). Az „imperialis” név utalhat arra, hogy ez a nagy, vaskos forma a győri vár majd város megerősítése során, a császári katonaság útján jelenhetett meg a városban.

A téglák színe jórészt sárga vagy rózsaszín, és különösen a 9–15. sz. kisméretűeknek a felülete porlós, éleik határozatlanok. A belőlük épült fal annyira jellegzetes, hogy egy-két épületen történt megfigyelése után a későbbiekben már a téglaminta kivételét megelőzően is biztosan meg lehetett mondani, hogy a fal ilyen téglákból áll.

A kisméretű típusba tartozókkal megegyező, de jelzetlen téglák is nagy számban kerültek elő a Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 22., Kazinczy u. 20., Alkotmány u. 20. sz. házakból, a jelzettekkel vegyesen használták fel őket, Méretek: $23,5 \times 12 \times 6 / 26 \times 12,7 \times 6 / 26,5 \times 13 \times 6,5 / 27 \times 13,5 \times 6$ cm.

19. Futó nőstényszarvas, domború jel. Liszt F. u. 1.

Méret: $28 \times 14 \times 6,5 / 28,5 \times 14 \times 6,5-7$ cm, színük vörös. Múzeum ltsz. c.81.14.1.8. 1803 körül épült falból kerültek elő, valószínűleg másodlagos felhasználásban. Talán a 17. századra keltezhetők.

20. Három, egy pontból kiinduló egyenesből álló, nyílscúcszerű jel.

a/ Az újavárosi rác templom udvarán álló ház padlásáról (Pfannl 289., rajzzal) és az Alkotmány utcai volt Vadvirág cukrászda udvari részéből (Horváth L. közlése).

Méret: $32 \times 15,5 \times 6,5$ cm, színe sárgás.

Múzeum ltsz. c.66.73.75.

b/ Liszt F. u. 10.

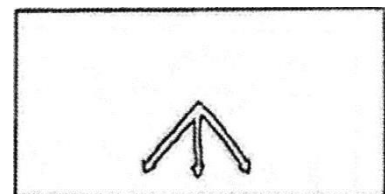
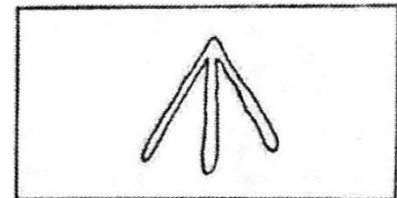
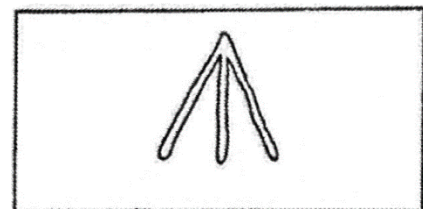
Méret: $30 \times 15 \times 6,5$ cm, színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.1.

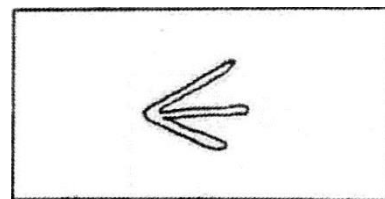
c/ Liszt F. u. 20. A vonalak végén nyílhegyszerű formák.

Méret: $29 \times 15 \times 7$ cm, színe sárgászöld.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.1.

d/ Liszt F. u. 1. Méret: $30 \times 15 \times 6,5$ cm, színe sárga. A téglát a szakirodalom 16. századnak tartja (Pfannl 289.), ennek a jel primitív megformálása és a téglák jellege, színe, gyakran szabálytalan formái nem mondanak ellent. A Liszt F. u. 10. sz. házban 1670-es évekre keltezhető falból bontottuk ki, de minden bizonnyal másodlagosan használták itt fel.

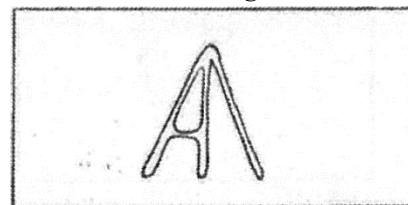
20. Előfordul a cseszneki várban is. Méret: $32 \times 15,5 \times 7 / 30,5 \times 15 \times 7$ cm. Színe világosvörös.

20. e/ Nyílcsúcsszerű jel. Széchenyi tér 4. Méret: $30,5 \times 15 \times 7$ cm, színe sárgás.

f/ Az előbbihez hasonló, de annál szabálytalanabb jel, két szára között talán a hibás formából adódó átkötés.

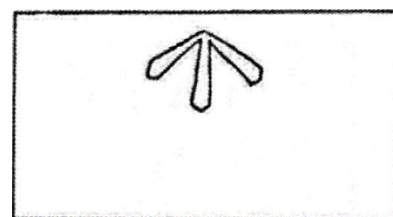
Széchenyi tér 1.

Méret: $31,5 \times 15,5 \times 7$ cm, színe sárgásrózsaszín.

21. A 20. sz. „nyílcsúcshoz” hasonló, domború jel, de szárai enyhén szélesedő, tompa csúcspan végződő formák. Rózsa F. u. 3.

Méret: $30,5 \times 16 \times 6,5$ cm, színe sárga. **GZM** monogramos, (Mansfeld Fülöp várparancsnok monogramja), 17. század közepi téglákkal került elő (Horváth L. közlése).

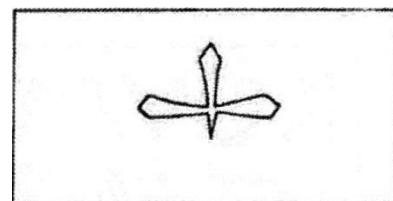
22. Három, egyik csúcsukkal érintkező, egymással derékszöget bezáró, elnyújtott deltoidból álló, domború jel. Különböző méretű jelek ismertek.

A 20. és 21. sz. jeleknél jobb kivitelű, élesebb vonalak jellemzik, maguk a téglák is szabályosabbak valamivel. A Liszt F. u. 10. sz. házban a **PAX**-os téglából álló, a 17. század utolsó harmadából való boltozat az ilyen jelű téglából álló falhoz képest másodlagos. Feltehetően a 17. század első felére keltezhető.

a/ Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 11.

Méret: $30,5 \times 15 \times 6,5 / 30,5 \times ? \times 6 / 31 \times ? \times 6,5 / ? \times 15 \times 7 / ? \times 15,5-16 \times 6$ cm. Színük sárgásrózsaszín, rózsaszín, vörös.

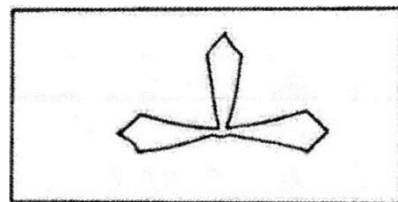
Múzeum ltsz. c.80.6.2.2. és c.80.6.6.6.

b/ Liszt F. u. 11.

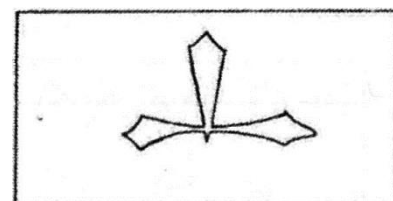
Méret: $31 \times 15 \times 7$ cm, színe vörös.

Múzeum ltsz. c. 80.6.6.7.

c/ Liszt F. u. 11.

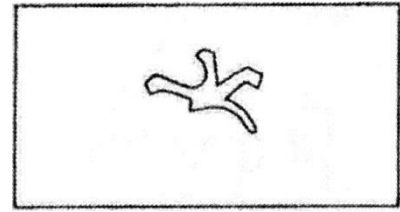
Méret: $29,5-30,5 \times 15 \times 6-7$ cm, színe rózsaszín.

23. Három, egymásra helyezett nyílból kialakított, hatágú csillagszerű, domború jele

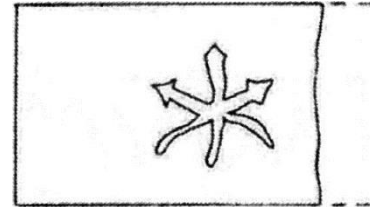
a/ Méret: $30 \times 15,5 \times 6$ cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.88.

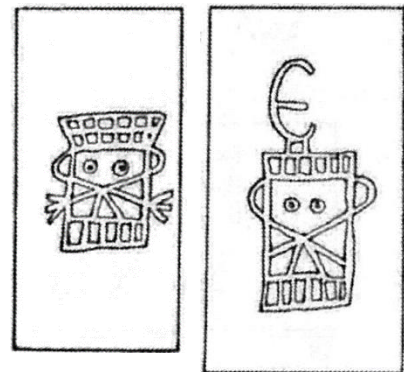
b/ Méret: $? \times 15,5 \times 7$ cm, színe vöröses.

Múzeum ltsz. c.66.73.78.

A 20–23. sz. téglák keletkezési ideje jóval bizonytalanabb, mint a 4–18. sz. darabokból álló, homogénebb csoporté. Esetükben az összetartó erő nem is ez, hanem a jel hasonló formája. Legkorábbiak a 20. a, b, d számúak lehetnek, ezutániak a 20. c. és 23. sz., legkésőbbiek pedig a 22. számúak.

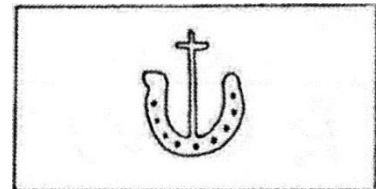
24. Stilizált fej, domború jele Liszt F. u. 10. Méret: $26,5 \times 12,5-13 \times 6$ cm, színe sárgás, jól égetett, néhol szinte üvegszerű. Múzeum ltsz. c.80.6.2.4. és c.80.6.2.5. A 17. század közepe (Mansfeld monogramos téglák) előtt, 16. század vége, vagy már a 17. század eleje.

25. A 24. sz. stilizált fejhez hasonló, domború jel, a fej fölött betűszerű formával. Méret: $30,5 \times 15,5 \times 7$ cm, színe sárga. A Rába parton találták a múzeumi máig egyetlen példányt, 1956-ban, a volt "Elit" mai területén. Múzeum ltsz. c.66.73.85.

26. Patkóból kinövő, magas keresztet ábrázoló, domború jel. Alkotmány u. 12. Méret: $28,5 \times 14,5 \times 6,5-7$ cm, színe vörös. A pannonhalmi bencés apátság 1850-ig működött téглаégetőjéből (Horváth L. közlése).

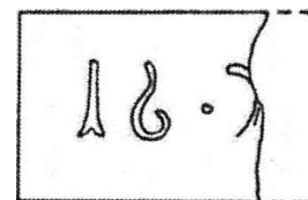
26. Patkóból kinövő keresztet ábrázoló jel. Liszt F. u. 19.

III. ÉVSZÁMOS TÉGLÁK

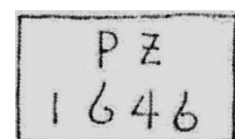
27–28. Egy múlt századi híradás (Győri Közlöny 1858, 8. évf. 5. sz.) szerint a karmelita kolostor melletti bástyából (=Sforza félbástya) **1561**-es és **1571**-es évszámú téglák kerültek elő. Ma már nincsenek meg, (Pfannl 280., 282.; Maggiorotti–Banfi 20.)

29. „16 ·(2)” (?) domború felirat. A Püspökvár Dóczy kápolnájának földszintjén került elő, egyetlen töredékes példányban.

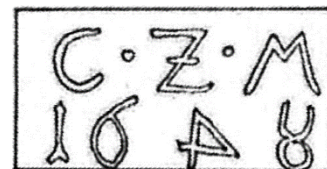

30. Kétsoros „PZ/ 1646”-os, domború felirat. Méret: $28 \times 15 \times 6$ cm, színe sárgás, Múzeum ltsz. c.66.73.1.

PZ = Paulus Zichy (Dávid F. közlése)

31. Kétsoros, „G·Z·M / 1648”-as, domború felirat. Rózsa F. u. 3. (Horváth 21.). Méret: 25 × 12,5 × 5-6 cm, Horváth L. gyűjteménye.

GZM = Graf Zu Mansfeld, Mansfeld Fülöp gróf, győri várkapitány (1643–1658, Pfannl 283.)

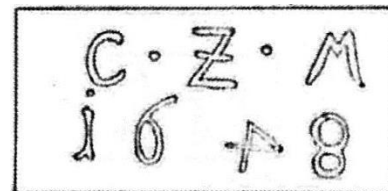
Előfordul a cseszneki várban is, amely a győri várkapitányok alá tartozott.

Méret: 25,8 × 12,5 × 5,5-6 cm, színe sárgás (László Cs. közlése).

32. Kétsoros, „G·Z·M / 1648”-as, domború felirat. A 31. sz.-nál nagyobb méretű téglá.

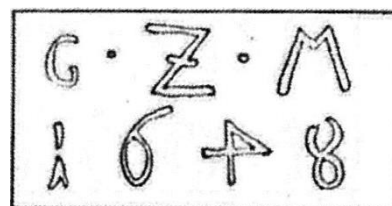
a/ Alkotmány u. 20.

Méret: 30 × 14,5 × 6,5 cm, színe sárgásrózsaszín.

b/ Rózsa F. u. 3.; a káptalani volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése).

Méret: 29 × 14,5 × 6,5 / 30 × 15 × 6,5 cm. Horváth L. gyűjteménye.

c/ Alkotmány u. 12. Méret: 29,5 × 14 × 6,5 / 30 × 14,5 × 6,5-cm.

d/ Méret: 28,5 × 13,5 × 6,5 cm, színe sárgás.

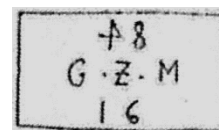
GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.)

Előfordul a cseszneki várban is. Méret: 30 × 14,5 × 5,3-6 cm, színe sárgás (László Cs. közlése).

33. Háromsoros, „48 / G·Z·M / 16”-os, domború felirat. (Horváth 21.).

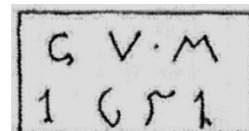
Léhner Gy. gyűjteménye.

GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.)

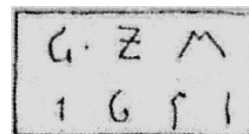
34. Kétsoros, „GV·M / 1651”-es, domború felirat (Pfannl 4/a. kép).

GVM = Graf Von Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.)

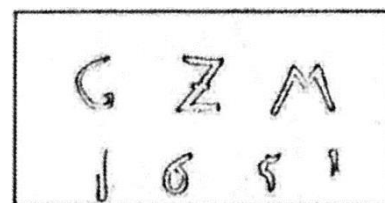
35. Kétsoros, „G·Z·M / 1651”-es, domború felirat.

a/ Az (1932-ben) Wennes Jenő út 12. bontásából (Pfannl 278., 4/b. kép).

b/ Liszt F. u. 10. Méret: 29,5-30,5 × 15 × 6,5 cm, színe világosrózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.2.13.

GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.)

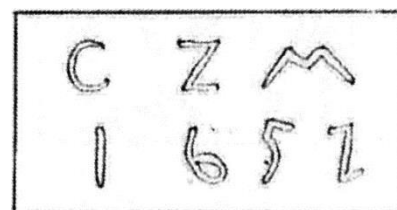

36. Kétsoros, „GZM / 1652”-es, domború felirat

a/ Múzeum ltsz. c.66.73.3. Méret: ? × 15,5 × 6,5 cm, színe pirosas.

b/ A Püspökvár tornyának a palota padlasterébe eső szakaszából, utólag belevágott kéménykürtökből. Méret: 30,5 × 15,5 × 7 cm.

GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.)

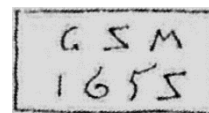

37. Kétsoros, „GZM / 1652”-es, domború felirat.

a/ Múzeum ltsz. c.66.73.5. Méret: $30 \times 15 \times 6,5$ cm, színe sárga.

b/ Liszt F. u. 10. Méret: $? \times 15 \times 6,5$ cm, színe sárgás

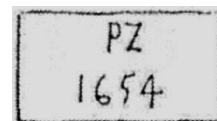
GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.)

38. Kétsoros, „PZ / 1654”-es, domború felirat. Liszt F. u. 20.

(Dávid F. és Somorjay S. közlése).

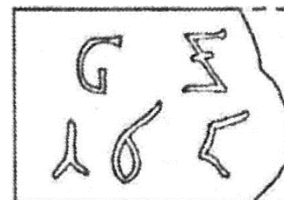
PZ = Paulus Zichy (Dávid F. közlése).

39. Kétsoros, „GZ(M) / 165”-ös, domború felirat, valószínűleg

1654-ből. Liszt F. u. 20. Méret: $? \times 15,5 \times 5,5$ cm, színe rózsaszín.

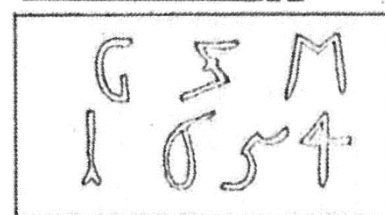
GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.).

40. Kétsoros, „GZM / 1654”-es, domború felirat.

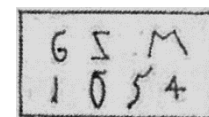
a/ Liszt F. u. 20. Méret: $3095 \times 16 \times 7$ cm, színe sárgásrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.7.

b/ Múzeum ltsz. c.66.73.4. Méret: $30 \times 16 \times 6,5$ cm, színe sárgás (Pfannl 4/c. kép).

GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.).

41. „GZM 1656”-os felirat. A volt Teleky laktanya alapjainak javításakor került

elő (Pfannl 286: I. jegyz.). GZM = Graf Zu Mansfeld várkapitány (Pfannl 283.)

42. Kétsoros, „DLMdG / 1658”-as, domború felirat. Előkerült az új

színház helyén; a Gorkij u. és Varga u. sarkán; a káptalandombi volt

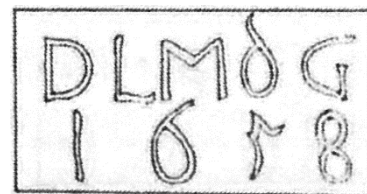
gazdasági udvarban, a volt katonai élelmezési ház középpillérenek

alapjában (Horváth L. közlése). Méret: $29 \times 14,5 \times 7$ cm, színe piros.

Horváth L. gyűjteménye.

DLMdG = Don Luigi Marchese de Gonzaga győri várkapitány (1658–

1660, Pfannl 283.)

43. Kétsoros, „RGVM / 1660”-as felirat (Fehér 418, Pfannl 284)

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli, győri várkapitány (1660–1680; Pfannl 284.; Horváth 22.)

44. a-b: Kétsoros, „RGVM /

1661”-es, domború felirat.

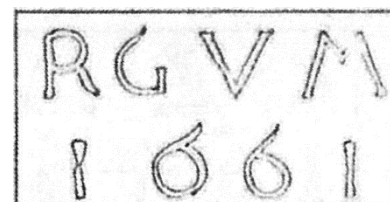
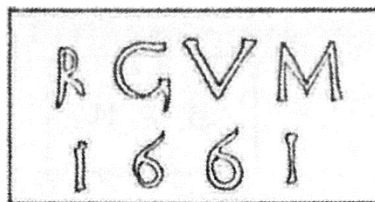
Káptalandomb 11. Méret: 30×15

$\times 7,5$ cm, színe rózsaszín.

Horváth L. gyűjteménye.

RGVM = Rajmund Graf Von

Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.).

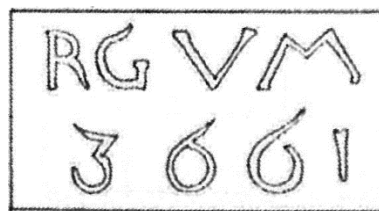

45. Kétsoros, „RGVM / 1663”-as felirat. A Duna bástya maradványaiból (Pfannl 283.)

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

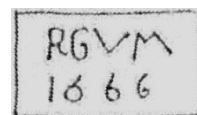
46. Kétsoros, „**RGVM / 3661**”-es domború felirat. A Duna bástya romjaiból (Pfannl 284; 5/b. kép); Káptalandomb 11. (Horváth 22.). Méret: 30 × 15,5 × 7,5 cm, színe rózsaszín, illetve sárgás, piros foltokkal. Múzeum ltsz. c.66.73.6.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

47. Kétsoros, „**RGVM / 1666**”-os, domború felirat. A Fehérvári kapuból (Pfannl 284., 5/c. kép), Alkotmány u. 20. Méret: 30 × 14,5 × 6,5-7 cm, színe sárga.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

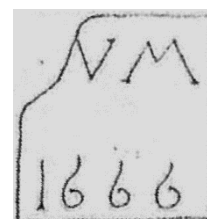
48. Kétsoros, „**RGVM / 1666**”-os, domború felirat. Liszt F. u. 22. Méret: 25 × 12-12,5 × 5,5 cm, (a 47. sz. kisméretű változata), színe sárga.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

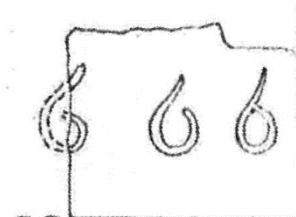

49. Kétsoros, „**(RG)VM / 1666**”-os, domború felirat. Méret: 30 × 31 × 6 cm (padlótégla), színe pirosassárga. Múzeum ltsz. c.66.73.7.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

50. „**(1) 666**”-os, domború felirat. Liszt F. u. 1. Méret: ? × ? × 6,5 cm, színe sárgás (talán a 49. sz.-hoz hasonló padlótégla).

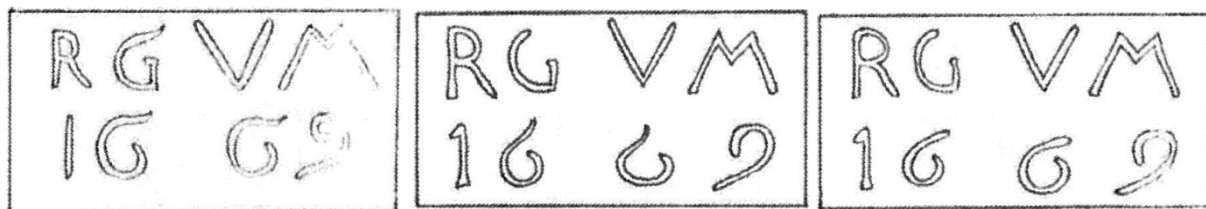

51. a-c: Kétsoros, „**RGVM / 1669**”-es domború felirat. A Rába mederbeli falmaradványokból (Pfannl 283.), a Fehérvári kapuból (Szávay 110.), a Teleki laktanya alapfalából (Szöke 75.), Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 12., Liszt F. u. 22. Méret: 30 × 15 × 6,2 / 30 × 15,5 × 6 / 30,5 × 15 × 6,5 / 31 × 16 × 6,5 cm. Színük sárga, rózsaszín, vörös. Múzeum ltsz. c.66.73.8 és c.69.5.1.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.).

51. A cseszneki téglák mérete: 31 × 16 × 6 / 30,5 × 15,5 × 6,5 cm.

Előfordul a cseszneki várban is, amely a győri várkapitányok alá tartozott. Méret: ? × 15,5 × 6,5 cm (László Cs. közlése)

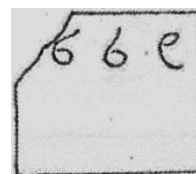

52. Kétsoros, „**RGVM / 166**”-es, domború felirat (Pfannl 284.).

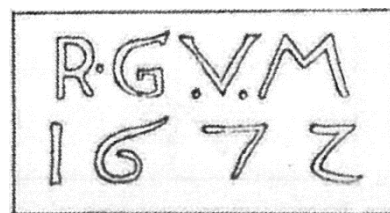
Méret: 27 × 12 × 6 cm, színe sárgás. Múzeum ltsz. c.66.73.9.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

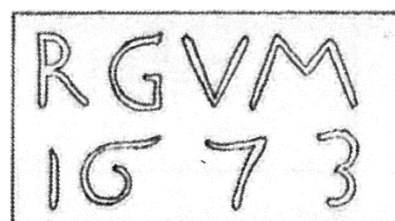
53. „(1) 66?”-es, domború felirat. A cseszneki várból (László Cs. közlése).
Méret: 26,5 × 20 × 6 cm (padlótégla), színe piros.

54. (405) Kétsoros, „RGVM / 1672”-es, domború felirat.
A Rába mederbeli falmaradványokból (Pfannl 283–284; 5/a. kép).
Múzeum ltsz. c.66.73.10. Méret: 30 × 15,5 × 6,5 cm, színe sárgás.
RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

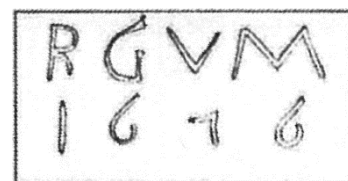

55. Kétsoros, „RGVM / 1673”-as domború felirat. A Fehérvári kapuból (Szávay 110); Liszt F. u. 20. Méret: 29 × 15,5 × 6,5 / 30,5 × 16,5 × 7 cm. Színe sárgás, illetve rózsaszín.
Múzeum ltsz. c.66.73.11. és c.81.14.2.2.
RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

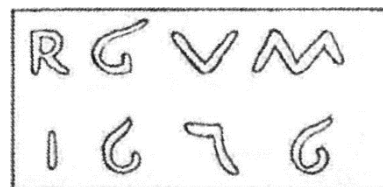
Előfordul a cseszneki várban is. Méret: ? × 14 × 6 cm
(László Cs. közlése).

56. (407) Kétsoros, „RGVM / 1676”-os, domború felirat. Liszt F. u. 1.
Méret: 26,5 × 13,5-14 × 6-6,5 cm, színe sárga. Erősen hajlott, deformált.
RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

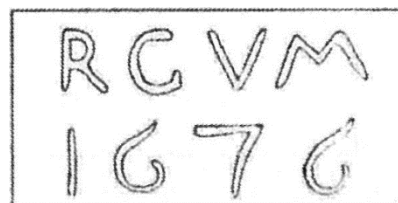

57. Kétsoros, „RGVM / 1676”-os, domború felirat. A Varga és Gorkij utcai, elbontott sarokházból (Horváth L. közlése), Kazinczy u. 3., Kazinczy u. 20., Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 11., Liszt F. u. 12.

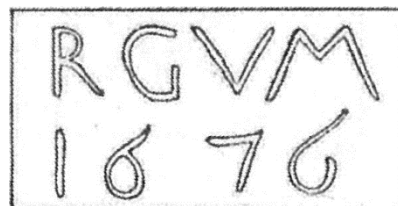
a/ Kazinczy u. 20., Liszt F. u. 10. Méret: 29,5 × 14 × 7 / 30,5 × 15 × 7 cm. Színe sárga. Múzeum ltsz. c.80.6.2.16.

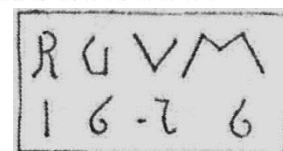
b/ Kazinczy u. 3., Kazinczy u. 20. Méret: 31 × 15,5 × 6,5 cm, színe rózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.4.1.

c/ Liszt F. u. 1. Méret: 31 × 15,5 × 7 cm, színe sárgásrózsaszín.

d/ Liszt F. u. 1. Méret: 29,5 × 15,5 × 7 cm, színe sárga.

e/ Liszt F. u. 10. Méret: $28 \times 13 \times 6,5$ cm, színe sárgászöld, lukacsosra égetett. ltsz. c.80.6.2.15.

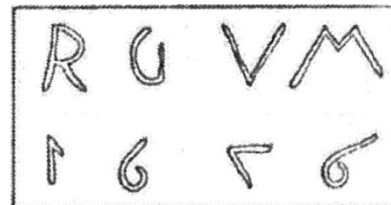
f/ Múzeum ltsz. c. 66.73.12. Méret: $29 \times 15 \times 6,5$ cm, színe sárgás.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

58. Kétsoros, „**RGVM / 1676**”-os, domború felirat.

Liszt F. u. 1. Méret: $30 \times 15,5 \times 6,5$ cm, színe rózsaszín.

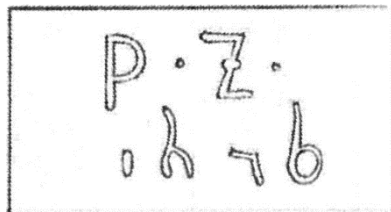
RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

59. Kétsoros, „**P·Z· / 1676**”-os, domború felirat. Liszt F. u. 20.

Méret: $29 \times 15 \times 7,8 / 30 \times 16 \times 7 / 30,5 \times 16 \times 7-7,5$ cm. Színük sárgás, rózsaszín. Múzeum ltsz. c.81.14.2.5. (Pfannl 293., 6.kép).

PZ = Paulus Zichy /Dávid közlése/. Pfannl (285.) feloldása, miszerint Z= Ziegelei (=téglaégető), a P pedig valamely helység kezdőbetűje lenne, hibás!

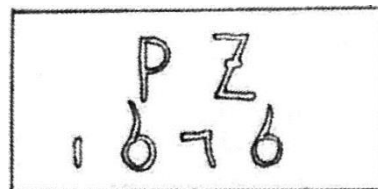

60. Kétsoros, „**PZ / 1676**”-os, domború felirat. Liszt F. u. 20.

Méret: $29,5 \times 14,5 \times 7$ cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.6.

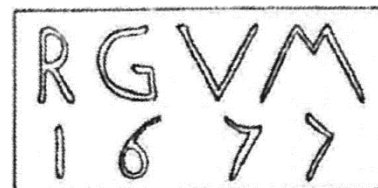
PZ = Paulus Zichy (Dávid F. közlése)

61. Kétsoros, „**RGVM / 1677**”-es, Kazinczy u. 20.

Méret: $29,5 \times 14,2 \times 6-6,5$ cm, színe sárgából átmegy vörösbe.

RGVM = Rajmund Graf Von Montecuccoli várkapitány (Pfannl 284.)

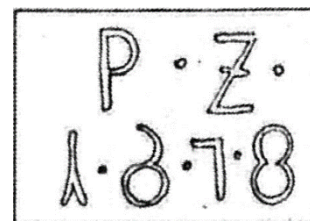
62. Kétsoros, „**P·Z· / 1·6·7·8**”-as, domború felirat.

A Püspökvár tornya előtti ásatásból; Liszt F. u. 20.

Méret: $24 \times 17 \times 6,5 / 25 \times 17 \times 7 / 25 \times 17,5 \times 6$ cm (padlótégla).

Színük sárga, vörös. Múzeum ltsz. c.66.73.30. és c.81.14.2.3.

PZ = Paulus Zichy (Dávid F. közlése)

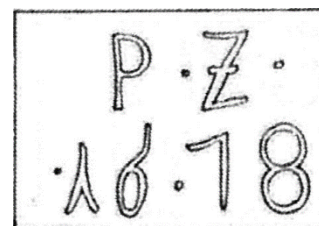

63. Kétsoros, „**P·Z· / 16·78**”-as, domború felirat. Liszt F. u. 20. Méret:

$25 \times 17,5 \times 6$ cm (padlótégla), színe sárgászórszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.4.

PZ = Paulus Zichy (Dávid F. közlése).

64. „**HIHVB / 1682**”-es felirat (Fehér 418).

HIHVB = H? I? Hermann Von Baden győri várkapitány (1682–1692, Pfannl 286.)

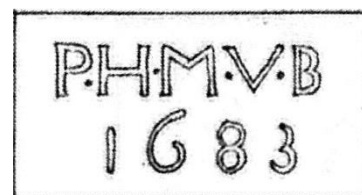
65. Kétsoros, „**P·H·M·V·B / 1683**”-as, domború felirat. A

káptalandombi volt katonai élelmezési házból (Horváth 24.); Liszt F.

u. 11. Méret: $28 \times 14,5 \times 6,5 / ? \times 15 \times 7$ cm. Színük szürke, rózsaszín.

Horváth L. gyűjteménye Múzeum ltsz. c.80.6.6.9.

PHMVB = Prinz Hermann Markgraf Von Baden várkapitány (Pfannl 285.)

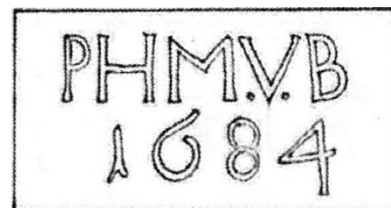

66. Kétsoros, „PHM.V.B / 1684”-es, domború felirat.

A káptalandombi volt katonai élelmezési házból (Horváth 24).

Méret: 31 × 15,5 × 7,5 cm, színe piros. Horváth L. gyűjteménye.

PHMVB = Prinz Hermann Markgraf Von Baden várkapitány (Pfannl 285.)

67. Kétsoros, „PHMVB / 1684”-es, domború felirat.

A káptalandombi volt katonai élelmezési házból (Horváth 24).

Horváth L. gyűjteménye

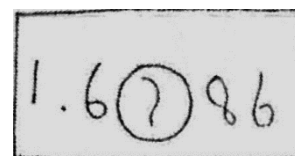
PHMVB = Prinz Hermann Markgraf Von Baden várkapitány (Pfannl 285.)

68. „1.6©86”-os, domború felirat.

Méret: 30,5 × 15 × 7,5 cm, színe pirosas.

Múzeum ltsz. c.66.73.13.

69. Kétsoros, „DRKM / 1707”-es, domború felirat, a „K” fölött koronával, a (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. ház bontásából (Pfannl 278., 288.), Liszt F. u. 11., Alkotmány u. 12.

Méret: 29,5 × 15 × 7 / ? × 14 × 6,5 cm.

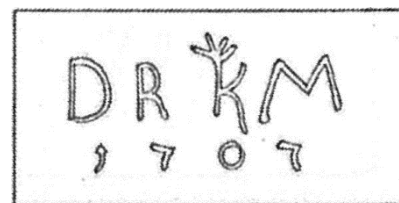
Színük sárgás, sárgásrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.11.

69. b/ Kétsoros, „DRKM / 1707”-es, domború felirat, a „K” fölött koronával. Gorkij u. 8. déli szárnyának bontásából. Méret: 31 (felül)-32 (alul) × 14,5-15 × 6-6,5 cm, színe sárgás.

DRKM = feloldatlan

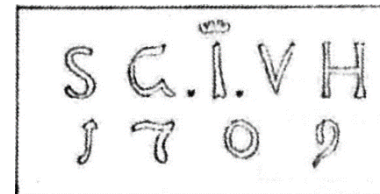

70. Kétsoros, „SG.I.VH / 1709”-es, domború felirat, az „I” fölött koronával. Alkotmány u. 12., Liszt F. u. 11. (Pfannl 9/b. kép).

Méret: 29,5 × 15 × 7 / 30 × 15 × 6,5 / 30,5 × ? × 7 cm.

Színük sárga, rózsaszín. Múzeum ltsz. c.66.73.15.

SGIVH = Siegbert General (de) Infanterie Von Heister, győri várkapitány (1707–1718, Pfannl 286.)

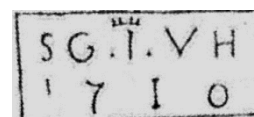

71. Kétsoros, „S•G•V•H / 1709”-es felirat (Czigány 16).

SGVH = Siegbert General Von Heister (uo.)

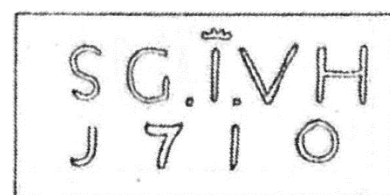
72. Kétsoros, „SG.I.VH / 1710”-es, domború felirat, az „I” fölött koronával.

Liszt F. u. 11. Méret: 29 × ? × 7 cm, színe sárga.

72. Kétsoros, „SG.I.VH / 1710”-es, domború felirat, az „I” fölött koronával. Széchenyi tér 1. Méret: 30 × 14,5 × 7 cm, színük sárga, rózsaszín.

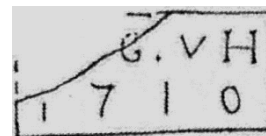
SGIVH = Siegbert General Infanterie Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

73. Kétsoros, „(S)G.VH / 1710”-es, domború felirat. Liszt F. u. 11. Méret: 30 × 13 × 6,5 cm.

73. Valószínűleg ilyen téglá került elő a révfalusi, azóta elpusztult Torkos kiskastélyban (Rados 57.).

SGVH = Siegbert General Von Heister várkapitány (Czigány 16.)

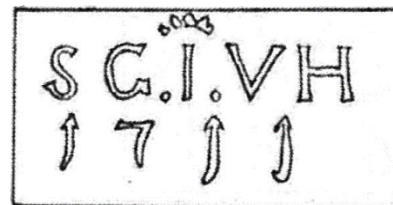

74. Kétsoros, „SG.I.VH / 1711”-es, az „I” fölött koronával. Az (1932-ben) Wennes Jenő út 12. sz. ház bontásából (Pfannl 288; 9/a. kép), Liszt F. u. 18.

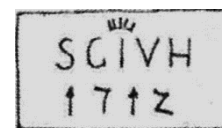
Méret: 29 × 14 × 7 / 30 × 15 × 6,5-7 cm. Színük sárgás, pirosas.

Múzeum ltsz. c.66.73.16. és c.80.6.7.2. 74. Széchenyi tér 1.

SGIVH = Siegbert General Infanterie Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

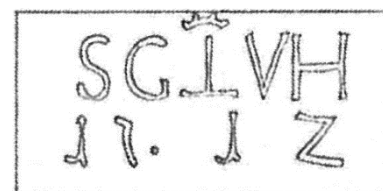
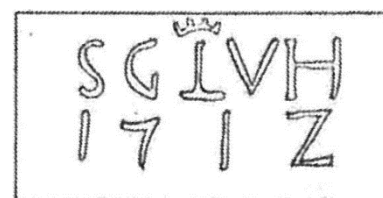

75. Kétsoros, „SGIVH / 1712”-es, domború felirat, az „I” fölött koronával. Az (1932-ben) Wennes Jenő út 12. sz. ház bontásából (Pfannl 288.). Méret: 29 × 14 × 7 cm, színe sárgás. Múzeum ltsz. c.66.73.17.

75. a-b/ Széchenyi tér 1. Méret: 29 × 14,5 × 7 / 29,5 × 14 × 7 / 30 × 15 × 7 cm. Színük sárga, rózsaszín, vörös.

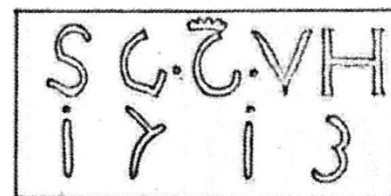
SGIVH = Siegbert General Infanterie Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

76. Kétsoros, „SG.G.VH / 1713”-as, domború felirat, a középső „G” fölött koronával. Alkotmány u. 12. Méret: 30 × 15 × 7 cm, színe sárgásrózsaszín.

76. Széchenyi tér 1. Méret: 30 × 14 × 6-6,5 cm, színe sárgás.

SGGVH = Siegbert General Graf Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

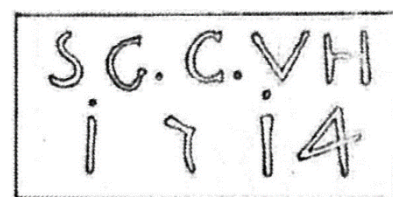
77. Kétsoros, „SG.G.VH / 1714”-es, domború felirat, korona nélkül. A Varga u. és a Gorkij u. sarokházának bontásából (Horváth L. közlése), Alkotmány u. 12., Alkotmány u. 20.

Méret: 29,5 × 14 × 6 / 30 × 14,5 × 7 / 30 × 15 × 6 cm. Színük sárgás.

77. Valószínűleg ilyen volt az a töredékes, „SG.C... / 171”-es feliratú téglá, amely a cseszneki várban került elő. Méret: ? × 14,5 × 6,5 cm, színe sötétvörös.

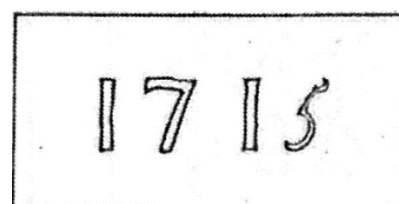
77. Széchenyi tér 2., Széchenyi tér 4. Méret: 29 × 14 × 6 / 30 × 14,5 × 6,5 cm.

SGGVH = Siegbert General Graf Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

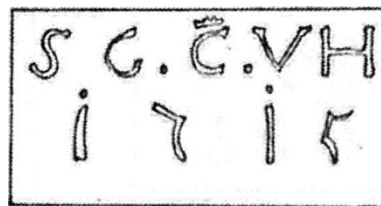
78. „1715”-ös domború felirat. Az Alkotmány u. 7. mögötti várfalból, Káptalandomb 8. (Horváth L. közlése).

Méret: 30,5 × 15 × 7 / ? × 14,5 × 6,5 cm

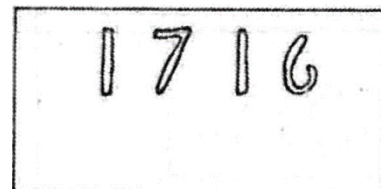
79. Kétsoros, „SG.G.VH / 1715”-ös, domború felirat, a középső G fölött koronával. A káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 10. Méret: 29,5 × 15 × 7 / 30 × 15 × 6,5 cm, színe sárga. Múzeum ltsz. c.80.6.2.24.

79. Püspökvár, a palota 1721 körüli átépítésekör használják.
SGGVH = Siegbert General Graf Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

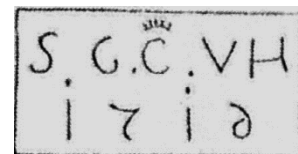

80. „1716”-os, domború felirat. Az Alkotmány u. 7. mögötti várfalból, Káptalandomb 8. (Horváth L. közlése).

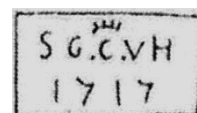
Méret: 28,5 × 14 × 6,5 / 29 × 14 × 6,5 / ? × 14,5 × 6,5 cm

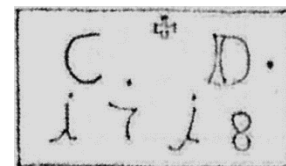
81. Kétsoros, „SG.G.VH / 1716”-os, domború felirat, a középső „G” fölött koronával, Méret: 30 × 14,5 × 6,5 cm, színe sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.14. SGGVH = Siegbert General Graf Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

82. Kétsoros, „SG.G.VH / 1717”-es, domború felirat, a középső „G” fölött koronával. Méret: 29,5 × 14,5 × 6,5 cm, színe rózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.5.1. SGGVH = Siegbert General Graf Von Heister várkapitány (Pfannl 286.)

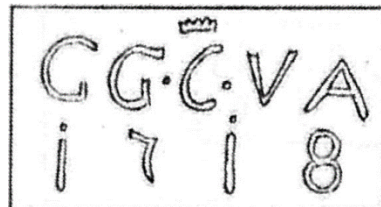

83. Kétsoros, „C.+D. / 1718”-as, domború felirat. Méret: 29,5 × 14,5 × 7 cm, színe pirosas. Múzeum ltsz. c.66.73.24. CD = feloldatlan

84. Kétsoros, „GG.C.VA / 1718”-as, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. A székesegyház főszentélyéhez hozzáépült Rozália kápolna falából (Kozák 113), Liszt F. u. 10.

Méret: 29 × 15,5 × 6-6,5 cm, színe sárgás. Múzeum ltsz. c. 80.6.2.25. GGCVA = Gundaker General (der) Cavallerie Von Althan, győri várkapitány (1718-tól, Pfannl 287.)

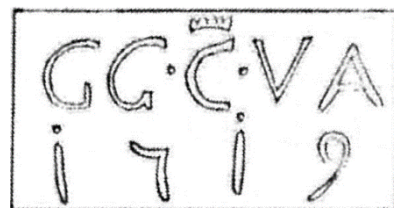

85. Kétsoros, „GG.C.VA / 1719”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával.

Méret: 30 × 15 × 7 cm, színe piros.

Horváth L. gyűjteménye.

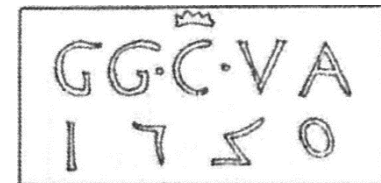
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan (Pfannl 287.)

86. Kétsoros, „GG.C.VA / 1720”-as, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. A káptalandombi volt gazdasági épület kerítéséből (Horváth L. közlése), Püspökvár lépcső torony, Liszt F. u. 1. Méret: 29 × 14 × 6,5 / 29 × 14,5 × 6 / 29,5 × 15 × 7 / 30 × 15 × 6,5 cm.

Színük: sárgás, rózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.1.6. és c.80.6.2.26.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

87. Kétsoros, „GG.C.VA / 1721”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. Püspökvár lépcsőtorny, Liszt F. u. 10. Méret: 29,5 × 14,5 × 6,5 / 30 × 15 × 7 / 30,5-31 × 14,5 × 6,5-7 cm. Színük sárgásrózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.2.27.

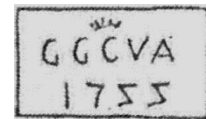
87. Püspökvár, a palota 1721 körüli átépítésekör használják.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

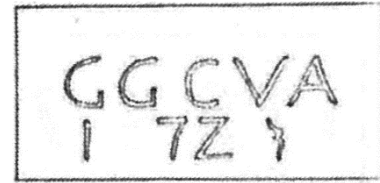
88. Kétsoros, „GGCVA / 1722”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával.
Méret: 29 × 14 × 7 cm, színe sárgás. Múzeum ltsz. c.66.73.18.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

89. Kétsoros, „GGCVA / 1723”-as, domború felirat. Méret: 29 × 14 × 6,5 cm. A cseszneki várból (László Cs. közlése), amely a győri várkapitányok alá tartozott.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

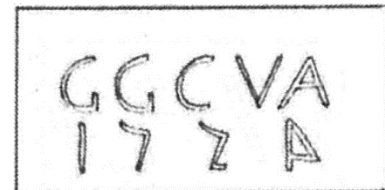

90. „1724”-es felirat (Pfannl 292.)

91. Kétsoros, „GGCVA / 1724”-es, domború felirat.

Méret: 30 × 14,5 × 6,5 cm A cseszneki várból (László Cs. közlése).

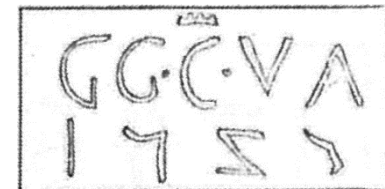
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

92. Kétsoros, „GG.C.VA / 1725”-ös, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. Alkotmány u. 12.

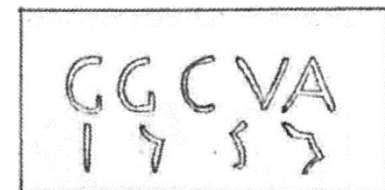
Méret: 29,3 × 14,2 × 6,5 cm, színe sárgás.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

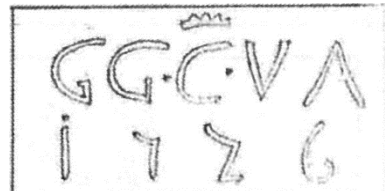
93. Kétsoros, "GGCVA / 1725”-ös, domború felirat. Méret: 29,5 × 14,5 × 6,5 cm. A cseszneki várból (László Cs. közlése).

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

94. Kétsoros, „GG.C.VA / 1726”-os, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. A volt orsolyita zárda Bástya utcai részéből (Horváth L. közlése), Alkotmány uo. 12, A Püspökvár tornyából, nyílásbefalazásból. Méret: 29 × 15 × 7 / 30 × 15 × 7 / 30,5 × 15 × 7 / 31 × 15,5 × 7 cm. Színük sárgás. Múzeum ltsz. c.66.73.19.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

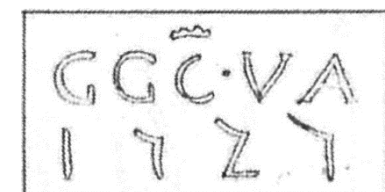

95. „1727”-es felirat (Pfannl 292.)

96. Kétsoros, „GGC.VA / 1727”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. Alkotmány u. 12.

Méret: 29 × 14,5 × 7 / 29,5 × 14,5 × 7 cm. Színük sárgás.

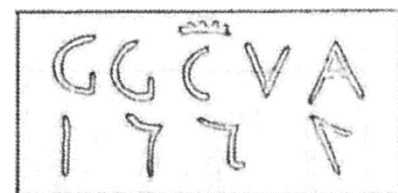
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

97. Kétsoros, „GGCVA / 1721”-es (valószínűleg 1727), domború felirat, a középső „C” fölött koronával.

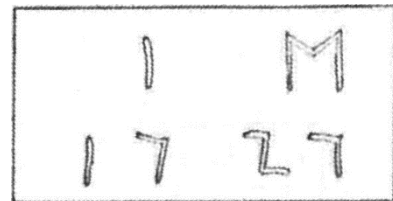
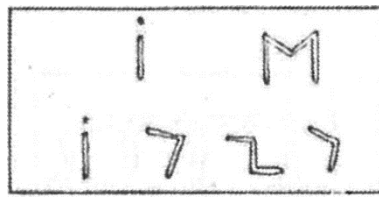
Méret: 30,5 × 14,5 × 7 cm, színe sárga. Alkotmány u. 20.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

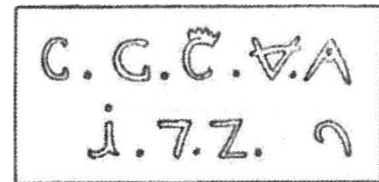
98. a-b: Kétsoros, „**IM / 1727**”-es, domború felirat. Liszt F. u. 1. Méret: $30 \times 14,5-15 \times 7-7,5 / 30 \times 15 \times 7-7,5 / 30-30,5 \times 14,5 \times 6,5$ cm. Színük vörös. Múzeum ltsz. c.81.14.1.10.

IM = feloldatlan

99. Kétsoros, „**G.G.C.V.A / 1.7.2.9**”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. Püspökvár, a torony előtti árok betöltéséből. Méret: $29,5 \times 14 \times 7$ cm, színe sárgás.

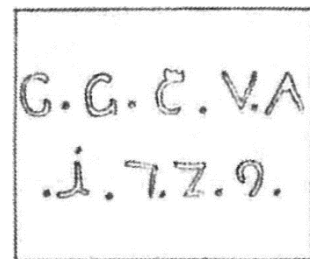
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

100. Kétsoros, „**G.G.C.V.A. / .1.7.2.9**”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. Kazinczy u. 20.

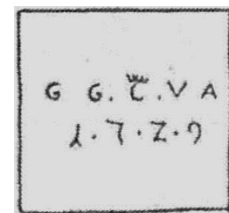
Méret: $24 \times 19,5 \times 6 / 24 \times 20 \times 6$ cm (padlótégla). Színük rózsaszín.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

101. Kétsoros, „**GG.C.VA / 1.7.2.9**”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. Liszt F. u. 10. Méret: $29,5 \times 29 \times 6,5$ cm, színe világosrózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.2.28. (padlótégla).

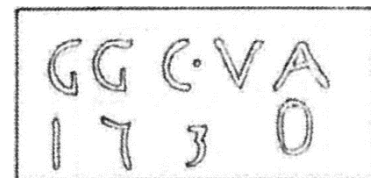
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

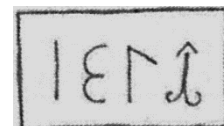
102. Kétsoros, „**GGC.VA / 1730**”-as, domború felirat.

Méret: $29 \times 14 \times 7$ cm (Pfannl 294; 10/a. kép).

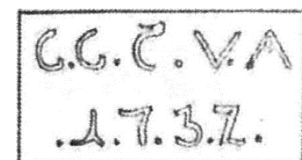
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

103. „**1731**”-es, domború felirat, Méret: $28,5 \times 14,5 \times 6$ cm, színe vöröses. Múzeum ltsz. c.66.73.39.

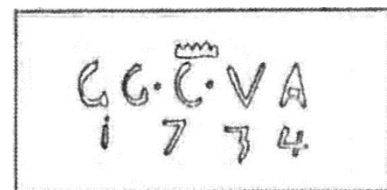

104. Kétsoros, „**G.G.C.V.A / .1.7.3.2**”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. Kazinczy u. 20. Méret: $23 \times 12 \times 5,5-6,2$ cm, színe sárgásrózsaszín.

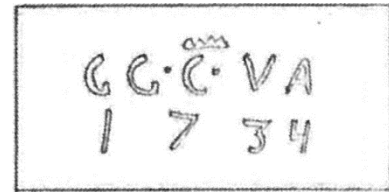
105. a-b: Kétsoros, „**GG.C.VA / 1734**”-es, domború felirat, a középső „C” fölött koronával. A volt orsolyita zárda Bástya utcai részéből (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 22.

Méret: $28,5 \times 13,5 \times 6,5 / 29,5 \times 14,5 \times 6,5 / 30 \times 14,5 \times 7 / 30,5 \times 14,5 \times 6$ cm.

Színük sárgás, rózsaszín.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány
(Pfannl 287.)

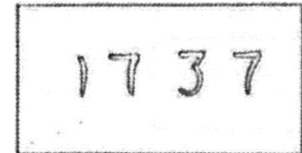

106. Kétsoros, „GGVA / 1734”-es felirat. A volt Teleki laktanya helyén 1972-ben folytatott ásatásból (Szőke 75.).

GGVA = Gundaker Graf Von Althan várkapitány (Szőke ih.), de inkább Gundaker General Von Althan lehet.

107. „1737”-es, domború felirat. A Gorkij u. 30. bontásából.

Méret: 23 × 11,5 × 5,5 cm, színe vörös.

108. Kétsoros, „GGCVA / 1737”-es, felirat. A székesegyház főszentélyéhez hozzáépült Rozália kápolna kriptájának falából (Kozák 113.).

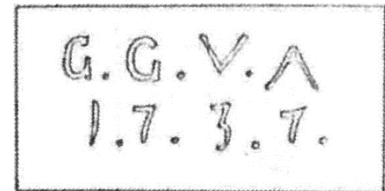
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

109. Kétsoros, „G.G.V.A / 1.7.3.7.”-es, domború felirat. Liszt F. u. 20, Alkotmány u. 7. mögötti várfalból. (Pfannl 10/c. kép).

Méret: 29 × 14 × 6,5 / 29,5 × 15 × 6,5 / 30 × 14,5 × 7 cm.

Színük rózsaszín. Múzeum ltsz. c.81.14.2.8.

GGVA = Graf Gundaker Von Althan (Pfannl 287.), de talán inkább Gundaker General Von Althan várkapitány.

110. Kétsoros, „GGCVA / 1738”-as, domború felirat (László Cs. közlése).

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

111. Kétsoros, „GGCVA / 1739”-es, domború felirat.

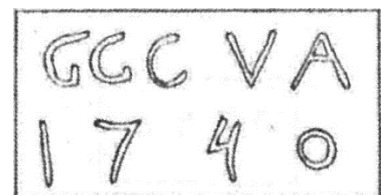
A székesegyház főszentélyéhez hozzáépült Rozália kápolna kriptájának falából (Kozák 113.).

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

112. „1740”-es felirat (Pfannl 292.)

113. Kétsoros, „GGCVA / 1740”-es, domború felirat. Liszt F. u. 10., Gorkij u. 30. bontásából, Kazinczy u. 20. Méret: 29 × 14,5 × 6,5 / ? × 15 × 6,5 cm. Színük: vörös, sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.20.

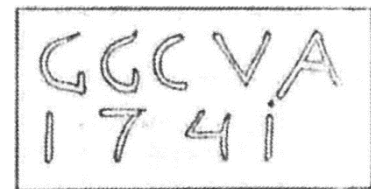
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

114. Kétsoros, „GGCVA / 1741”-es, domború felirat. A Gorkij és a Varga u. sarkán állott egyik házból (Horváth L. közlése).

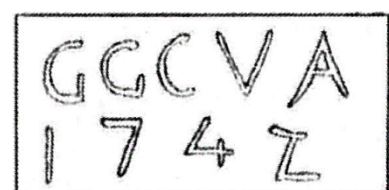
Méret: 29 × 14 × 6 / 29 × 14 × 6,5 cm. Színük: sárga, sárgáspiros. Múzeum ltsz. c.66.73.21.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

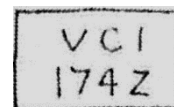

115. Kétsoros, „GGCVA / 1742”-es, domború felirat. Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 22. Méret: 29 × 14 × 6 / 29 × 14 × 6-6,5 / 29,5 × 15 × 6 cm. Színük: sárga, rózsaszín, vörös. Múzeum ltsz. c.66.73.22.

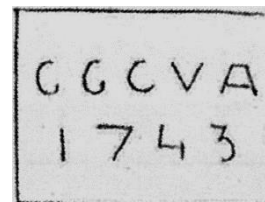
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

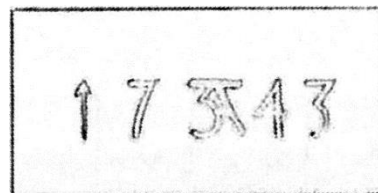
116. Kétsoros, „VCI / 1742”-es, domború felirat. Káptalándomb 15.
Méret: $28 \times 14 \times 6,5 / 29 \times 14,5 \times 7$ cm. Színük vöröses. Múzeum ltsz. c.66.73.25.
VCI = V (?) Civitas lauriensis valószínűleg (vö. Horváth 26.)

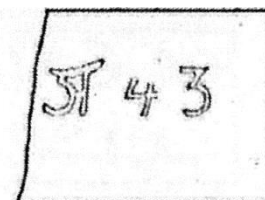
117. Kétsoros, „GGCVA / 1743”-as, domború felirat.
Az orsolyita zárda Bástya utcai részének padlásáról (Horváth L. közlése).
Méret: $25,5 \times 20 \times 6$ cm (padló téglá). Horváth L. gyűjteménye.
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

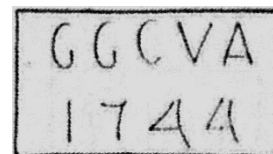
118. a-b: „17A43”-as, domború felirat. A Gorkij u. és a Varga u. sarkán állott egyik házból (Horváth L. közlése), Gorkij u. 30. bontásából, Liszt F. u. 22.
Méret: $28 \times 14 \times 6 / 29 \times ? \times 6,5 / ? \times 14 \times 7 / ? \times 14,5 \times 6,5$ cm.
Színük: sárga, sárgásrózsaszín, rózsaszín, vörös.
Múzeum ltsz. c.66.73.23.

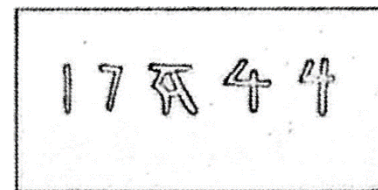
A = feloladatlan. Talán Althan (Horváth L. közlése), de nem valószínű, mert a GGCVA monogramos téglák tovább élnek.

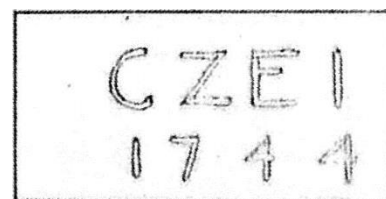
119. Kétsoros, „GGCVA / 1744”-es, domború felirat.
Méret: $28,9 \times 14 \times 7$ cm, színe vörös. Múzeum ltsz. c.69.10.4.
GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

120. „17A44”-es, domború felirat. Liszt F. u. 22. Méret: $28,5 \times 14 \times 6,5 / 28,5 \times 14,5 \times 6,5 / 30 \times 14 \times 7 / ? \times 14,5 \times 7$ cm.
Színük rózsaszín. Múzeum ltsz. c.69.10.3.
A = feloladatlan. Talán Althan (Horváth L. közlése), de nem valószínű, mert a GGCVA monogramos téglák tovább élnek.

121. Kétsoros, „CZEI / 1744”-es, domború felirat.
Püspökvár, több helyen befalazásban, téglapadlóban.
Méret: $30 \times 14,5 \times 7 / 30 \times 15 \times 6 / 30,5 \times 15 \times 6,5$ cm.
Színük vörös.
Múzeum ltsz. c.66.73.29. és c.80.6.1.7.

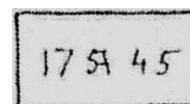

CZEI = Comes Zichy Episcopus Iauriensis,
Gróf Zichy győri püspök (1743–1783 k., Kozák–Uzsoki 6.)

122. „1745”-ös, domború felirat. Méret: $28 \times 14 \times 6,5$ cm, színe sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.40.

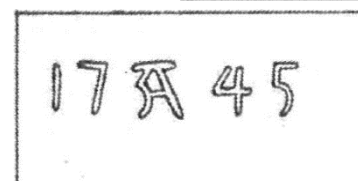
123. „1745”-ös, domború felirat. Padlástégla (Pfannl 292.)

124. „17A45”-ös, domború felirat. Méret: $29,5 \times 14,5 \times 6,5$ cm.
Múzeum ltsz. c.69.10.5.

A = feloladatlan. Talán Althan (Horváth L. közlése), de nem valószínű, mert a GGCVA monogramos téglák tovább élnek.

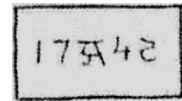
124. Széchenyi tér 4. Méret: $29 \times 14,5 \times ?$ cm, színe rózsaszín.

125. „17A45”-ös, domború felirat.

Méret: 29 × 14 × 6,5 cm, színe rózsaszín. Múzeum ltsz. c.69.10.6.

A = feloldaltan. Talán Althan (Horváth L. közlése), de nem valószínű, mert a GGCVA monogramos téglák tovább élnek.

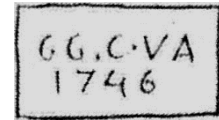

126. Kétsoros, „GG.C.VA / 1746”-os, domború felirat.

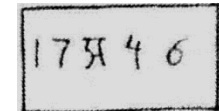
A káptalándombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése).

Méret: 29 × 14 × 6 cm. Horváth L. gyűjteménye.

GGCVA = Gundaker General Cavallerie Von Althan várkapitány (Pfannl 287.)

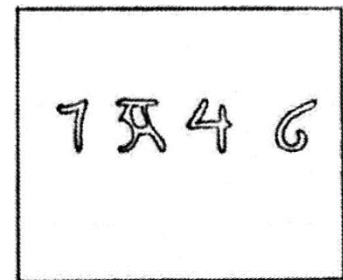
127. „17A46”-os, domború felirat (Pfannl 288.). Horváth L. gyűjteménye.

128. (409) „7A46”-os, domború felirat.

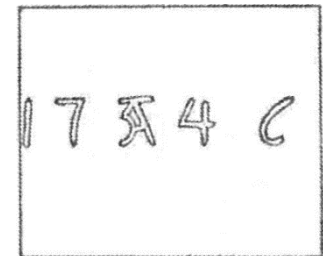
A Püspökvár tornya előtti betöltésből.

Méret: 25 × 21 × 5-5,5 cm (padlótégla), színe rózsaszín.

128. b/ Liszt F. u. 19. Méret: 25 × 20,5 × 5,5 cm (boltozati téglá), színe vörös.

A = feloldatlan. Talán Althan (Horváth L. közlése), de nem valószínű, mert a GGCVA monogramos téglák tovább élnek.

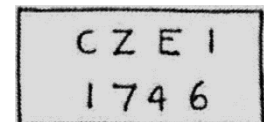

129. Kétsoros, „CZEI / 1746”-os, domború felirat. Püspökvár, torony.

Méret: 29,5 × 14,5 × 7 cm.

CZEI = Comes Zichy Episcopus lauriensis

Gróf Zichy győri püspök (1743-1783 k., Kozák–Uzsoki 6.)

130. „1747”-es, domború felirat. Méret: 29 × 14,5 × 6,5 cm, színe sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.41.

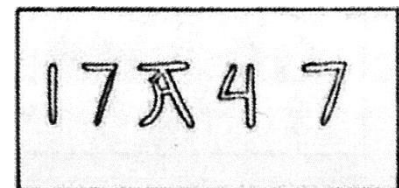
131. „17A47”-es, domború felirat. Püspökvár.

Méret: 29 × 14 × 6 / 29 × 14 × 6,5 cm. Színük sárgászórszín.

Másféle „A” betűvel is előfordul (Pfannl 11/a. kép).

131. Gorkij u. 8. déli szárnyának bontásából, Liszt F. u. 20.

A = feloldatlan. Talán Althan (Horváth L. közlése), de nem valószínű, mert a GGCVA monogramos téglák tovább élnek.

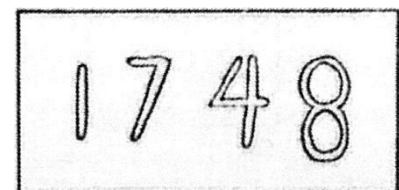

132. a-b: „1748”-as, domború felirat.

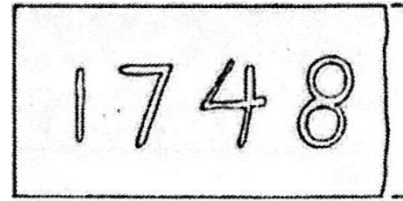
Liszt F. u. 1, Liszt F. u. 20.

Méret: 29 × 14-14,5 × 7 / ? × 14,5 × 6,5 cm

Színük rózsaszín

Múzeum ltsz. c.81.14.1.16.

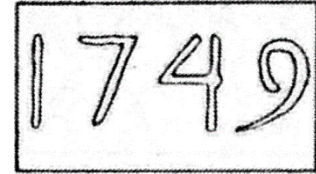

133. „1749”-es, domború felirat.

Méret: 23 × 12 × 6 / 23 × 12,5 × 6 / 24,5 × 12,5 × 6 cm.

Színük vörös.

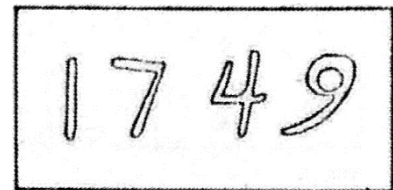
Múzeum ltsz. c.66.73.43.

134. „1749”-es, domború felirat. Püspökvár, a Dóczy kápolna alatti pince boltozatából, Káptalándomb 11. (Horváth L. közlése).

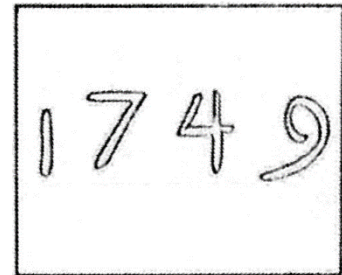
Méret: 29 × 14 × 6,5 / 29 × 14-14,5 × 6-6,5 / 29 × 14,5 × 7 cm.

Színük sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.42. és c.80.6.1.8.

135. „1749”-es, domború felirat. Püspökvár, a torony előtti betöltésből.

Méret: 25 × 20,5 × 6 cm (padlótégla), színe vörös.

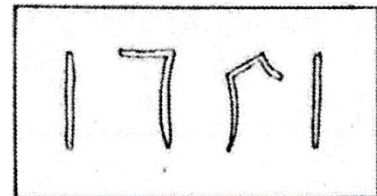

136. „1751”-es, domború felirat. Püspökvár, Dóczy kápolna, az alsó szint padlója, Alkotmány u. 20.

Méret: 28 × 14,5 × 6 / 29 × 15 × 6 / 29 × 15 × 6,5 cm.

Színük: sárgás, rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.66.73.44. és c.80.6.1.9.a-b. **136.** *Liszt F. u. 19.*

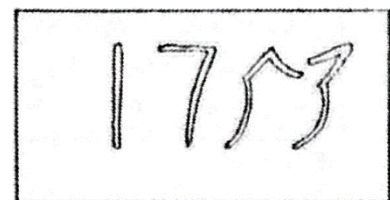

137. „1753”-as, domború felirat.

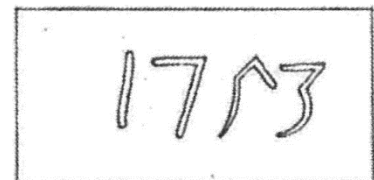
Kazinczy u. 3.

Méret: 28 × 14 × 6,5 / 28,5 × 14,5 × 6,5 cm. Színük sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.45. és c.80.6.4.3.

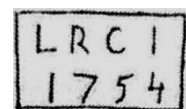

137. b/ *Liszt F. u. 19.* Méret: 29,5 × 14,5 × 6,5-7 cm, színe vörös.

138. Kétsoros, „LRCI / 1754”-es, domború felirat. A káptalándombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése), Kálvária u. 4. (Pfannl 288.), az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. bontásából (Pfannl 278.). Méret: 30,5 × 15,5 × 7 cm.

LRCI = Liber Regia Civitas lauriensis (Horváth 26.), a korábbi, feltételes Lieben Rein Capitän Ingram térparancsnok bizonyára helytelen (Pfannl 288.)

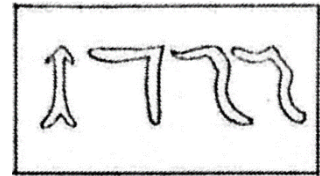

139. „1755”-ös, domború felirat.

Orsolyita zárda (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 11.

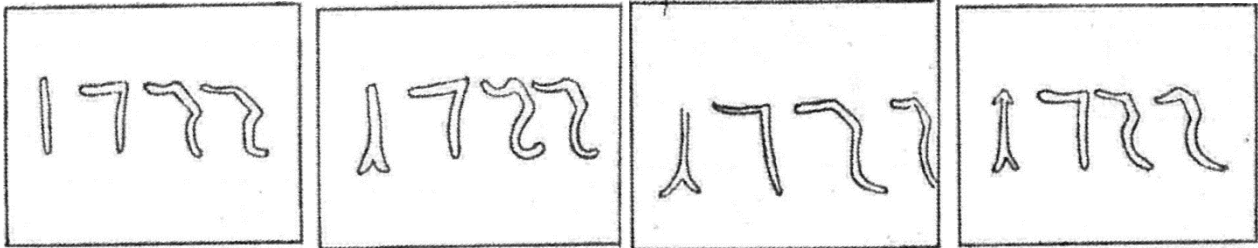
Méret: 23 × 12,5 × 5,5 cm, színe piros.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.12.

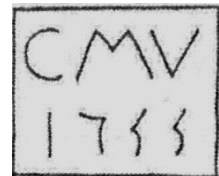
140. a-d: „1755”-ös, domború felirat. Orsolyita zárda (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 11., Liszt F. u.

18. Méret: 24 × 19 × 6,5 / 24 × 19,5 × 5,5 / 24,5 × 19,5 × 6,5-6,8 / 25 × 20 × 6,5 cm (padlótégla).

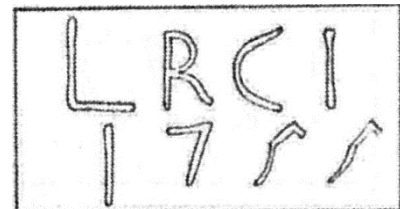
Színük: sárgás, rózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.6.13., c.80.6.7.3. és c.80.6.7.4.

141. „1755”-ös domború felirat. Liszt F. u. 18. Méret: 28 × 26,5 × 7 / 28 × 27 × 7 cm (padlótégla). Színe sárgás. Múzeum ltsz. c.80.6.7.5.**142. Kétsoros, „CMV / 1755”-ös, domború felirat. Méret: 23 × 19 × 4 cm (padlótégla), színe sárgás. Múzeum ltsz. c.66.73.120.**

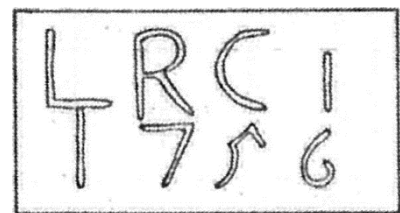
CMV = feloldatlan

143. Kétsoros, „LRCI / 1755”-ös, domború felirat. Volt orsolyita zárda (Horváth L. közlése). Méret: 31 × 16 × 6,5 cm, színe halványrózsaszín. Horváth L. gyűjteménye.

LRCI = Liber Regia Civitas lauriensis (Horváth 26.), a korábbi, feltételes Lieben Rein Capitän Ingram térparancsnok (Pfannl 288.) bizonyára helytelen.

144. Kétsoros, „LRCI / 1756”-os, domború felirat. Volt orsolyita zárda (Horváth L. közlése). Méret: 31 × 16 × 7 cm, színe piros. Horváth L. gyűjteménye.

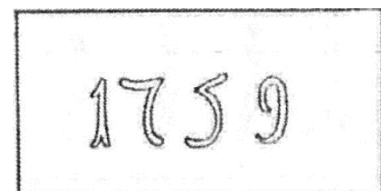
LRCI = Liber Regia Civitas lauriensis (Horváth 26.), a korábbi, feltételes Lieben Rein Capitän Ingram térparancsnok (Pfannl 288.) bizonyára helytelen.

145. (410) „1757”-es felirat, Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése)**146. „1759”-es, domború felirat.**

Rózsa F. u. 4.

Méret: 29 × 14,5 × 6 cm, színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.3.1.

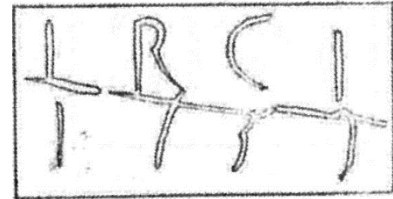
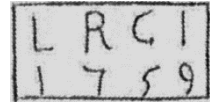

147. a-b: Kétsoros, „LRCI / 1759”-es, domború felirat. A volt orsolyita zárda Bástya utcai részéből (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 22.

Méret: $29 \times 14,5 \times 7 / 29,5 \times 14,5 \times 6-6,6 / 30,5 \times 15 \times 7$ cm.

Színük: sárgás, rózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.2.29. és c.80.6.2.30.

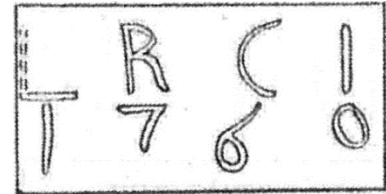
LRCI = Liber Regia Civitas lauriensis (Horváth 26.), a korábbi, feltételes Lieben Rein Capitän Ingram térparancsnok (Pfannl 288.) bizonyára helytelen.

148. Kétsoros, „LRCI / 1760”-as, domború felirat. Liszt F. u. 10.

Méret: $29,5 \times 14,5 \times 6,5$ cm, színe világosrózsaszín.

LRCI = Liber Regia Civitas lauriensis (Horváth 26.), a korábbi, feltételes Lieben Rein Capitän Ingram térparancsnok (Pfannl 288.) bizonyára helytelen.

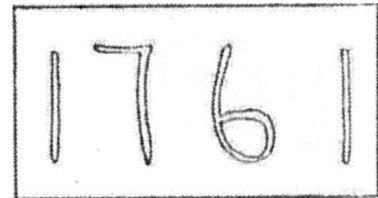

149. „1761”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 11.

Méret: $29 \times 15 \times 6-6,5$ cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.14.

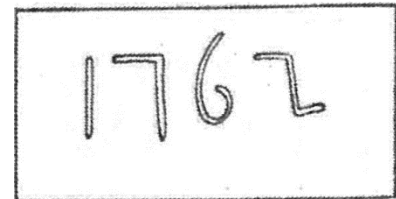

150. „1762”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 20.

Méret: $30 \times 15 \times 6$ cm, színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.9.

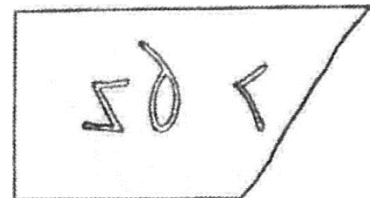

151. „1762”-es, domború felirat

Liszt F. u. 10.

Méret: $? \times 15 \times 6-6,5$ cm Színe világosrózsaszín.

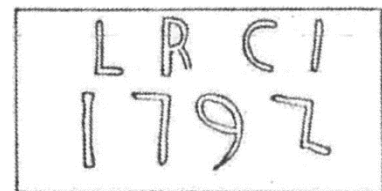
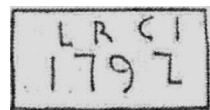
Múzeum ltsz. c.80.6.2.31.

152. Kétsoros, „LRCI / 1792”-es, domború felirat, valószínűleg a 9-es elforgatott 6-os. A Kálvária utca egyik, stációval összeépült házának bontásából (Horváth L. közlése). Horváth L. gyűjteménye.

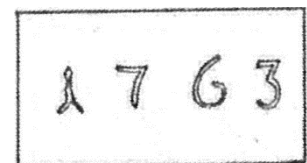
LRCI = Liber Regia Civitas lauriensis (Horváth 26.), a korábbi, feltételes Lieben Rein Capitän Ingram térparancsnok (Pfannl 288.) bizonyára helytelen.

152. Méret: $30 \times 15 \times 6,5$ cm Színe világosrózsaszín.

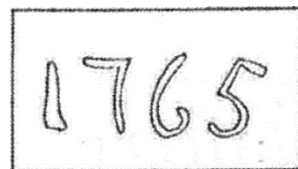

153. „1763”-as, domború felirat. Káptalandomb 11. (Horváth L. közlése).

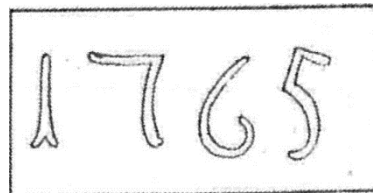
Méret: $23 \times 12 \times 6$ cm. Horváth L. gyűjteménye. 1763-as évszámú téglá az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. ház bontásából is előkerült (Pfannl 288.).

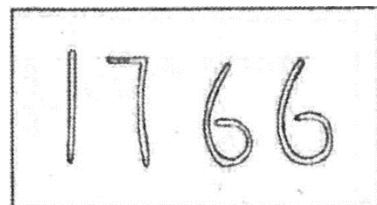
154. „1765”-ös, domború felirat. Liszt F. u. 11.
Méret: $22,5 \times 12 \times 6,3 / 23 \times 12,5 \times 6$ cm. Színük: vörös
Múzeum ltsz. c.66.73.47. és c.80.6.6.15.

155. „1765”-ös, domború felirat. A székesegyház északi kriptájából (Kozák 132), Liszt F. u. 11, Gorkij u. 30. bontásából. Méret: $29 \times 14 \times 5,5 / 29,5 \times 14,5 \times 6,5$ cm. Színük: sárgás, sárgásrózsaszín. Múzeum ltsz. c.66.73.46. és c.80.6.6.16. **155. A révfalusi, azóta elpusztult Torkos kiskastélyból is ismert (Rados 57.).**

156. „1766”-os, domború felirat. Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 11. Méret: $28 \times 14,5 \times 5,5 / 29 \times 15,5 \times 6,5$ cm. Színük: sárga, sárgásrózsaszín.
Múzeum ltsz. c.80.6.6.17. és c.81.14.1.17.

156. Gorkij u. 8. déli szárnyának bontásából.

157. „1767”-es, felirat.

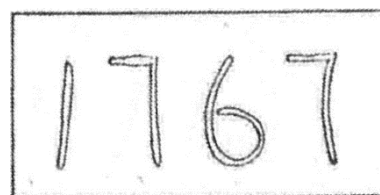
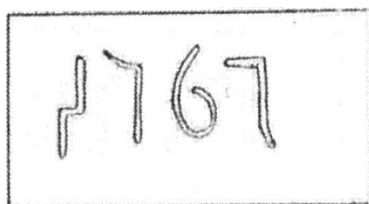
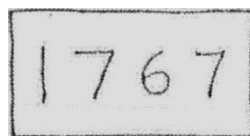
A székesegyház északi kriptájából (Kozák 132.), Liszt F. u. 1.

Méret: $29 \times 15 \times 7,5 / 29,5 \times 14,5 \times 6 / 29,5 \times 14,5 \times 6,5 / 29,5 \times 14,5-15 \times 5,5-6 / 29,5 \times 15 \times 6$ cm.
Színük: rózsaszín, vörös.

a / Horváth L. gyűjteménye

b/ Liszt F. u. 1. Múzeum ltsz. c.81.14.1.18.

c / Liszt F. u. 1.

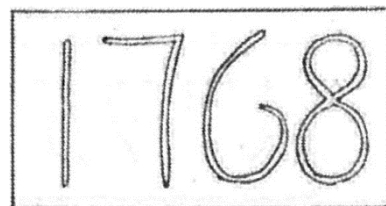

158. „1768”-as, domború felirat.

A Püspökvár tornyának az órapárkány alatti falából, Liszt F. u. 1.

Méret: $30 \times 14 \times 6 / 30 \times 15 \times 6 / 30 \times 15,5 \times 6 / 30,5 \times 15 \times 6 / 31 \times 15,5 \times 6,5$ cm. Színük: sárga, sárgásrózsaszín

Múzeum ltsz. c.66.73.48. és c.80.6.1.10.

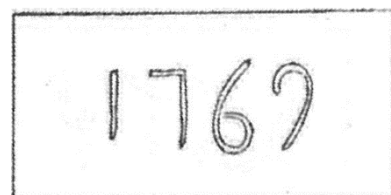

159. „1769”-es, domború felirat. Liszt F. u. 1.

Méret: $30 \times 14,5-15 \times 6,5 / ? \times 14,5 \times 6$ cm

Színük: rózsaszín

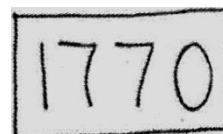
Múzeum ltsz. c.81.14.1.19.

160. „1770”-es, domború felirat.

Rákóczi F. út 25.

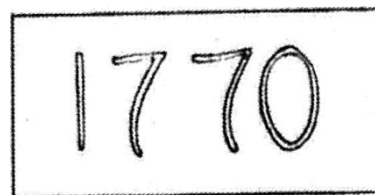
Kisméretű: kb. $25 \times 12,5$ cm.

161. „1770”-es, domború felirat. Volt orsolyita zárda (Horváth L. közlése), Püspökvár tornya, az órapárkány alatti falból, Liszt F. u. 1., Kazinczy u. 20.

Méret: $29,5 \times 14,5 \times 6 / 29,5 \times 15,5 \times 6,5$ cm.

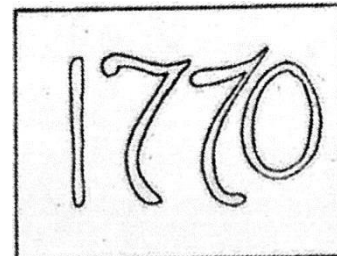
Színük: sárga, sárgásrózsaszín, vörös. Múzeum ltsz. c.81.14.1.20.

162. „1770”-es, domború felirat. A Gorkij u. és a Varga u. sarkán állott ház bontásából (Horváth L. közlése), Rákóczi út 25.

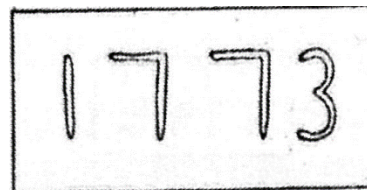
Méret: $24,5 \times 19 \times ? / 25 \times 19,5 \times ? / 25 \times 20 \times 6 / 26 \times 20 \times 6$ cm (padlótégla).

Színük: sárga, sárgásrózsaszín, vörös. Múzeum ltsz. c.66.73.49.

163. „1773”-as, domború felirat. Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. bontásából (Pfannl 288.), Alkotmány u. 12., Rákóczi út 25.

Méret: $29 \times 14,5 \times 6,5$ cm, színe rózsaszín.

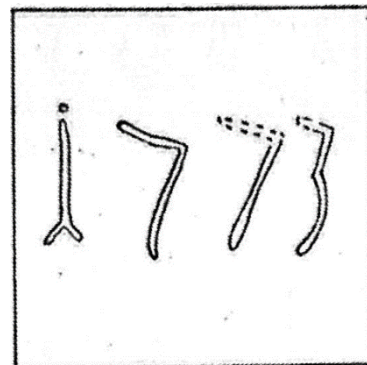

164. „1773”-as, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

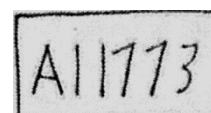
Méret: $28,5 \times 28 \times 6,5-7$ cm (padlótégla), színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.32.

165. „AI 1773”-as, domború felirat. A Bástya utcából (Pfannl 287., 12.a. kép).

AI = feloldatlan.

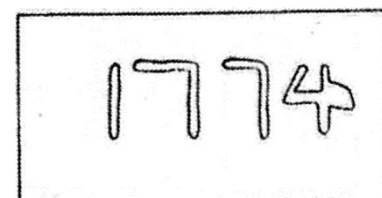
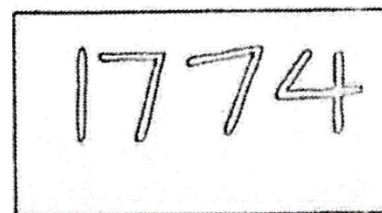
166. a-b: „1774”-es, domború felirat.

A várfal külső borításában, a Teleki laktanya körüli részen (Szónvi 96.), a Rákóczi úton, a volt Kántor-féle házból (Pfannl 289.), a káptalandombi volt gazdasági udvarból (Horváth L. közlése), Alkotmány u. 12., Rákóczi út 25.

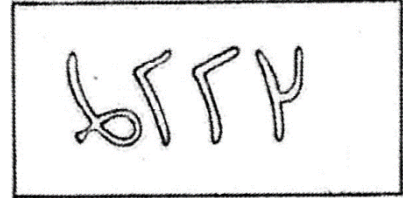
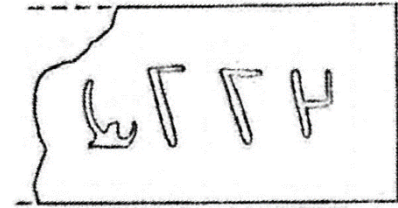
Méret: $29,5 \times 15 \times 6 / 30 \times 15,5 \times 6 / 30 \times 15-17 \times 6,5$ cm.

Színük: sárga, rózsaszín.

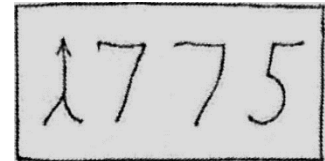
Múzeum ltsz. c.66.73.50.

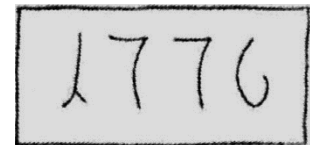
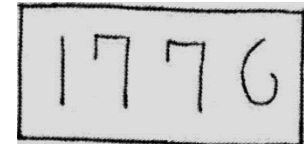
167. a-b: „1774”-es, domború felirat.
 Méret: $31 \times 15 \times 6 / ? \times 15,5 \times 6,5$ cm
 Színük: sárga, vörösesbarna.
 Múzeum ltsz. c.66.73.51. és c.66.73.52.
 (képe: Pfannl III. táblán).

168. „1775”-ös, domború felirat.
 Méret: $30 \times 15 \times 6,5$ cm, színe sárgás.
 Múzeum ltsz. c.66.73.53.

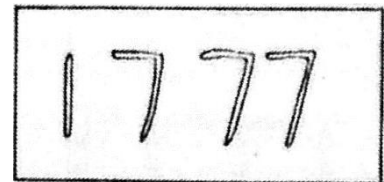
169. a-b: „1776”-os, domború felirat.
 Liszt F. u. 11.
 Méret: $28 \times 13,5 \times ? / 28,5 \times 13,5 \times ?$ cm.
 Színük sárga.

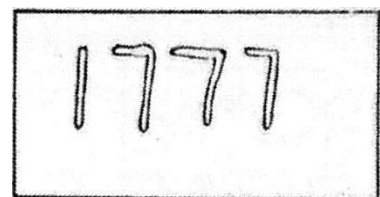
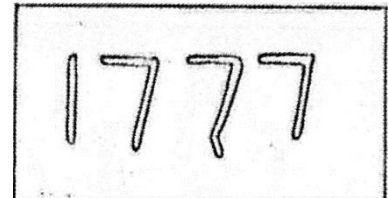
170. Kétsoros, „CFZEI / 1776”-os, domború felirat. Horváth L. gyűjteménye.
 CFZEI = Comes Franciscus Zichy Episcopus lauriensis, Gróf Zichy Ferenc győri
 püspök (1743–1783 k., Horváth L. közlése, vö. Kozák–Uzsoki 6.)

171. „1.777”-es, domború felirat.
 A káptalandombi volt gazdasági udvarból (Horváth L. közlése).
 Méret: $29 \times 14 \times 6,5$ cm. Horváth L. gyűjteménye.

172. a-b: „1777”-es, domború felirat.
 Liszt F. u. 11.
 Méret: $28,5-29 \times 14,2-14,5 \times 6,5 / 29,5 \times 14,5 \times 6,5-7 / 29,5 \times 15 \times ?$
 $/ 30 \times 15 \times 6,5 / 30 \times 15,5 \times 6,5-7 / 30 \times 15,5 \times 6,5-7$ cm
 Színük: sárga, sárgásrózsaszín, rózsaszín, vörös
 Múzeum ltsz. c.66.73.54., c.80.6.6.18. és c.80.6.6.19.

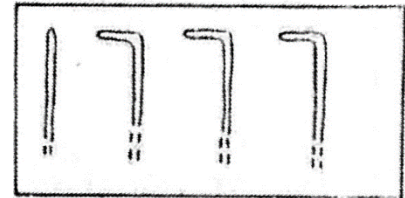
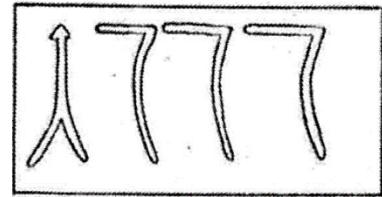
173. a-b: „1777”-es, domború felirat, a 172. sz.-nál lényegesen nagyobb betűkkel.

Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 11.

Méret: $30 \times 15 \times 6,5-7 / 30,5 \times 15 \times 7$ cm

Színük rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.20.

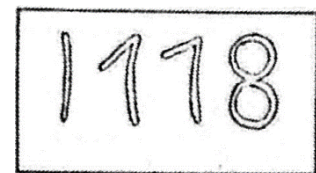
174. „1778”-as, domború felirat. Liszt F. u. 11.

Méret: $22 \times 12 \times 6 / 23-24 \times 12,5 \times 7 / 23,5 \times 13,5 \times 6 / 24 \times 13 \times 6$ cm.

Színük: sárga, sárgásrózsaszín.

Nagyon szabálytalan alakúak, oldalaik össze-vissza hajlanak.

Múzeum ltsz. c.66.73.55., c.66.73.56. és c.80.6.6.21.

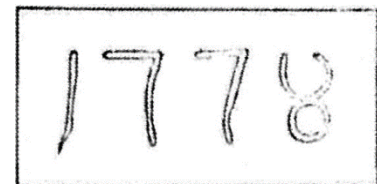
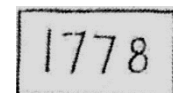
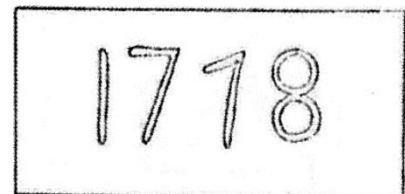
175. „1778”-as, domború felirat.

A káptalandombi volt gazdasági udvarból (Horváth L. közlése), az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. ház bontásából (Pfannl 278.), Káptalandomb 3., Liszt F. u. 11.

a/ Méret: $31 \times 15 \times 7-7,5$ cm, színe vörös. Múzeum ltsz. c.80.6.6.22.

b/ Méret: $28 \times 15 \times ?$ cm

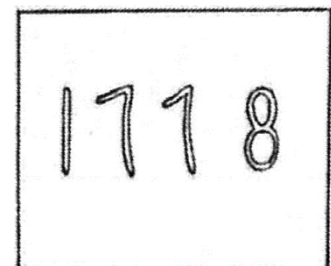
c/ Méret: $29 \times 12-14 \times 6,5$ cm

176. „1778”-as, domború felirat

Kazinczy u. 20.

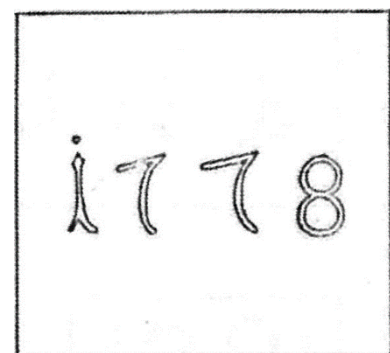
Méret: $25 \times 20,5 \times 6-6,5$ cm (padlótégla), színe rózsaszín

177. „1778”-as, domború felirat

Alkotmány u. 12.

Méret: $29,5 \times 27,5 \times 6$ cm (padlótégla)

178. a-b: „1779”-es, domború felirat

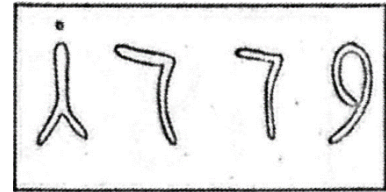
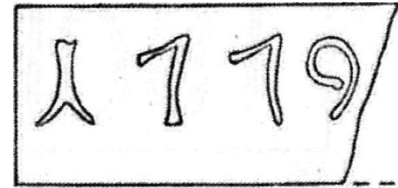
Liszt F. u. 11.

Méret: 29-29,5 × 15-15,5 × 6,5 / 29,5 × 14,5 × 6 / 29,5 × 14,5 × 7 / 30 × 14-14,5 × 6,5 / 30 × 14,5 × 7 / 30,5 × 14,5 × 6,5 cm

Színük: sárga, világosrózsaszín, sárgásrózsaszín, vörös. Változó méretek, különböző égetési minőség

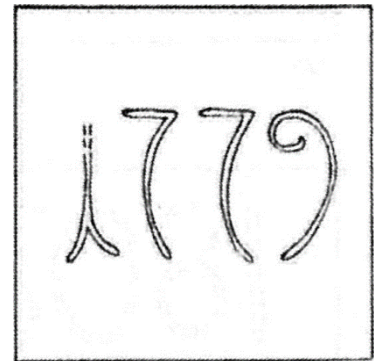
Múzeum ltsz. c.80.6.6.23. és c.80.6.6.24.

178. Liszt F. u. 19.

179. „1779”-es, domború felirat

Alkotmány u. 12.

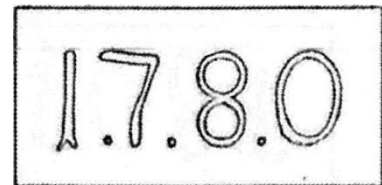
Méret: 28,5 × 28 × 6-6,5 cm (padlótégla)

180. „1.7.8.0”-as, domború felirat. A káptalandombi volt gazdasági udvarból (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 11.

Méret: 29 × 14 × 5,5 / 29 × 14 × 6 / 29,5 × 14,5 × 6,5 cm

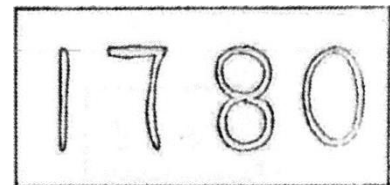
Színük: sárga, sárgásrózsaszín

Múzeum ltsz. c.66.73.57. és c.80.6.6.25.

181. „1780”-as, domború felirat.

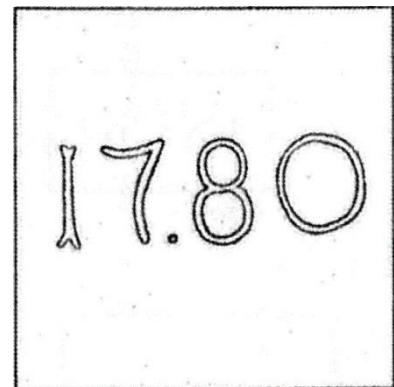
Káptalandomb 3, Liszt F. u. 11.

Méret: 30 × 14 × 6 cm, színe rózsaszín.

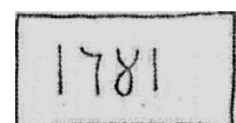
182. „17.80”-as, domború felirat

Méret: 30 × 30 × 6,5 cm.

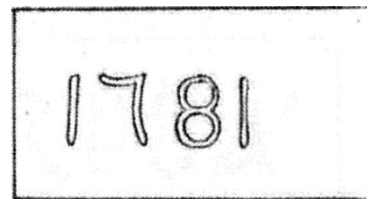
Horváth L. gyűjteménye (padlótégla)

183. a-b: „1781”-es, domború felirat

Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. ház bontásából (Pfannl 278.), Alkotmány u. 20.

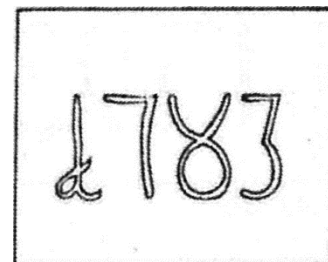
Méret: 29-30 × 15 × 6 cm, színe sárgásrózsaszín.

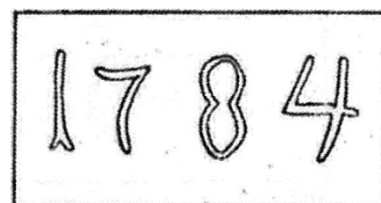
184. „(17) 82”-es, domború felirat. Rákóczi út 25.
Közönséges (kb. 30 × 14 × 6 cm) méretű.

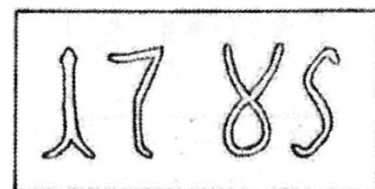
185. „1783”-as, domború felirat. Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. ház bontásából (Pfannl 278., képe a III. táblán).
Méret: 25 × 20 × 4 cm (padlótégla), színe vöröses.
Múzeum ltsz. c.66.73.58.

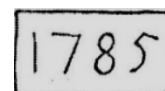
186. „1784”-es, domború felirat. Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. ház bontásából (Pfannl 278., képe a III. táblán), az Alkotmány utcai Vadvirág cukrászda épületéből (Horváth L. közlése), Alkotmány u. 20. Méret: 28,5 × 14,5 × 6,5 / 29 × 15,5 × 7 / 29,5 × 14,5 × 7 cm. Színük: sárga, sárgászöld, rózsaszín.
Múzeum ltsz. c.66.73.59. és c.66.73.60.

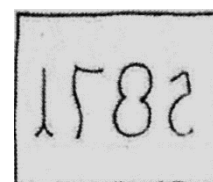
187. „1785”-ös, domború felirat.
a/ Az Alkotmány utcai Vadvirág cukrászda épületéből (Horváth L. közlése), Alkotmány u. 20. Méret: 29 × 14,5 × 6,5 cm, színe sötétrózsaszín.

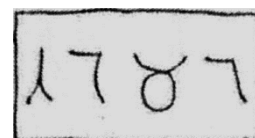
b/ Az Alkotmány u. 7. mögötti várfalból, lőrés befalazásából. Méret: ? × 14,5 × 6,5 cm

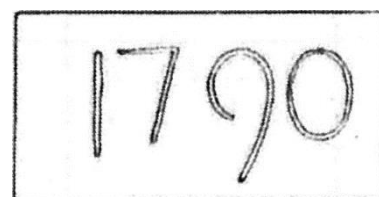
188. „1785”-ös, domború felirat
Az Alkotmány utcai Vadvirág cukrászda épületéből (Horváth L. közlése).
Padlótégla. Horváth L. gyűjteménye.

189. „1787”-es, domború felirat
Méret: 29,5 × 14,5 × 6,5 cm, színe vöröses
Múzeum ltsz. c.66.73.61.

190. „1790”-es, domború felirat
Alkotmány u. 20.
Méret: 29 × 14,5 × 6 cm, színe: sárga, rózsaszín
Múzeum ltsz. c.66.73.62.

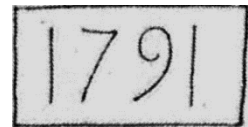
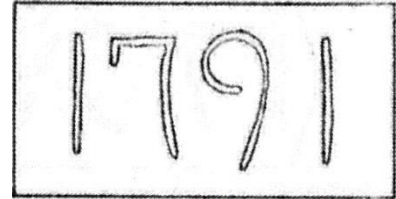
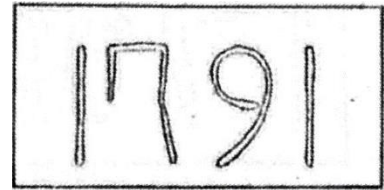

191. a-c: „1791”-es, domború felirat

Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. sz. ház bontásából (Pfannl 278.),
Alkotmány u. 12., Alkotmány u. 20., Kazinczy u. 20., Liszt F. u. 1.
Méret: $29 \times 14,5 \times 5,5 / 29-30 \times 15 \times 6,5-7 / 28,5 \times 14 \times 6 / 30 \times$
 $13,5 \times 6 / 30 \times 15 \times 6-6,5$ cm

Színük: sárgásrózsaszín, rózsaszín

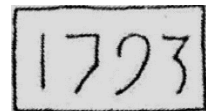
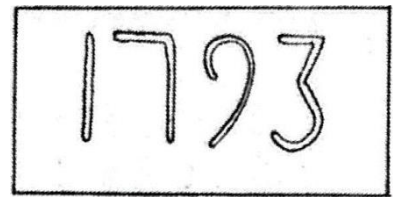
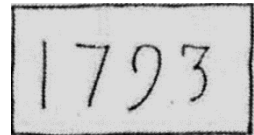
Múzeum ltsz. c.69.30.1., c.69.30.2. és c.81.14.1.21.

192. a-c: „1793”-as, domború felirat

Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. bontásából (Pfannl 278.), Liszt F. u. 11.
Méret: $29 \times 14 \times 6 / 29,5 \times 14,5-15 \times 6$ cm

Színük: sárga, rózsaszín

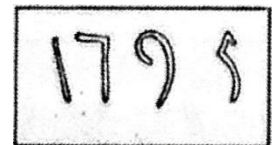
Múzeum ltsz. c.66.73.63. és c.80.6.6.26.

193. „1795”-ös, domború felirat

Liszt F. u. 1.

Méret: $20 \times 11-11,5 \times 5$ cm, színe sárgásrózsaszín

Múzeum ltsz. c.81.14.1.22.

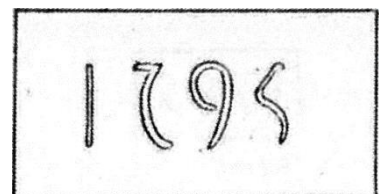
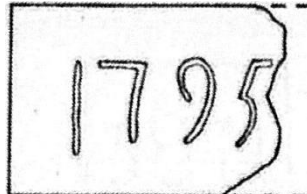
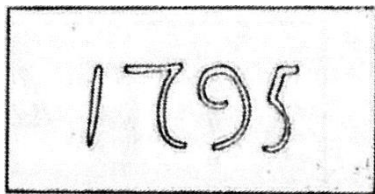
194. a-c: „1795”-ös, domború felirat

Kazinczy u. 20., Gorkij u. 30. bontásából, Liszt F. u. 1.

Méret: $28,5 \times 14,5 \times 6 / 29 \times 14,5 \times 6$ cm Színük: sárgásrózsaszín, rózsaszín

194. Széchenyi tér 1.

Méret: $29,5 \times 14,5 \times 6,5$ cm Színe rózsaszín

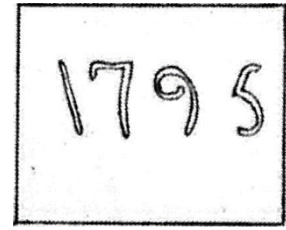

195. „1795”-ös, domború felirat

Liszt F. u. 1.

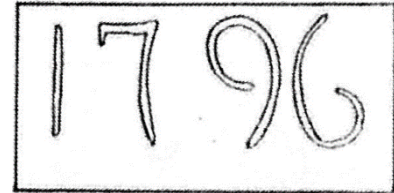
Méret: 21 × 17 × 4,5 cm (padlótégla), színe sárga

Múzeum ltsz. c.81.14.1.23.

196. „1796”-os, domború felirat, Liszt F. u. 1., Gorkij u. 30. bontásából, Alkotmány u. 12.

Méret: 30 × 14,5 × 6 cm, színük: rózsaszín, vörös

Múzeum ltsz. c.8114.1.24.

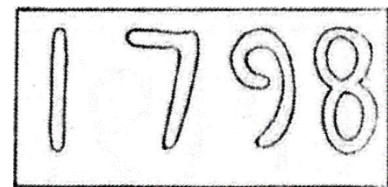
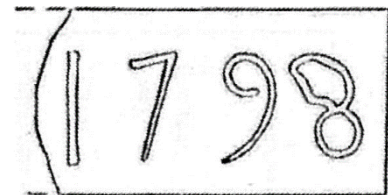
197. „1797”-es felirat (Pfannl 292.).**198. a-b: „1798”-as, domború felirat**

Liszt F. u. 10., Kazinczy u. 20., Gorkij u. 30. bontásából

Méret: 29 × 14 × 6 / 29,5 14 6,5 / ? × 14,5 × 6,5 cm

Színük: sárga, rózsaszín, vörös

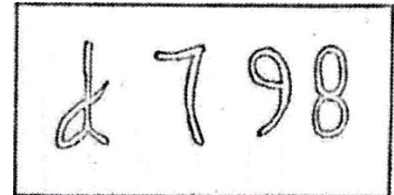
Múzeum ltsz. c.66.73.64. és c.80.62.34.

198. Liszt F. u. 19.**199. „1798”-es, domború felirat, a 198. sz.-nál látható egyszerű egyessel szemben itt hurkos a számjegy alja.**

Liszt F. u. 1.

Méret: 29,5-30 × 14,5 × 6-6,5 cm, színe vörös

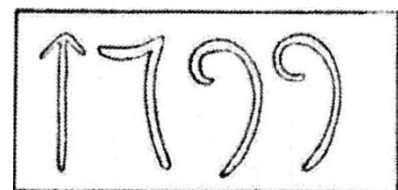
Múzeum ltsz. c.81.14.1.25.

200. „1799”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

Méret: 30 × 14 × 5,5-6,5 cm, színe világosrózsaszín.

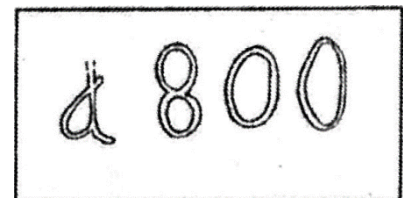
Múzeum ltsz. c.80.6.2.35.

201. „1800”-as, domború felirat, hurkolt egyessel.

Liszt F. u. 1.

Méret: 29,5 × 15 × 5,5-6 cm, színe vörös.

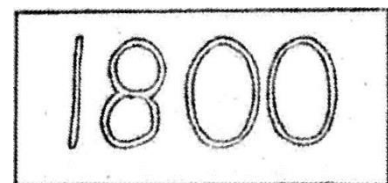
Múzeum ltsz. c.81.14.1.31.

202. „1800”-as, domború felirat, egyszerű egyessel.

Liszt F. u. 20.

Méret: 29 × 13,5 × 5,5 cm, színe vörös.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.10.

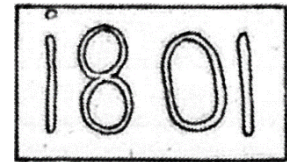

203. „1801”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 1.

Méret: 21-22 × 12-12,5 × 5 cm, színe vörös.

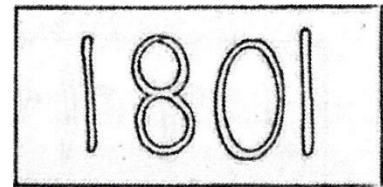
Múzeum ltsz. c.81.14.1.26.

204. „1801”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 1.

Méret: 28,5 × 14 × 6 / 29,5 × 14,5 × 5,5 cm

Színük: sárga, vörös. Múzeum ltsz. c.66.73.65.

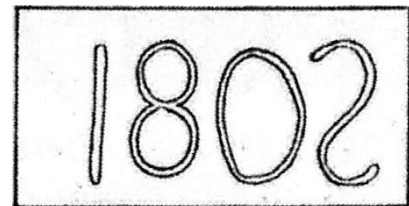
205. „1802”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

Méret: 29,5-31 × 15 5,5-6 / 30 × 15 × 5,5-6,5 cm

Színük vörös.

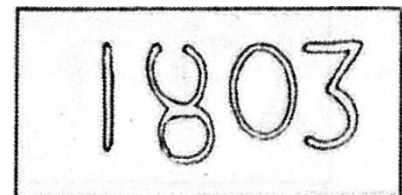
Múzeum ltsz. c.80.6.2.36.

206. „1803”-as, domború felirat.

Kazinczy u. 3.

Méret: 29,5 × 14,5 × 5 / 29,5 × 14,5 × 5,5 cm. Színük sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.66. és c.80.6.4.4.

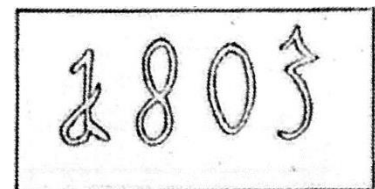
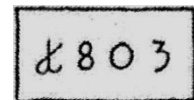
206. Liszt F. u. 19.**207. a-b: „1803”-as, domború felirat, a 206. sz. egyszerű egyesével szemben hurkolt egyessel.**

Püspökvár, Liszt F. u. 1.

Méret: 27,7 × 14 × 6 / 27,7 × 14,5 × 6 / 28 × 14 × 5-6 cm

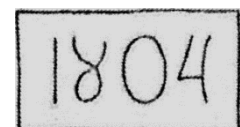
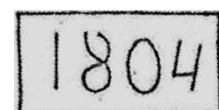
Színük sötétrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.1.27.

208. a-b: „1804”-es, domború felirat.

Rákóczi út 25.

Méret: 29,5 × 14,5 × ? cm, színe sárgásrózsaszín.

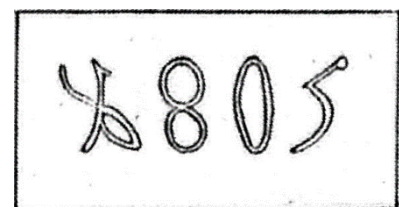
209. „1805”-ös, domború felirat.

Liszt F. u. 16, Alkotmány u. 20.

Méret: 29,5 × 14 × ? / 29,5 × ? × 5,5 / 30 × 15 × 5,5 cm

Színük: sárga, halványrózsaszín, vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.67.

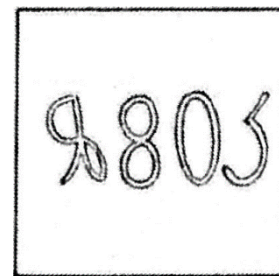
209. Liszt F. u. 19.

210. „1805”-ös, domború felirat.

Méret: $20,5 \times 20 \times ? / 21 \times 20,5 \times 3,7$ cm (padlótégla).

Színük: sárgás, rózsaszín.

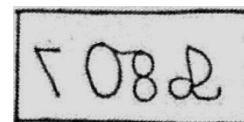
Múzeum ltsz. c.80.6.5.4.

211. „1807”-es, domború felirat.

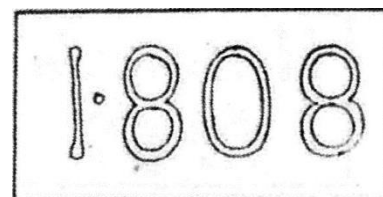
Alkotmány u. 12.

Méret: $29,5 \times 14,5 \times 5,5-6$ cm, színe piros.

212. „1808”-as, domború felirat. Káptalándomb 1-2. (Horváth L. közlése), Alkotmány u. 12., Kazinczy u. 3., Rózsa F. u. 4., Liszt F. u. 9. Méret: $28 \times 14 \times 5,5 / 29 \times 14,5 \times 5,5 / 29,5 \times 13,5-14 \times 5,5 / 30 \times 15 \times 6,5$ cm. Színük: sárgásbarna, rózsaszín.

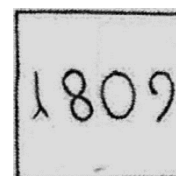
Múzeum ltsz. c.66.73.68. és c.80.6.4.5. (Pfannl III. táblán képe).

213. „1809”-es, domború felirat.

Padlótégla.

Horváth L. gyűjteménye.

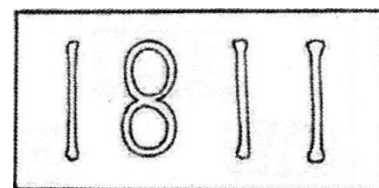

214. „1811”-es, domború felirat.

Rózsa F. u. 4., Liszt F. u. 9.

Méret: $29 \times 14 \times 7 / 29,5 \times 15 \times 6$ cm. Színe sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.69. és c.80.6.3.2.

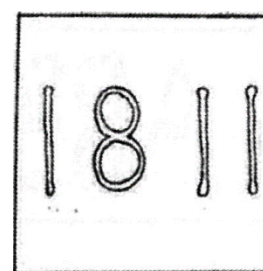

215. „1811”-es, domború felirat

Liszt F. u. 18., Kazinczy u. 3.

Méret: $20 \times 20 \times 5$ cm (padlótégla), színe: sárgásrózsaszín, rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.4.6. és c.80.6.7.6.

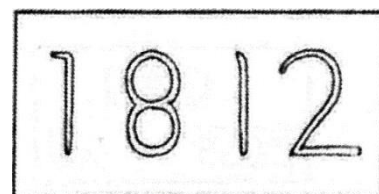
216. „1812”-es, domború felirat.

Kazinczy u. 3.

Méret: $29 \times 15 \times 7 / 29,5 \times 14,5 \times 6-6,5$ cm. Színe: sárgás, vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.70. és c.80.6.4.7.

(Pfannl III. táblán képe).

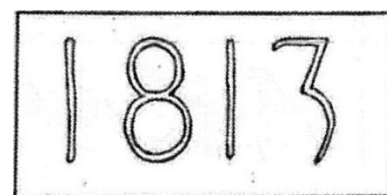

217. „1813”-as, domború felirat.

Kazinczy u. 3.

Méret: $29,5 \times 14,5 \times 6-6,5$ cm, színe vörös

Múzeum ltsz. c.80.6.4.8.

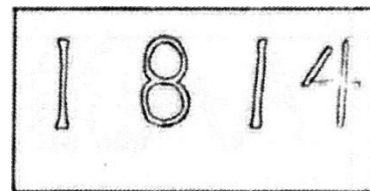

218. „1814”-es, domború felirat.

Kazinczy u. 3.

Méret: 28,5 × 14,5 × 5,5 / 29 × 14,5 × 6,5 cm. Színük: sárga, vörös.

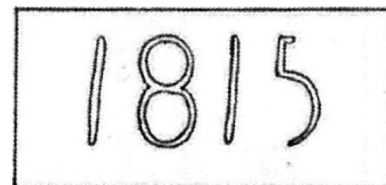
Múzeum ltsz. c.66.73.71. és c.80.6.4.9.

219. „1815”-ös, domború felirat.

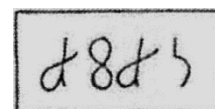
Kazinczy u. 3. Méret: 29,5 × 14 × 6,5-7 cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.80.6.4.10.

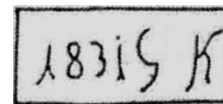
220. „1815”-ös, domború felirat, a 219. sz. egyszerű egyesével szemben hurkolt eggyessel.

Horváth L. gyűjteménye.

221. „1831 GK”-s, domború felirat. Horváth L. gyűjteménye.

GK = feloldatlan **221–223, 225, 227–228, 234.** „GK” = valószínűleg *Golk Károly, aki 1843-ban téglával kapcsolatos ügyletben szerepel, és özvegye 1846-ban a városi tégláégető leköszönő bérlője. 221–223, 225, 227–228, 234. A korábbi feltételezés, hogy a „GK” = Golk Károly monogramja lenne, megdőlt, 1829–1831, 1835–1837, 1843–1846 között ugyanis nem Golk, hanem Folk Károly, majd özvegye a tégláégető bérlője.*

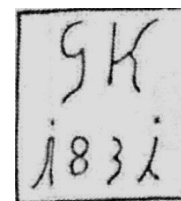

222. Kétsoros, „GK / 1831”-es, domború felirat.

Méret: 17,2-18 × 15,5 × 3,5-4 cm, színe sárga.

Múzeum: leltározatlan (padlótégla).

GK = feloldatlan

223. Kétsoros, „GK / 1831”-es, domború felirat.

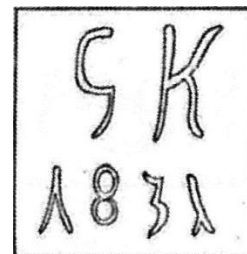
a/ A káptalandombi volt kocsisudvar istállójából (Horváth L. közlése).

Méret: 20 × 20 × 4 cm (padlótégla). Horváth L. közlése.

b/ Méret: 19 × 19,5 × ? cm, színe vörös (padlótégla).

GK = feloldatlan

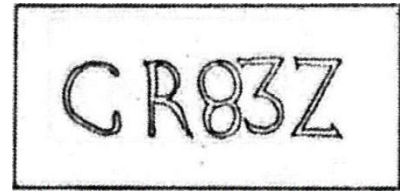

224. „GR 832”-es, domború felirat. A székesegyházban, a káptalani levéltár termében.

Méret: 30 × 14,5 × 6,5 cm

224. A káptalandombi Rába vendégház mögötti várfalból.

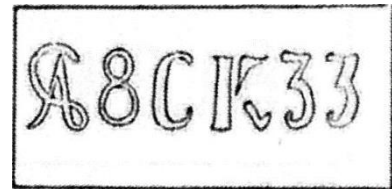
GR = feloldatlan

225. „18GK33”-as, domború felirat. A székesegyházban, a káptalani levéltár termében. Méret: 29 × 14 × 7 / 30 × 14,5 × 5,5-6 cm. Színe sárgásrózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.5.3. **221–223, 225, 227–228, 234. „GK” = valószínűleg Golk Károly, aki 1843-ban téglával kapcsolatos ügyekben szerepel, és özvegye 1846-ban a városi téглаégető leköszönő bérlője. 221–223, 225, 227–228, 234. A**

korábbi feltételezés, hogy a „GK” = Golk Károly monogramja lenne, megdőlt, 1829–1831, 1835–1837, 1843–1846 között ugyanis nem Golk, hanem Folk Károly, majd özvegye a téглаégető bérlője. 225. b/ A káptalandombi Rába vendégház mögötti várfalból. Színe vörös.

GK = feloldatlan

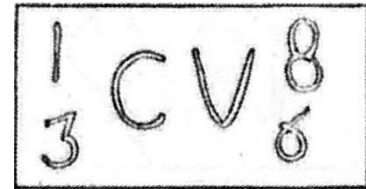
226. Háromsoros, „CV / 1836”-os, domború felirat.

Kazinczy u. 3., Rákóczi út 25.

Méret: 27,5 × 14 × 6,5 / 29,5 × 14 × 6,5 cm. Színe vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.26. és c.80.6.4.12.

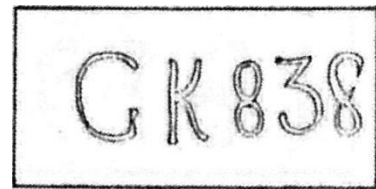
CV (talán GV ?) = feloldatlan

227. „GK 838”-as, domború felirat. Püspökvár. Méret: 29 × 14 × 6 cm, színe sárga (kicsit zöldes). **221–223, 225, 227–228, 234. „GK” = valószínűleg Golk Károly, aki 1843-ban téglával kapcsolatos**

ügyekben szerepel, és özvegye 1846-ban a városi téглаégető leköszönő bérlője. 221–223, 225, 227–228, 234. A korábbi feltételezés, hogy a „GK” = Golk Károly monogramja lenne, megdőlt, 1829–1831, 1835–1837, 1843–1846 között ugyanis nem Golk, hanem Folk Károly, majd özvegye a téглаégető bérlője.

GK = feloldatlan

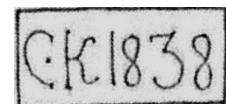
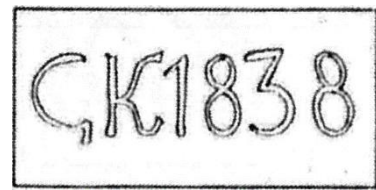

228. a-b: „GK 1838”-as, domború felirat.

Kazinczy u. 3.

Méret: 28,5 × 14 × 5,5-6 cm, színe sárga.

GK = feloldatlan

229. „CV 1838”-as, felirat. Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése).

CV (talán GV?) = feloldatlan

230. Kétsoros, „CV / 1839”-es, domború felirat.

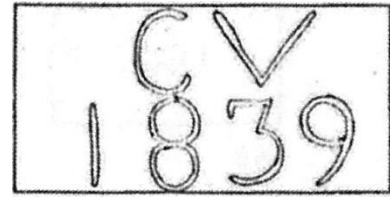
Alkotmány u. 12, Liszt F. u. 1.

Méret: 29 × 14 × 6 / 29 × 14,5 × 7 / 29,5 × 15 × 7 / 30 × 14,5 × 6,5 cm. Színük: rózsaszín, pirosas, vörös. Múzeum, leltározatlan.

(Pfannl 12/b. kép).

CV (talán GV?) = feloldatlan. Az a vélemény, hogy talán Győr Város vagy Vár lenne (Pfannl 289), meglehetősen bizonytalan, a többi G betűs monogram (GK, GR) miatt, amelyekkel egyidőben és felváltva fordul elő.

230. Liszt F. u. 13., Liszt F. u. 19.

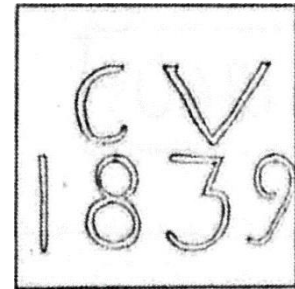

231. Kétsoros, „CV / 1839”-es, domború felirat.

Méret: 22 × 22 × 4 cm (padlótégla).

Horváth L. gyűjteménye.

CV (talán GV?) = feloldatlan

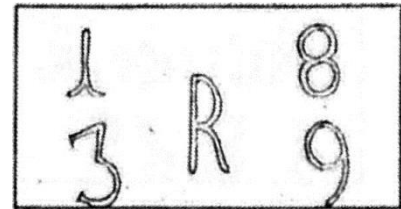
232. Háromsoros, „R 1839”-es, domború felirat.

Rákóczy út 47. (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 10.

Méret: 30 × 14 × 7 / 30 × 15,5 × 7 cm. Színe sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.35.

R = feloldatlan

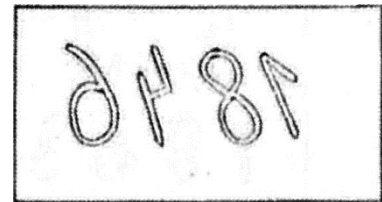

233. „1846”-os, domború felirat.

Püspökvár.

Méret: 27 × 14,5 × 7 / 29 × 15 × 6-6,5 cm. Színe sárgás.

Múzeum ltsz. c.66.73.72.

234. „GK 1846”-os, domború felirat. Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 11.

Méret: 28 × 14 6 30 × 14 × 6,5 cm. Színe sárga. Múzeum ltsz.

c.66.73.36. és c.80.6.2.40. **221–223, 225, 227–228, 234.** „GK” =

valószínűleg Golk Károly, aki 1843-ban téglával kapcsolatos

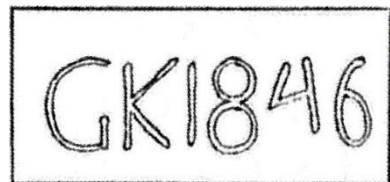
ügyletben szerepel, és özvegye 1846-ban a városi téglaegető

leköszönő bérlője. **221–223, 225, 227–228, 234.** A 68. oldalon szereplő feltételezés, hogy a „GK” =

Golk Károly monogramja lenne, megdőlt, 1829–1831, 1835–1837, 1843–1846 között ugyanis nem Golk,

hanem Folk Károly, majd özvegye a téglaegető bérlője.

GK = feloldatlan

235. „1848”-as felirat. Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése).

236. „1850”-es felirat (Pfannl 292).

237. Kétsoros, „1853 / K”-s, domború felirat, a K alatt íves vonallal.

Méret: 21 × 21 × 5 cm (padlótégla), színe sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.73.

K = feloldatlan

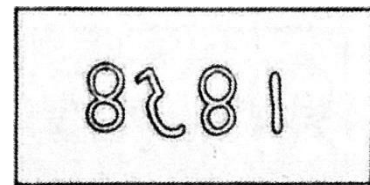

238. Kétsoros, „1857 / ...”-es felirat, az alsó sorban olvashatatlan betűk. Az (1932-ben) Bálint Mihály u. 17. sz. házból (Pfannl 289).

239. „1858”-as, domború felirat.

Kazinczy u. 20.

Méret: 28 × 14 × 7,5 cm, színe sárga.

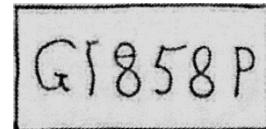

240. „G1858P”-s, domború felirat.

Méret: 29 × 14,5 × 6 cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.34.

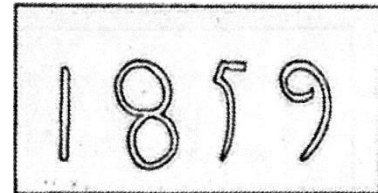
GP = feloldatlan

241. „1859”-es, domború felirat.

Kazinczy u. 20.

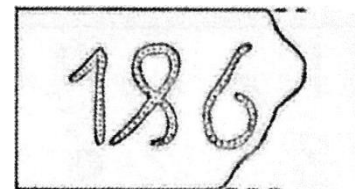
Méret: 29 × 14,5 × 6,5 cm, színe sötétrózsaszín.

242. „186.”-as, ujjal a puha agyagba húzott felirat.

Alkotmány u. 12.

Méret: ? × 14 × 6,5 cm

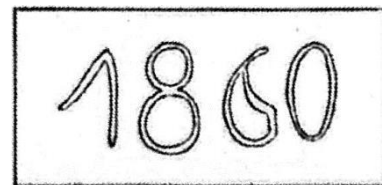

243. „1860”-as, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

Méret: 29,5 × 14 × 7 cm, színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.45.

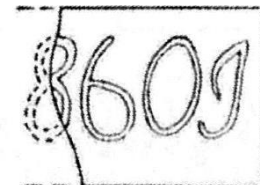
244. „...860J”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

Méret: ? × 14 × 7 cm, színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.44.

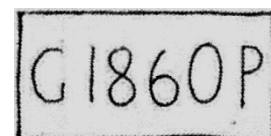
J = feloldatlan

245. „G1860P”-s felirat.

Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése)

GP = feloldatlan

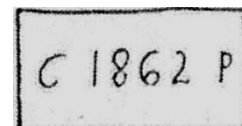
246. „G1862P”-s, domború felirat.

A Püspökvár tornyának mellvédje alól.

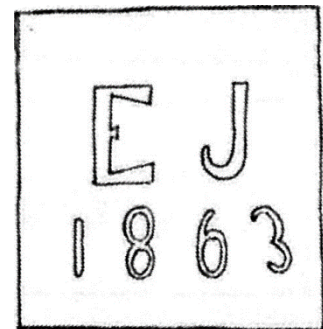
Méret: 29 × 14 × 7 / 29,5 × 14,5 × 7 / 30 × 14,5 × 6 / 30 × 14,5 × 7 / 30 × 15 × 7 cm. Színük: sárgás, halványrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.66.73.37. és c.80.6.1.11.

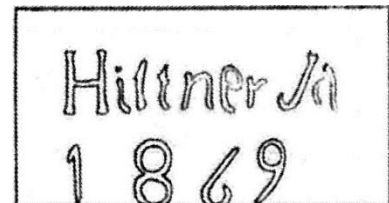
GP = feloldatlan

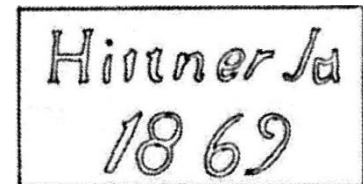
247. Kétsoros, „EJ / 1863”-as, domború felirat.
Káptalandomb 13.
Padlótégla. Horváth L. gyűjteménye
EJ = feloldatlan

248. a-b: Kétsoros, „Hittner Ja / 1869”-es, domború felirat.
Kazinczy u. 3.
Méret: 27 × 14 × 6,8 / 29 × 15,5 × 6 / 30 × 15,5 × 6,5 cm
Színük: sárgásbarna, vörös.
Múzeum ltsz. c.66.73.38. és c.80.6.4.13.
(Pfannl 12.e. kép).

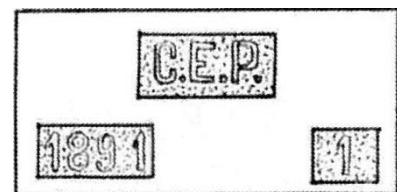

Hittner Ja = Hittner János, téglavető tulajdonos 1869 és 1871 között

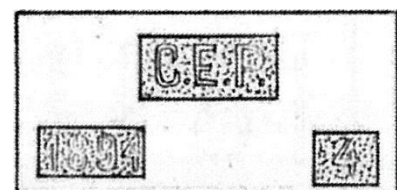

Az 1869 utáni időszakból csak az Eszterházy-téglagyár termékein találunk évszámot a Győrben fellelhető téglák között. A GEP (= Gróf Eszterházy Pál, Horváth L. közlése) monogramos téglák eleinte még a hagyományos technikával készültek, feliratuk domború betűs (kétsoros, „GEP / 1873”-as és „GEP / 1875”-ös felirat, Tétről, Horváth L. gyűjteménye). Az 1890-es évektől a téglák már gépesített gyárban készültek, alakjuk szabályos, domború betű- és számjelzésük három, benyomott téglalapban kapott helyet. Általában felül, középen olvasható GEP monogram, bal alsó sarokban az évszám, a jobb alsó sarokban pedig egy sorszám, a kemence vagy az égetés száma lehet. A következőkben leírt, Győrben előkerült darabokon kívül más évszámú és sorszámú téglák is ismertek („G.E.P. / 1898 3”: a Budapest, kőbányai téglakiállításon, „G.E.P. / 1904 6”, „G.E.P. / 1910 12”, „G.E.P. / 1911 2”: valamennyi Tétről, Horváth L. gyűjteménye). Előfordul, hogy a felső sorba kerülnek a számok, és alulra a monogram („1904 2 / G. E. P.”: Tétről, Horváth L. gyűjteménye). Nyilván a hiányzó évekből, és többféle sorszámmal lehetne ilyen téglákat még Győrben is találni.

249. (411) Kétsoros, „G.E.P. / 1891 1”-es felirat, a domború betűk benyomott téglalapokban található.
Horváth L. gyűjteménye
GEP = Gróf Eszterházy Pál (Horváth L. közlése)

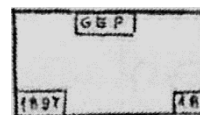

250. Kétsoros, „G.E.P. / 1894 4”-es felirat, a domború betűk benyomott téglalapokban található.
Alkotmány u. 20.
Méret: 30 × 14,5 × 7 cm, színe sárgás.
GEP = Gróf Eszterházy Pál (Horváth L. közlése)

251. Kétsoros, „GEP / 1897 18”-as felirat. Az (1932-ben) Bálint Mihály u. 17. sz. házból (Pfannl 290., 12. sz. rajz).

GEP = Gróf Eszterházy Pál (Horváth L. közlése)

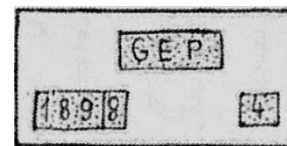

252. Kétsoros, „G.E.P. / 1898 4”-es felirat, a domború betűk benyomott téglalapokban található.

Méret: 28,5 × 13,5 × 5,5 cm, színe barnás.

Múzeum ltsz. c.66.73.74.

GEP = Gróf Eszterházy Pál (Horváth L. közlése)

IV. MONOGRAMOS, ÉVSZÁM NÉLKÜLI TÉGLÁK

Az évszamos téglák között felsorolt, monogramos téglák betűjeleit, a sorszámokkal együtt az abc sorrendbe felvett jegyzékbe bevettük.

A = feloldatlan. Ld. 118, 120, 124, 125, 127, 128, 131. sz.

253. a-b: „AABB”-s, domború felirat. Pannonhalma, bencés apátság, győri bencés gimnázium (Pfannl 289., 11.b. kép), Alkotmány u 20.

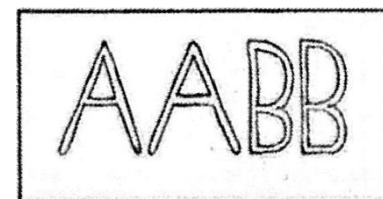
Méret: 29 × 14,5 × 6,5 / 29-29,5 × 14-14,5 × 7 cm

Színük: sárgászósa, piros.

Múzeum ltsz. c.66.73.99.

253. *Liszt F. u. 20.*

AABB = ArchiABBatia, a pannonhalmi bencés főapátság téglái, valószínűleg a Ménfő melletti kemencéből, 19. század közepe (Pfannl u.o.). Az Alkotmány u. 20. sz. házban 1854 után használják.

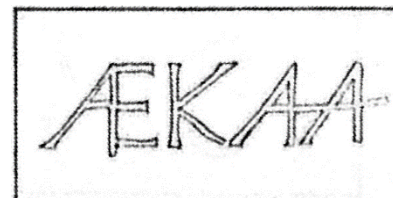
254. „AEKAA”-s, domború felirat.

Alkotmány u. 12.

Méret :3 × 15 × 7 cm, színe piros.

AEKAA = feloldatlan, kora ismeretlen

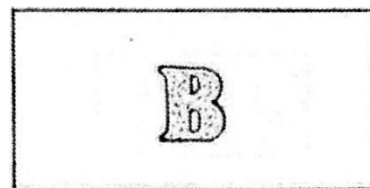
„AI” = feloldatlan. Ld. 165. sz.

255. „B”-s benyomott felirat, a téglafekvő formátumú. Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. bontásából (Pfannl 278), a Püspökvár tornya előtti járdából, Alkotmány u. 12., Kazinczy u. 3., Liszt F. u. 12., Liszt F. u. 20., Liszt F. u. 22. Méret: 27,5 × 13,5 × 6,5 / 28 × 13,5 × 6,5 / 28,5 × 14 × 6,5-7 / 29 × 14 × ? cm. Színük vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.113. **255.** *Széchenyi tér 1., Liszt F. u. 13., Liszt F. u. 19.*

B = Brandtner A Brandtner fivéreknek, Sándornak és Ferdinándnak 1857-től téglagyáruk volt Győrben, 1866-ban már csak Nándor szerepel, 1881-től az ő özvegye. 1869–1881 között a városi téglavetőt is bérlik. 1882-ben az özvegy már bécsi lakos.

256. „B”-s, benyomott felirat, a téglá álló formátumú.

Kazinczy u. 3., Liszt F. u. 10., Alkotmány u. 20.

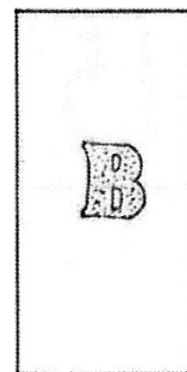
Méret: $28 \times 14 \times 6,5$ / $? \times 14 \times 7$ cm

Színük: sárgászöld, vörös, többnyire az utóbbi.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.46.

256. Széchenyi tér I.

B = Brandtner (Ld. 255. sz.)

257. „B”-s, benyomott felirat.

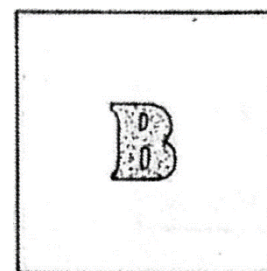
Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 11.

Méret: $19,5 \times 19,5 \times ?$ / $20 \times 20 \times 5$ / $22 \times 21,5 \times ?$ cm (padlótégla)

Színe sárgás.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.47.

B = Brandtner (ld. 255. sz.)

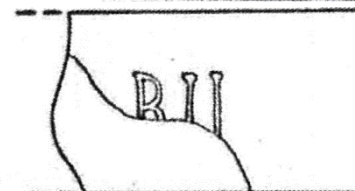

258. „BII”-s, domború felirat (a kezdőbetű esetleg R is lehet).

Liszt F. u. 11.

Méret: $? \times 14 \times 6,5$ cm, színe rózsaszín.

BII = feloldatlan, kora ismeretlen.

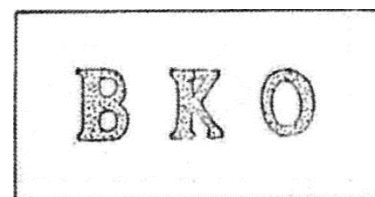

259. „BKO”-s, benyomott felirat.

Kazinczy u. 3.

Méret: $29 \times 14 \times 6,5$ cm, színe vörös.

BKO = feloldatlan. 19. század vége, 20. század. Talán behozatal Budapestről, a téglá szerepel ugyanis a kőbányai téglakiállításán is.

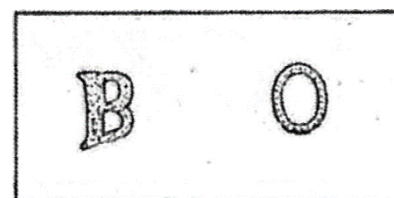

260. „BO”-s, benyomott felirat.

Kazinczy u. 3.

Méret: $30 \times 15 \times 7$ cm, színe vörös

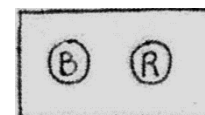
BO = feloldatlan, a 259. sz. BKO jelű téglával együtt került elő, lehet, hogy a K csak véletlenül maradt ki. 19. század vége, 20. század.

261. „BR”-es, valószínűleg benyomott felirat.

20. sz. (Pfannl 290., 8.kép).

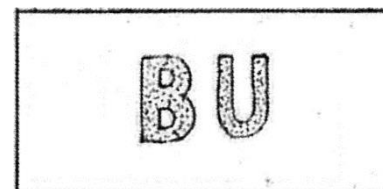
BR = feloldatlan

262. „BU”-s, benyomott felirat. Liszt F. u. 10.

Méret: $29 \times 14 \times 6,8-7,3$ cm, színe rózsaszín.

BU = feloldatlan, talán a budapesti Bécsi Úti téglagyár (annak hasonló betűkből kialakított, „BUT”-os monogramú tégláját ld. Kalauz 17.). A 255–257. sz. „B”-s téglánál későbbi falzatban, 19. század vége, vagy már 20. század.

„CD” = feloldatlan, ld. 83. sz.

„CFZEI” = Comes Franciscus Zichy Episcopus lauriensis,

Gróf Zichy Ferenc győri püspök (1743–1783 k., Horváth L. közlése, vö. Kozák–Uzsoki 6.). Ld. 170. sz.

263. „CH”-s felirat. Méret: 28,5 × 14 × 5,5 cm, színe sárgás. Múzeum ltsz. c.66.73.112.

CH = feloldatlan, kora ismeretlen

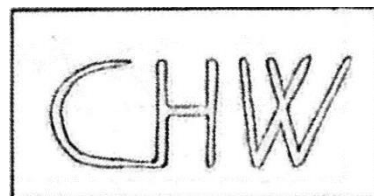
264. „CHW”-s, domború felirat.

Rózsa F. u. 4.

Méret: 28,5 × 14,5 × 6,5-7 cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.80.6.3.3.

CHW = feloldatlan, kora ismeretlen

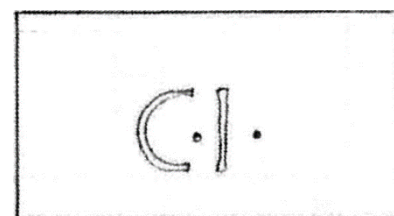
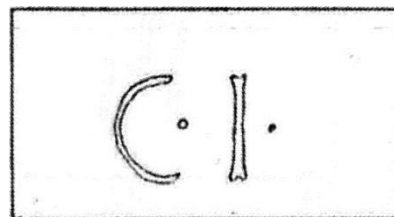

265. a-b: „C.I.”-s, domború felirat. A káptalándombi volt élmezési házból (Horváth 26), a Dóczy kápolna földszintjén nyílásbefalazásból.

Méret: 30 × 16 × 6,5 cm. Horváth L. gyűjteménye.

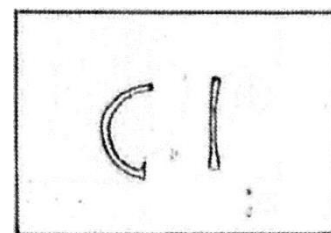
CI = Civitas lauriensis (Horváth 26). A 266. számú, azonos monogramú padlótégla alapján talán az 1670-es évekből, bár nem kizárt, hogy már a szabad királyi városi korszakból való, a 18. század második feléből. Hasonló monogram előfordul Budán is, a Christen-féle téglavető tégláján (Kalauz 16).

265–266. A „CI” (= Civitas lauriensis) párhuzama Budáról a „CB” (= Civitas Budensis) felirat: Nyitrai 2. sz. jegyzék, 3. A „CI” Budán is gyakori, 1745-1783 között a pesti Invalidus palota budai téglavetőjének tégláit jelölték így (= Casa Invalidorum): Nyitrai 2. sz. jegyzék, 2; 2. sz. jelentés, 3; 5. sz. jegyzék, 1.

266. „CI”-s, domború felirat, Liszt F. u. 20., a Dóczy kápolna földszintjén nyílás befalazásból. Méret: 25 × 17 × 6,5 cm, színe rózsaszín (padlótégla). Múzeum ltsz. c.81.14.2.11.

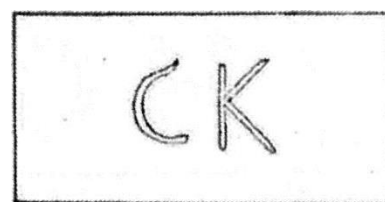
CI = Civitas lauriensis (Horváth 26.). A Liszt F. u. 20. padlásán, az 59–60. sz. „PZ / 1676”-os és a 381–382. sz. „SZ”-es téglákkal fordult elő, így talán az 1670-es évekből származik, de nem kizárt, hogy már a szabad királyi városi korszakból, a 18. század második feléből való.

267. „CK”-s, domború felirat. Liszt F. u. 10. Méret: 28,5 × 14,5 × 7 / 29 × 14,5 × 6,5 / 29 × 14,5 × 7 cm. Színük vörös.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.39.

CK = feloldatlan. Az épület 1846 körüli kiépítésének téglája, a 232. sz. „R 1839”-es, és 365 sz. „R”-es téglákkal együtt. Egyáltalán nem kizárt, hogy a monogram igazából „GK”, évszám nélküli „GK”-s téglákat (284. sz.) is felhasználtak ugyanezekben a falakban. A „GK” 1831-es, 1833-as, 1838-as, 1846-os évszámokkal is ismert (221–223, 225, 227–228, 234. sz.).

„CMW” = feloldatlan. Ld. 142. sz.

„CV” = feloldat. Ld. 226, 229, 230, 231. sz.

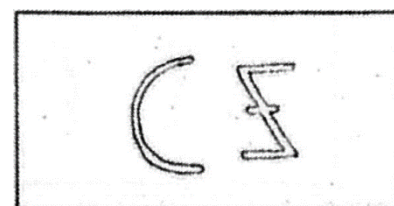
268. „CZ”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 18.

Méret: 30 × 15 × 7 / ? × 14,5 × 6,7 cm. Színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.7.9.

CZ = feloldatlan. Az épületben a 19. században használják.

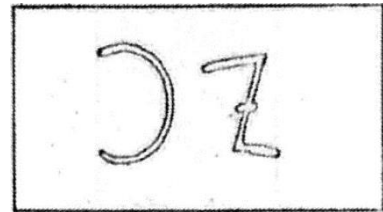
269. „CZ”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 18.

Méret: 28,8 × 15 × 6,5 cm, színe rózsaszín

Múzeum ltsz. c.80.6.7.8.

CZ = feloldatlan. Az épületben a 19. században használják.

„CZEI” = Comes Zichy Episcopus lauriensis, gróf Zichy (Ferenc) győri püspök (1743–1783 k., Kozák–Uzsoki 6.). Ld. 121, 129. sz.

„DLMdG” = Don Luigi Marchese de Gonzaga, győri várkapitány (1658–1660, Pfannl 283.). Ld. 42. sz.

„DRKM” = feloldatlan. Ld. 69. sz.

270. „DRSM”-es felirat. Méret: 30 × 15 × 6 cm, színe pirosas. Múzeum ltsz. c.66.73.110.

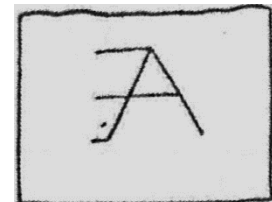
DRSM = feloldatlan

271. Összevont „EA”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 9. északi házrész.

Méret: 24 × 16 × ?, színe rózsaszín (padlótégla)

EA = feloldatlan

272. Összevont „EA”-s domború felirat. Liszt F. u. 9. északi házrész.

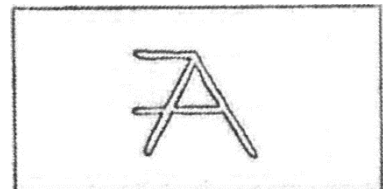
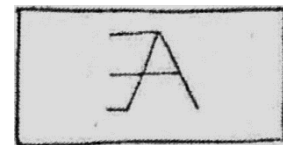
Méret: 30 × 15,5 × ?, színe rózsaszín.

272. b/ Összevont „FA”-s, domború felirat. A Liszt F. u. 13. levéltári földszinti folyosójának boltozatából, a 290. sz. „GMW”-s téglával együtt.

Méret: 29,5 × 15 × 7 cm, színe sárgás.

A Megyeházzá alakítás korából, 1827 körüli időből származhat.

EA = feloldatlan

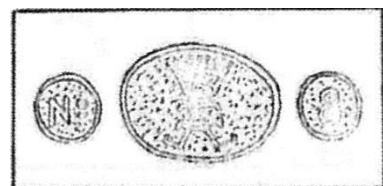
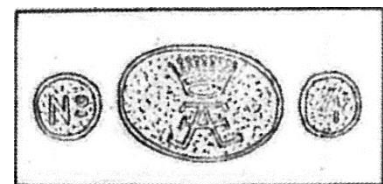

273. a-b: Közepén nagyobb oválisban összevont „EAE”-s felirat, fölötté 9 ágú koronával. Kétoldalt egy-egy körben „No”, illetve egy arab szám (ismeretes 4 és 8, de biztosan készült más számokkal is). Az ovális és a körök benyomottak, a felirat ezen belül domború. A Rákóczy u. és a Kiss J. u. sarkáról (Horváth L. közlése), kazamata, szórvány.

Méret: 29 × 14 × 7 cm, színe rózsaszín.

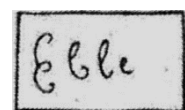
Horváth L. gyűjteménye.

EAE = feloldatlan, 19. századi lehet.

274. „Eble” felirat.

Léhner Gy. gyűjteménye

Eble = feloldatlan, valószínűleg egy téglagyáros családneve. 19. századi lehet.

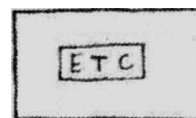

„EJ” = feloldatlan. Ld. 247. sz.

275. „ETC”-s felirat, hosszúkás, benyomott téglalapban domború betűk.

Az (1932-ben) Bálint Mihály u. 20. sz. házból (Pfannl 290., 9.kép).

ETC = Egyesült Tégl- és Cementgyár Rt., Budapest, X. Gyömrői út 77–78, 1892. (Kalauz 12.).

276. a-b: „F”-es, domború felirat.

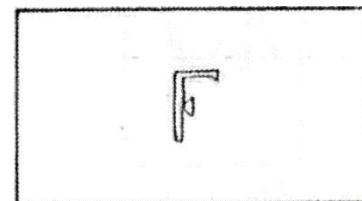
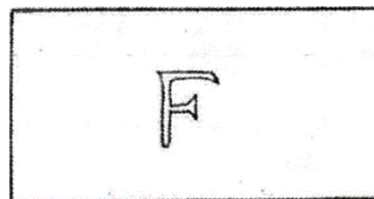
Liszt F. u. 11, Liszt F. u. 1.

Méret: $28 \times 15 \times 7 / 29 \times 15 \times 7,5$ cm

Színük sárga.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.40.

F = felodatlan. A 277. sz. szintén „F” betűs (de a betűformában különböző) tégl a 17. század utolsó negyedében kerül beépítésre a Liszt F. u. 10-be.

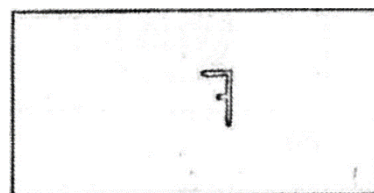

277. „F”-es, domború felirat. Liszt F. u. 10.

Méret: $29 \times 14,5 \times 5,5-6,5 / 29,5 \times 15,5 \times 6,5 / 30 \times 15,5 \times 6,5$ cm.

Színük: sárga, sárgásrózsaszín. Múzeum ltsz. c.80.6.2.6.

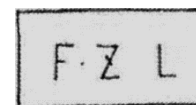
F = felodatlan. A pince boltozatában az 57. sz. „RGVM / 1676”-os téglákkal fordul elő együtt, a 334. sz. „LMLVB”-s tégláknál korábban.

278. „F·ZL”-s, domború felirat.

A káptalandombi gazdasági udvarból (Horváth 21.), Rózsa F. u. 3 (uo.).

FZL = Fürst Zu Lichtenstein, herceg Lichtenstein Miksa, győri várkapitány (1638–1643, Horváth 19.)

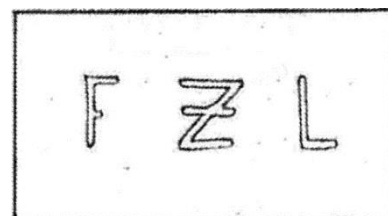
279. „FZL”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 1, a Dóczy kápolna földszintjén nyílásbefalazásból.

Méret: $30 \times 16 \times 6,5$ cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.95.

FZL = Fürst Zu Lichtenstein várkapitány (Horváth 19.).

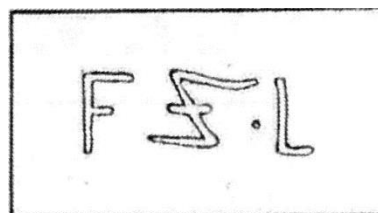

280. „FZ·L”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 1., Rózsa F. u. 3 (Horváth 21., 7. kép)

Méret: $30 \times 16 \times 5,5 / 30 \times 16 \times 6-7$ cm. Színe rózsaszín.

FZL = Fürst Zu Lichtenstein várkapitány (Horváth 19.).

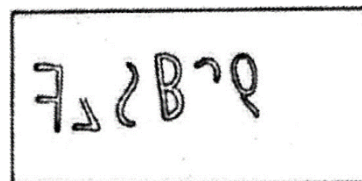
281. „FZSBOQ”-s, domború, rosszul olvasható felirat.

Liszt F. u. 1.

Méret: $30 \times 14,5 \times 6,5$ cm, színe sötétrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.1.11.

FZSB?Q = felodatlan. Az 1760-as években épült déli épületrész emeletéről.

282. (416) a-c: „G”-s, domború felirat.

Az (1932-ben) Erzsébet tér 3. sz. házból (Pfannl 290., 7.kép), Liszt F. u. 9., Liszt F. u. 11., Alkotmány u. 20.

Méret: $28,5 \times 14 \times 6,5 / 28,5 \times 14 \times 7 / 29 \times 15 \times 6 / 30 \times 15,5 \times 7 / ? \times 14,5 \times 6 / ? \times 15,5 \times 7$ cm.

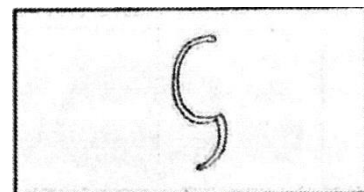
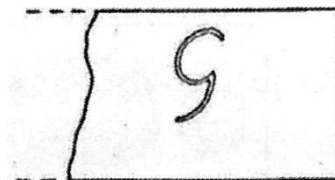
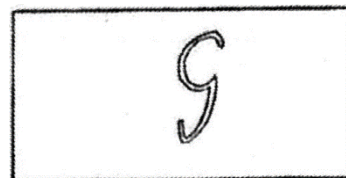
Színük: sárga, rózsaszín, vörös

Múzeum ltsz. c.80.6.6.35. és c.80.6.6.36.

G = feltehetően Gallauner Antal, a városi téglavető bérlője 1856-59 között. A Liszt F. u. 9. északi szárnyának homlokzata, ahol ugyancsak találtunk ilyen téglát, 1858 körül épült át mai formájára.

282. Gallauner 1846-ban vette át a városi téglavető bérletét.

282. Széchenyi tér 1., Széchenyi tér 2.

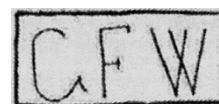
„GEP” = Gróf Eszterházy Pál (Horváth L. közlése). Ld. 249–252. sz.

283. „GFW”-s, domború felirat. Kisbácsáról (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 20.

Méret: 29×14 cm \times 7,5, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.12.

GFW = feloldatlan

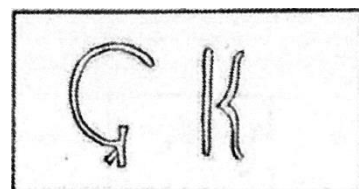
„GGCVA” = Gundaker General /der/ Cavallerie von Althan, győri várkapitány (1718-tól, Pfannl 287.). Ld. 84–89, 91–94, 96–97, 99–102, 104–105, 108, 110–111, 113–115, 117, 119, 126. sz.

„GGVA” = Gundaker Graf Von Althan, győri várkapitány (1718-tól, Szőke 75). Ld. 106, 109. sz.

284. „GK”-s, domború felirat. Liszt F. u. 10. Méret: $29 \times 15 \times 6,8 / 29,5 \times 15 \times 7$ cm. Színük: rózsaszín, vörös. Múzeum ltsz. c.80.6.2.37.

284–285. „GK” = valószínűleg Golk Károly, aki 1843-ban téglával kapcsolatos ügyletben szerepel, és özvegye 1846-ban a városi téglavető leköszönő bérlője.

GK = feloldatlan. Az épület 1846 körüli kiépítésének idejéből. Vö. 267. sz.

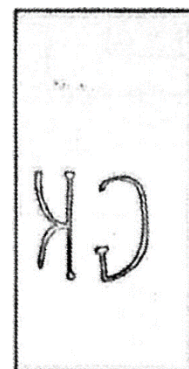
285. „GK”-s, domború felirat, álló formátumú téglá.

A káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése).

Méret: $30 \times 15 \times 7$ cm. Horváth L. gyűjteménye.

284–285. „GK” = valószínűleg Golk Károly, aki 1843-ban téglával kapcsolatos ügyletben szerepel, és özvegye 1846-ban a városi téglavető leköszönő bérlője.

GK = feloldatlan. Valószínűleg a 19. század második negyedéből, vö. 267. 284. sz.

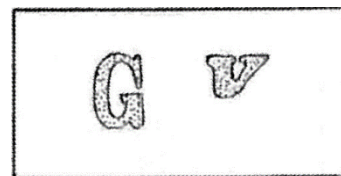

286. „GK”-s, feltehetően a sajtolásakor elhibázott GK-s, benyomott felirat. Gyógyszertár u. 4.

Méret: 28,5 × 14 × 6,5 cm, színe világos rózsaszín. GK = feloldatlan

286. b/ „GK”-s, benyomott felirat. Szórvány. Méret: 28 × 13 × 6,5 / 28 × 14 × 6 cm. Színük sárgás.

GK = feloldatlan

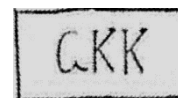

„GK” = feloldatlan. Ld. 221–223, 225, 227–228, 234. sz., ld. még „CK”-nál is.

287. „GKK”-s, domború felirat. Liszt F. u. 9, déli házrész.

GKK = feloldatlan, talán Győri KörKemence (Horváth L. közlése), de ez bizonytalan.

Valószínűleg a 19. századból.

288. Benyomott körvonalú, ovális keretben „GKT”-s, benyomott felirat. Alkotmány u. 12., Liszt F. u. 9., Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 22.

Méret: 29 × 14 × 6 / 29 × 15 × 7 / 30 × 14 × 7 cm. Színük sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.116. és c.80.6.2.49.

288. Liszt F. u. 13., Széchenyi tér 2., Széchenyi tér 10.

GKT = Győri Körkemence Társaság (Pfannl 290.). A körkemence 1885-ben már üzemelt, a társulat 1896-ban még fennállt. Ezután egy évtizeden belül szűnt meg a társaság, és került a gyár Schlichterék egyedüli tulajdonába.

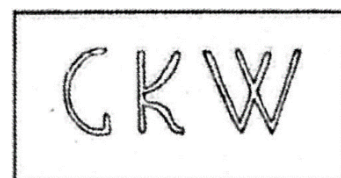

289. „GKW”-s, domború felirat.

Kazinczy u. 20.

Méret: 28 × 14 × 7 cm, színe rózsaszín.

GKW = feloldatlan

290. „GMW”-s, domború felirat. Liszt F. u. 13.

GMW = feloldatlan. A téglá a volt ferences templom déli felén, a földszinti boltzatban látszik, vagyis a templomnak megyeházává való átalakítása, 1826 idejéből származhat.

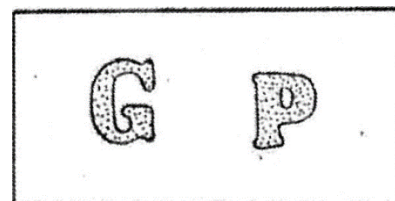

291. „GP”-s, benyomott felirat.

Káptalándomb 26 (régi szeminárium), Káptalándomb 3., Püspökvár.

Méret: 29,5 × 15 × ? / 30 × 15 × ? / 30 × ? × 6,5 cm

GP = feloldatlan

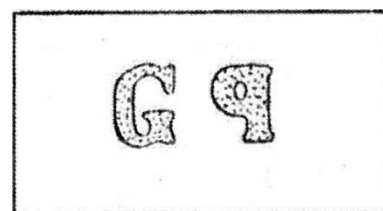

292. „GP”-s, benyomott felirat.

Káptalándomb 3.

Méret: 29 × 15,5 × ? cm

GP = feloldatlan. 19. század vége, 20. század.

„GP” = feloldatlan. Ld. 240, 245, 246. sz.

„GR” = feloldatlan. Ld. 224. sz.

„GV” = Ld. „CV”.

293. „GVH”-s, domború felirat. Káptalandomb 26. – régi szeminárium, Liszt F. u. 20. Méret: $29 \times 14,5 \times 7 / 29,5 \times 14,5 \times 7 / ? \times 14,5 \times 7,5$ cm. Színe vörös. Múzeum ltsz. c.66.73.81.

GVH = Graf von Heister, győri várkapitány (1707–1718, Pfannl 286., 9/c. kép).

Elgondolkodtató viszont, hogy ugyanilyen téglák kerültek elő a nagylózsi templomban is, és azok feloldása kétség nélkül Gróf Viczay Héder (Feld I. közlése).

293. Liszt F. u. 20.

GVH = Gróf Viczay Héder, a hédervári várkastély és a nagylózsi templom alapján egyértelműen

„GVM” = Graf von Mansfeld, Mansfeld Fülöp gróf, győri várkapitány (1643–1658, Pfannl 283.). Ld. 34. sz.

294. „G·ZM”-es, domború felirat. Rózsa F. u. 3 (Horváth L. közlése), a káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése). Méret: $30 \times 14 \times 5 / 30 \times 16 \times 5,5-6$ cm. Színe sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.103.

294–295. GZM = valószínűleg nem Mansfeld Fülöp, hanem Mansfeld Farkas (Wolfgang). Győri várkapitány (1630 k. – 1638).

294. Liszt F. u. 19.

GZM = Graf Zu Mansfeld, győri várkapitány (Pfannl 283., 293, 4/d. kép).

295. a-b: „GZM”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 10, Liszt F. u. 20., Alkotmány u. 20., Püspökvár.

Méret: $28,5 \times 14,5 \times 6 / 28,5 \times 15 \times 6 / 28,5-29 \times 14,5-15 \times 5-5,5 / 29,5 \times 15 \times 6 / 29,5 \times 15 \times 6,5 / 30 \times 15 \times 6,5$ cm

Színük: sárga, barnás, vörös

Múzeum ltsz. c.80.6.2.10., c.80.6.2.11. és c.80.6.2.12.

295. a/ Széchenyi tér 1.

GZM = Graf Zu Mansfeld, győri várkapitány (Pfannl 283.)

„GZM” = Graf Zu Mansfeld. Ld. 31–32, 35–37, 39–41. sz.

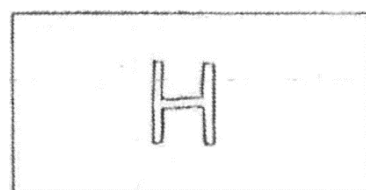
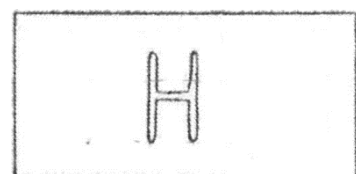
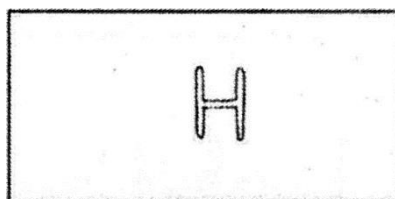
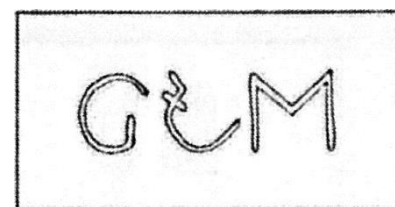
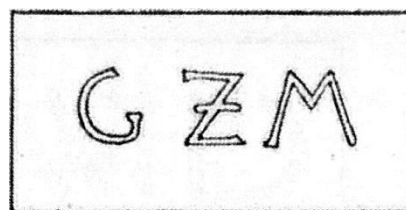
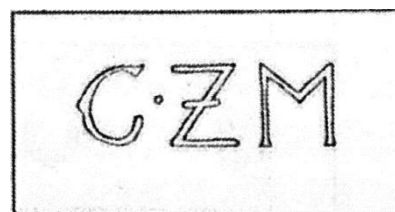
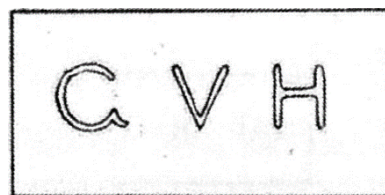
296. „H”-s, domború felirat. Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 20. Méret: $30 \times 14,5 \times 7 / 30 \times 15 \times 7,5$ cm. Színük: sárga, sötétrózsaszín, piros. Múzeum ltsz. c.66.73.106. és c.80.6.2.38.

296. b-c/ Liszt F. u. 13.

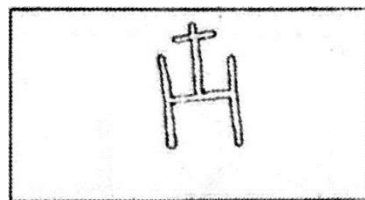
Méret: $27,5 \times 13 \times 6 / 29 \times 14,5 \times 7,5$ cm

Színük sárga, rózsaszín.

H = felolthatlan Az 1846 körüli periódusban építik be a Liszt F. u. 10-ben, ugyanabban a falban még 365. sz. „R” jelű téglák találhatók. Ennek ellenére még az sem kizárt, hogy a 17. század második feléből való, mint a H-val kezdődő feliratú téglák többsége.

297. „H”-s, domború felirat, a H vízszintes szárából kinövő latinkereszttel. Rákóczi u. 12. (Horváth L. közlése).
Méret: 28 × 14,5 × 6 cm, színe vöröses. Múzeum ltsz. c.66.73.87.
H kereszttel = jezsuita téglá (Horváth L. közlése).

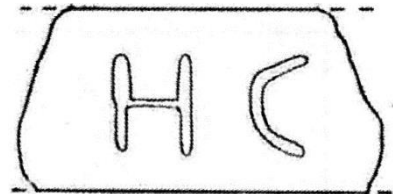
298. „HC”-s domború felirat. Liszt u. 18.

Méret: ? × 14 × 6,5 cm, színe vörös.

Múzeum ltsz. c.80.6.7.7.

HC = feloldatlan.

17. századi, talán annak utolsó harmada; a 334. sz. „LMLVB” téglákkal együtt fordult elő.

299. Egy nagy, és két oldalán egy-egy kicsi, azonos formájú, ívszeletekkel bővített négyzet alakú, bemélyített mezőben domború dísz és felirat: középen **Habsburg kétfejű sas**, kétoldalt „H” és „D”-s felirat.

Horváth L. gyűjteménye.

299. 1838-ban a bécsi téglagyáros Alois Misbach alapít téglagyárat Pesten, tőle örökli unokaöccse, Heinrich Drasche: *Nyitrai I. sz. jegyzék, 1–3.*

HD = Heinrich Drasche, bécsi téglagyáros, a téglá is valószínűleg bécsi import, mert a Pesten 1838-ban létesített téglagyára a magyar címet használta inkább.

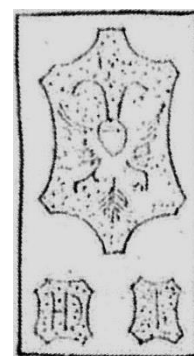
300. Konkáv karéjokból álló, felül egy nagy, alatta egymás mellett két kicsi, benyomott mezőben (a téglá álló formátumú) domború dísz és felirat: felül a **Habsburg címer kétfejű sasa**, mellén ovális címerpajzzsal, alul összevont, „HD”-s felirat és „1”-es szám.

Múzeum ltsz. c.66.73.91. és c.69.25.1.

Méret: 29,5 × 14,5 × 7 / 30 × 14,5 × 6,5 cm.

300. *Bécsi előfordulása, 4-es számjeggyel: Schirnböck IV. t.*

HD = Heinrich Drasche, bécsi téglagyáros, 19. század.

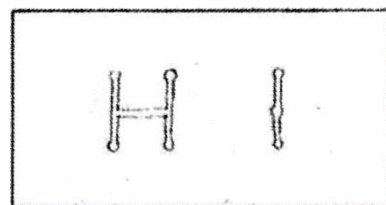

301. „H.I”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 11.

Méret: 29 × 15 × 6-7 cm.

HI = feloldatlan

„**HIHVB**” = H? I? Hermann Von Baden, győri várkapitány (1682–1692, Pfannl 286.). Ld. 64. sz.

„**Hittner Ja**” = Hittner János, téglavető tulajdonos 1869 és 1871 között. Ld. 248. sz.

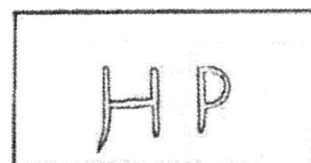
302. a-c: „HP”-s, domború felirat.

Alkotmány u 12., Liszt F. u. 1.

Méret: 23,5 × 12 × 5-6 / 23,5 × 12,5 × ? / 23,5-24 × 12 × 5-6,5 cm

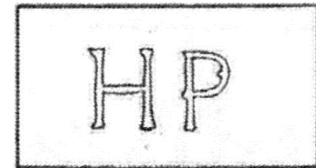
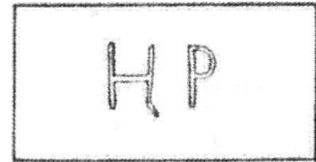
Színük: sárga, rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.1.15.

HP = feloldatlan. Az 56–58. sz. „RGVM / 1676”-os jelű téglákkal együtt használták.

302–306. „HP” = Hans Preiner (Breuner) győri várkapitány (1606–1630 k., Gecsényi L. közlése)

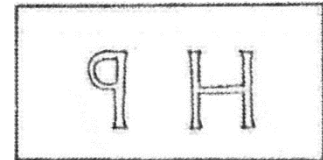

303. „HP”-s, domború felirat.

Alkotmány u. 12.

Méret: 23,5 × 12 × 5,5 / 24 × 12 × 6 cm. Színe rózsaszín.

HP = feloldatlan. 17. század második fele.

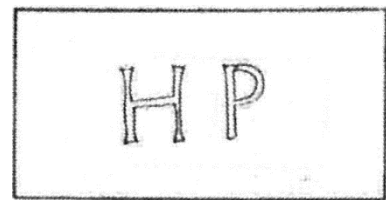
304. a-d: „HP”-s, domború felirat.

A káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 20.

Méret: 28,7 × 14,5 × 6,5 / 29 × 15 × 5,5 / 29 × 15 × 6 / 29,5 × 15 × 6,5 / 30 × 15 × 5,5 / 30 × 15,5 × 7 / 30 × 16 × 5,5-6,5 cm

Színük: sárga, rózsaszín.

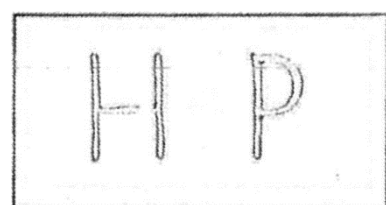
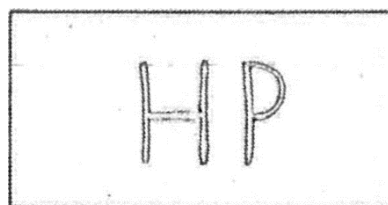
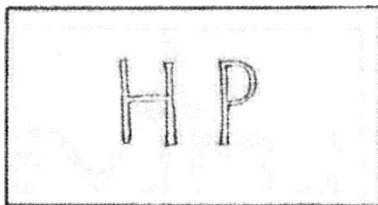
Múzeum ltsz. c.81.14.1.14.

304. Széchenyi tér 1., Széchenyi tér 2., Liszt F. u. 9., a Nefelejcs közti szárny pincéjének boltozatában, a káptalandombi Rába vendégház mögötti várfalból.

Méret: 28,5 × 14,5 ? / 28,5 × 15,5 × 6,5 / 30,5 × 15,5 × 7 cm, színük sárgás, vörös.

HP = feloldatlan, A Liszt F. u. 10. sz. házban a 295. sz. „GZM”-es, a Liszt F. u. 1-ben az 56–58. sz. „RGVM / 1676”-os téglákkal együtt használták. 17. század közepe, második fele.

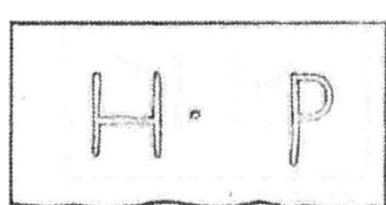
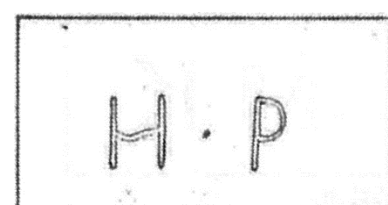
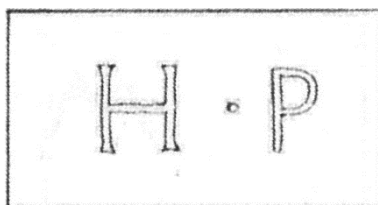
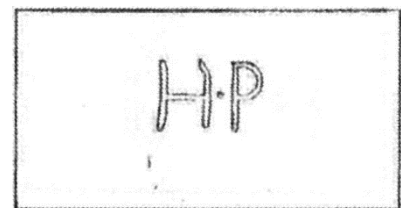

305. a-d: „H·P”-s, domború felirat. Az (1932-ben) Bástya u. 4. sz. házból (Pfannl 290; 2.kép), Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 11. Méret: 28,5 × 15 × 6 / 29 × 15 × 5,5 / 29 × 15 × 6 / 29 × 15 × 7 / 29,5 × 15 × 6 cm.

Színük: sárga, sárgás rózsaszín, vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.104., c.80.6.6.30., c.80.6.6.41. és c.81.14.1.12.

HP = feloldatlan. „RGVM” jelű (43-49, 51-52, 54-58, 61. sz.) téglákkal együtt fordul elő, 17. század második fele.

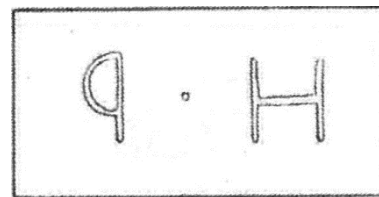
306. „P·H”-s, domború felirat. Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 20.

Méret: 29,5 × 15 × 5-6,5 / 29,5 × 15 × 6,5-7 cm

Színe: sárga, világosrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.81.14.1.13.

HP = feloldatlan, 17. század második fele.

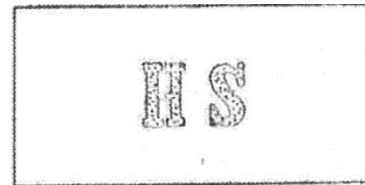

307. (418) „HS”-s, benyomott felirat.

Liszt F. u. 1., a Püspökvár tornyába újonnan beépítve 1981-ben.

Méret: 28,5 × 14 × 6,5 cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.80.6.1.12.

307. b/ „HS”-es, benyomott felirat.

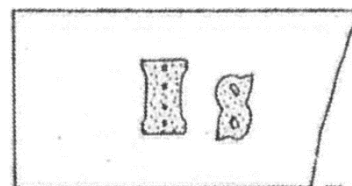
Széchenyi tér 1.

Méret: ? × 14 × 7 cm, színe sárga.

HS = Hlatky-Schlichter

HS = Hlatky - Schlichter (Lajos), a Győri Körkemence Társaság

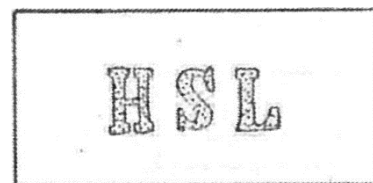
(ld. 288. sz.) feloszlása után, 1896 és 1907 között a téglagyár egyedüli tulajdonosa maradt fiával. 1908-tól szerepel Hlatky-Schlichterként.

308. „HSL”-es, benyomott felirat.

Az (1932-ben) Wennes Jenő u. 12. bontásából (Pfannl 278).

HSL = Hlatky - Schlichter Lajos (Pfannl 290), 1908-tól szerepel ezen a néven, a gyár 1932-ben még működik.

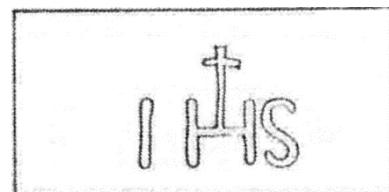
309. „IHS”, domború felirat, a H középső szárából latinkereszt nő

ki. A káptalandombi volt gazdasági udvarból (Horváth L. közlése).

Méret: 30 × 15 × 7 cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.66.73.86.

IHS = Krisztus-monogram, bizonyosan a jezsuiták téglája (vö. 297. sz.). 17. század második fele vagy 18. század első három negyede.

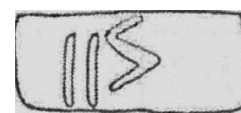

310. „IIS” ?, domború felirat.

A Rákóczi utcából (Pfannl 289., 294., 12. c. kép).

Méret: 30 × 13,6 × 7 cm.

IIS = feloldatlan

 „IM” = feloldatlan. Ld. 98. sz.

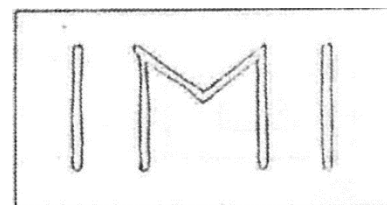
311. „IMI”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 11.

Méret: 30 × 15,5 × 6 / 30 × 15,5 × 7 cm. Színe: világospiros, vörös.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.21. és c.80.6.6.43.

IMI = feloldatlan

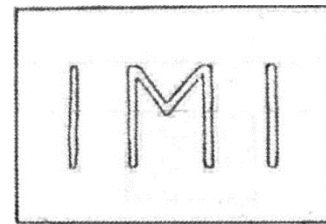
312. „IMI”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 11.

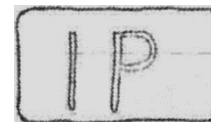
Méret: 25 × 17 × 5,5 / 25 × 17 × 6 / ? × 17,5 × 4,5 cm. Színe vörös.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.42. (padlótégla)

IMI = feloldatlan

313. „IN”-es, felirat, Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése).**314. „IP”-s felirat. A Kazinczy u. és a Lenin u. sarkáról (Pfannl 290., 6. rajz).**

IP = feloldatlan

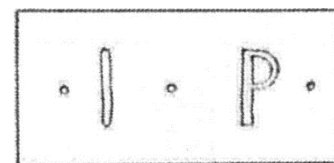
315. „I·P”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

Méret: 25,5 × 12 × 5,5-5,8 cm, színe sárgás.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.14.

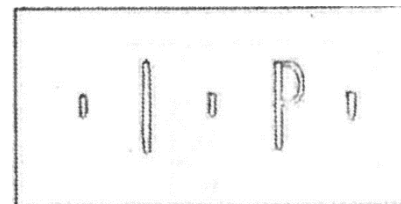
IP = feloldatlan. Az 57. sz. „RGVM / 1676”-os téglával együtt használják, a 334. sz. „LMLVB”-s előtt.

316. „I·P”-s, domború felirat.

Alkotmány u. 12.

Méret: 31 × 15,5 × 6,5 cm, színe világosrózsaszín.

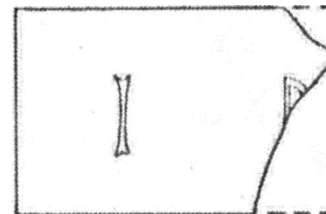
IP = feloldatlan, 17. század második fele.

317. „IP”-s, domború felirat. Liszt F. u. 10.

Méret: ? × 16-17 × 6,5 cm, színe sárga.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.7.

IP = feloldatlan. A 277. sz. „F” és 361–362. sz. „PAX” jelű téglákkal együtt használták, a 17. század második felében.

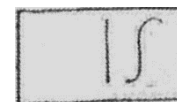
318. a-b: „IS”, domború felirat (nem kizárt, hogy fordítva SI-nek olvasandó!).

Méret: 29 × 15 × 7 / 30 × 14,5 × 5,6 cm. Színük: sárga, vörös.

a/ Betűméret: 9 cm. Múzeum ltsz. c.66.73.79.

b/ Betűméret: 5-6 cm. Múzeum ltsz. c.66.73.80.

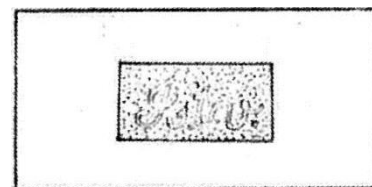
IS = feloldatlan

319. Benyomott téglalapban „Istv”, domború felirat.

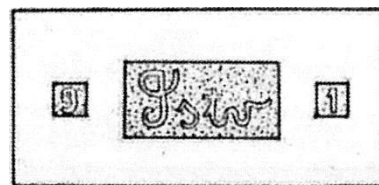
Méret: 29 × 14 × 7 cm. Az új városi rác templom kertjéből (Horváth L. közlése). Horváth L. gyűjteménye.

319–322. Az István Téglagyár R.t. 1882-ben alakult, a gyár Basaharcon (Pilismarót) volt. A 20. század elején rövid ideig Pestszentlőrincen is volt gyáruk. Később beolvadt az Újlaki Tégla és Mészégető R.t.-be. (Nyitrai I. sz. jegyzék, 3–4.). A 320. és 321. sz. analógiái: Horler XVI.tábla, 203; XXV. tábla, 202.

Istv = István téglagyár, Budapest, 19. század vége (Kalauz 18).

320. Középen téglalapalakú, két oldalán kisebb, négyzet alakú, mélyített mező. A középsőben „Istv”, a két szélsőben „9” és „1” domború felirat. Az újvárosi rác templom kertjéből (Horváth L. közlése). Méret: 29 × 14 × 7 cm. Horváth L. gyűjteménye.

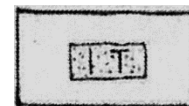

Istv = István téglagyár, Budapest, 19. század vége (Kalauz 18.). A kőbányai téglakiállításon „7” és „0” számjegyes darab látható, nyilván további számokkal is készült.

321. Benyomott téglalapban „IT”-s, domború felirat.

Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése).

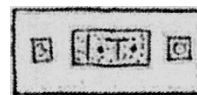
IT = István Téglagyár, Budapest, 19. század vége (Kalauz 18.). Látható a kőbányai téglakiállításon is, a betűk között pontokkal.

322. Középen téglalapalakú, két oldalán kisebb, négyzet alakú, benyomott mezők. A középsőben „IT”-s, a két szélsőben „3” és „0”, domború felirat.

Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése).

IT = István Téglagyár, Budapest, 19. század vége (Kalauz 18.). A kőbányai téglakiállításon „1”-es és „7”-es számokkal látható, nyilván még további számokkal is készült.

323. „JMJ”-s felirat.

Méret: 25 × 17 × 5,5 cm (padlótégla), színe vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.107.

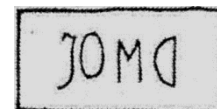
JMJ (IMI?) = feloldatlan

324. „JOMD”-s felirat.

Múzeum ltsz. c.66.73.100. Színe vörös.

JOMD = feloldatlan

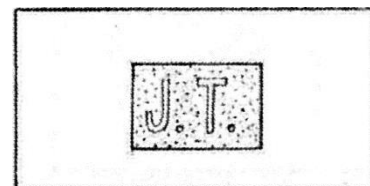

325. Téglalapalakú, benyomott mezőben „J.T.”-s, domború felirat.

Püspökvár, Alkotmány u. 20.

Méret: 28,5 × 14 × 7 cm, színe sárga.

JT = feloldatlan. Az Alkotmány u. 20.-ban 1934-ben használták.

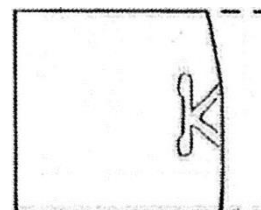
326. „K”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 18.

Méret: ? × 15,5 × 5 cm, színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.7.10.

K = feloldatlan

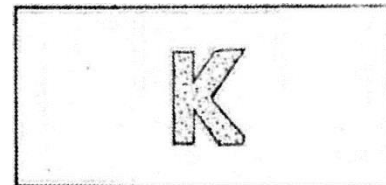
327. „K”-s, benyomott felirat.

Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 11., Gorkij u. 30.

Méret: 29,5 × 14,2 × 6,2-6,7 / 30 × 14,5 × 6,5 cm. Színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.29.

K = feloldatlan, 19. század vége, 20. század. Három téglagyáros is számításba jöhet Győrben a „K” monogram kapcsán (de lehet más városból behozott téglá is): Kuúk János, aki 1883 és 1889 között bérelte a városi tégláégetőt, Kovács József, akinek a két Világháború között volt téglagyára Győrben, de Pfannl (290.) szerint más volt téglájának bélyege (ld. 329. sz.), Káldy, akinek azonban Pfannl (290.) szerint simák voltak a téglái.

328. (420) Benyomott körben „K”-s, domború felirat.

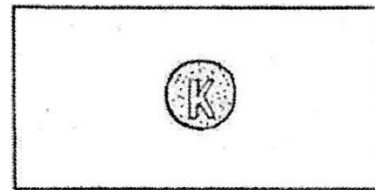
Liszt F. u. 9.

Méret: 29 × 14 × 7 cm, színe vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.114.

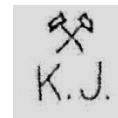
K = feloldatlan, 19. század vége, 20. század. Vö. 327. sz.

„K” = feloldatlan. Ld. 237. sz.

329. Két kalapács alatt „KJ”-s felirat.

KJ = Kovács József, téglagyára 1932-ben működik (Pfannl 290.).

330. „L”-s felirat. Méret: 24,5 × 11,5 × 6 cm, színe sárga. Múzeum ltsz. c.66.73.96.

L = talán Ludwig, Lajos badeni örgróf, győri várkapitány (1692–1699, Horváth 24.).

331. „L”-es, benyomott felirat. Horváth L. gyűjteménye.

L = feloldatlan, 19. század második fele. Hasonló, írott „L” betűs téglák ismertek

Sopronban, a Lenck-féle téglagyár termékei, ott a 20. század elején szabályos,

nyomatott betűtípus váltja fel ezt (Dávid F. közlése). A Sopronból történő behozatal sem teljesen kizárt, de elképzelhető más megoldás is, pl. a Lengerer építőmester család valamelyik tagja, ők a Győri Körkemence Társaság résztulajdonosai is voltak (Pfannl 290.).

332. „L”-es, domború felirat, fölötté stilizált korona, kettőskereszttel. A káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 11.

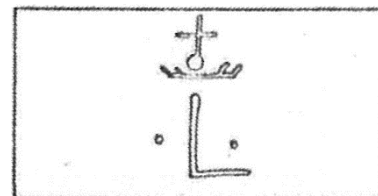
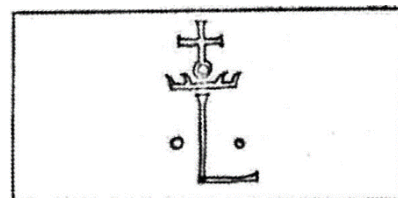
Méret: 31 × 15 × 7 / ? × 15 × 6,5 cm. Színe piros.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.10.

332. *Előfordul a cseszneki várban is. Méret: 30,5 × 15 × 6,5 cm (László Cs. közlése).*

332. *b/ Széchenyi tér 4. Méret: 30 × 15 × 6 cm, színe sárgásrózsaszín.*

L = Ludwig, Lajos badeni örgróf, győri várkapitány (1692–1699, Horváth 24.).

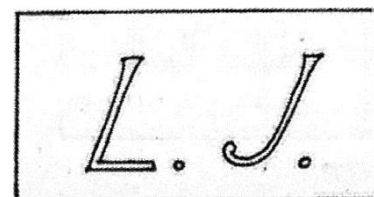

333. „L.J.”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 22.

Méret: 29 × 15 × 6,5 / 29 × 15,5 × 7 cm. Színe sárgás.

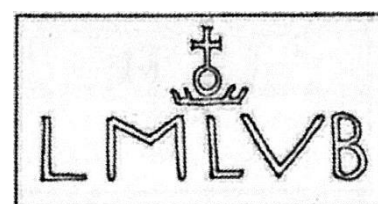
LJ = talán Lengerer János, győri építőmester (nevével 1859-től találkozunk, fiát is így hívták), de lehet, hogy korábbi téglá.

334. (408, 421, 422) a-b: „LMLVB”-s, domború felirat, a középső L fölött stilizált korona, körből kinövő kereszttel. Püspökvár, torony, Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 12., Liszt F. u. 18., Liszt F. u. 22., Kazinczy u. 3., Kazinczy u. 20., Alkotmány u. 12., a lebontott Teleky laktanya alapjaiból (Pfannl 286.), Gorkij u. 35., a Varga u. és a Gorkij u. sarkáról (Horváth L. közlése).

Méret: 27,5 × 14 × 6 / 29 × 15 × 7 / 29,5 × 14,5 × 7 / 20 × 15 × 6,5 / 29,5 × 15 × 7 / 30 × 15 × 7 / 30 × 16 × 7 / 30,5 × 15 × 7 / 30,5 × 15,5 × 7,5 cm. Színük: sárga, rózsaszín, vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.89., c.66.73.90., c.66.73.108., c.80.6.2.22.

334. b/ *Gorkij u. 8. déli szárnyának bontásából, Széchenyi tér 4. első és második emelete. Méret: 27 13-13,5 × 6 / 30 × 15 × 6,5 cm. Az első erősen deformált, túlégett, színe szürkés. A második színe sárgásrózsaszín.*

LMLVB = Landherr Markgraf Ludwig Von Baden, Badeni Lajos örgróf, győri várkapitány (1692–1699, Pfannl 286.). Előfordul a cseszneki várban is, amely a győri várkapitányok alá tartozott (László Cs. közlése).

„LRCI” = Liber Regia Civitas lauriensis (Horváth 26). Ld. 138, 143–144, 147–148, 152. sz.

335. (423, 424) „LR-H”-s felirat. Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése)

LR-H = feloladatlan

336. „M”-s felirat. Rác templomból (Pfannl 290., 4.kép).

Méret: 29 × 14 × 6,5 cm, színe vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.111.

M = feloladatlan

337. „M”-es, domború felirat. Liszt F. u. 11.

Méret: 27 × 12,5-13 × 6-6,5 cm, színe sárgásrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.27.

M = feloladatlan. 1779-es évszámú téglából épült pillér fölötti áthidaló ívből.

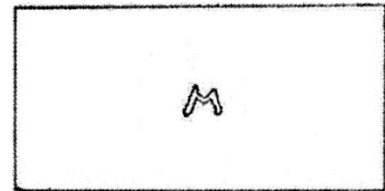
338. „M”-es, domború felirat. Liszt F. u. 11.

Méret: 29 × 14,5 × 7 / 29-29,5 × 14-14,5 × 7 cm.

Színük: sárgából átmenő vörös, sárgászöld.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.28.

M = feloladatlan. 1779-es évszámú téglából épült pillér fölötti áthidaló ívből. Felülete és rossz, egyenetlen égetése alapján valószínűleg 17. századi.

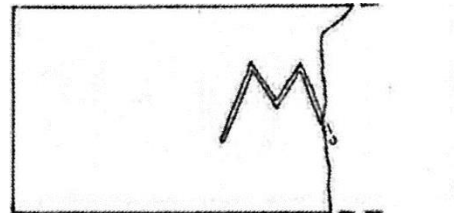
339. „M”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 1.

Méret: min 27 × 16 × 5 cm

Színe rózsaszín (talán párkánytégla).

M = feloladatlan

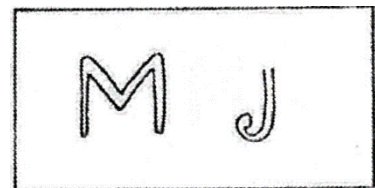

340. „MJ”-s, domború felirat.

Kazinczy u. 20.

Méret: 28,5 × 14 × 7 / 28,5 × 14,5 × 7 cm. Színük: rózsaszín, vörös.

MJ = feloladatlan

341. a-c: „MK”-s, domború felirat.

A káptalandombi gazdasági épület kerítéséből (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 1., Kazinczy u. 20.

Méret: 24,5 × 11,5 × 6 / 24,5 × 12 × 5 / 25 × 12 × 5 / 25,2 × 12,5 5,5 cm

Színük: sárga, sárgásrózsaszín, rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.66.73.93., c.81.14.1.28., c.81.14.1.29.

MK = feloldatlan, A Kazinczy u. 20. sz. házban az 1617-es telekkönyv szerint újonnan építettnek mondott sarokház téglája. A Liszt F. u. 1.-ben inkább a 17. század második felére keltezhető falakból került elő.

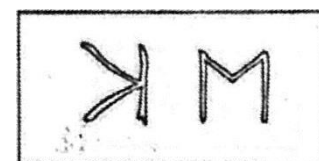
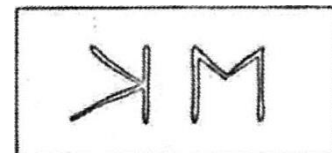
342. a-b: „MK”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 20.

Méret: 25,5 × 12 × 5 cm, színe vörös.

Múzeum ltsz. c.81.14.2.13.

MK = feloldatlan. 17. század, ld. 341. sz.

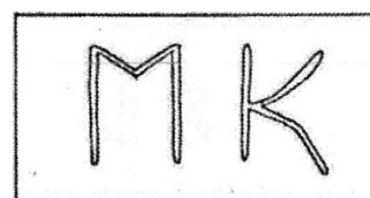
343. a-d: „MK”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 11., Liszt F. u. 20., Kazinczy u. 20.

Méret: 28,5 × 15 × 5,5 / 29 × 15,5 × 6,5 / 29,5 × 15 × 6,5 / 29,5 × 15,5 × 5,5-6 / 29,5 × 15,5 × 6 / 29,8 × 15 × 6 cm. Színük: sárga, vörös.

Múzeum ltsz. c.66.73.94., c.80.6.6.37., c.81.14.1.30.

MK = feloldatlan, 17. század. Ld. 341. sz.

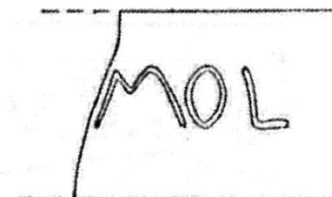
344. (415) „...MOL”-os, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

Méret: ? × 15 × 7 cm, színe világosrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.8.

...MOL = feloldatlan, a 17. század vége előtt.

345. „MVA”-s felirat. Színe sötétvörös. A Rákóczi utcából (Pfannl 289.).

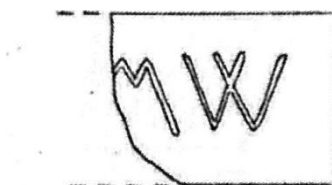
MVA = feloldatlan

346. „MW”-s, domború felirat.

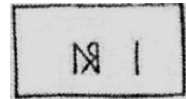
Gorkij u. 30.

Méret: ? × 13,5 × 6,5 cm, színe sárga.

MW = feloldatlan

347. „NRI”-s, domború felirat, az „N” és a fordított „R” egybe írott.
Alkotmány u. 12.
Méret: 29,5 × 14 × 6,5 cm
NRI = feloldatlan

348.-352. „Ö1J”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 1., Kazinczy u. 3.

Méret: 28,5 × 14 × 7,5 / ? × 13 × 7,5 cm. Színük: sárgásrózsaszín, nagy sárga és vörös foltokkal.

Múzeum ltsz. c.80.6.4.15.

„Ö14J”-s, domború felirat. Rákóczi u. (Pfannl 289.), Liszt F. u. 11.

Méret: 28,5 × 14 × 7,5 cm, színe sárgásrózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.6.31.

„Ö15J”-s, domború felirat. Méret: 29 × 14,5 × 7,5 cm, színe sárgás.

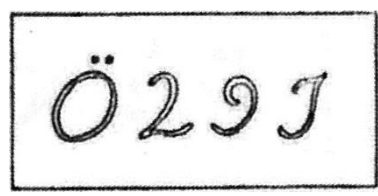
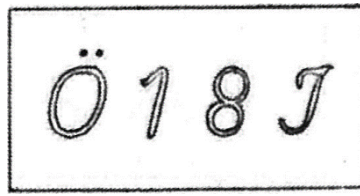
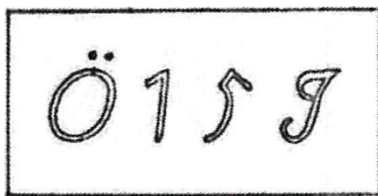
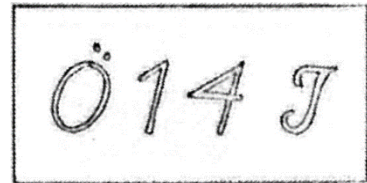
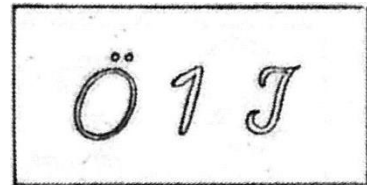
Múzeum ltsz. c.66.73.32.

„Ö18J”-s, domború felirat. Méret: 28,5 × 14,5 × 7,5 cm, színe barnás.

Múzeum ltsz. c.66.73.31.

„Ö29J”-s, domború felirat. Rákóczi u. (Pfannl 289., 12. d. kép)

ÖJ = Örömy József, városi téglavető bérlője 1862. tavaszától 1869.III.31.-ig, Bizonyára készültek téglák az itt nem szereplő számokkal is.

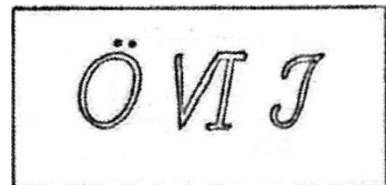
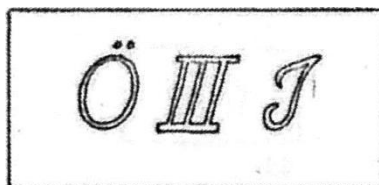
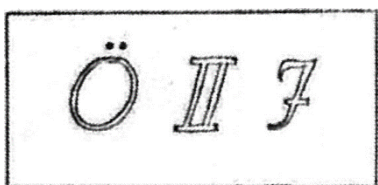
353.-355. „ÖIIJ”-s, domború felirat. Alkotmány u. 7. Méret: 29 × 14,5 × ? cm

„ÖIIIJ”-s, domború felirat. Kazinczy u. 3. Méret: 29,5 × 14 × 7-8 / 30 × 14 × 7 cm

Színük: sárga, rózsaszín. Múzeum ltsz. c.66.73.98. és c.80.6.4.14.

„ÖVIJ”-s, domború felirat. Alkotmány u. 7.

ÖJ = Örömy József, a városi téglavető bérlője 1862. tavaszától 1869.III.31.-ig. Bizonyára készültek téglák más számokkal is.

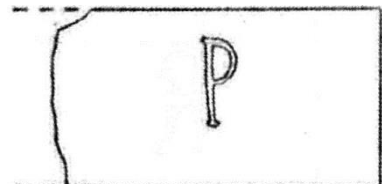

356. „P”-s, domború felirat.

Kazinczy u. 20.

Méret: ? × 14 × 6,5 cm, színe sötétrózsaszín.

P = feloldatlan

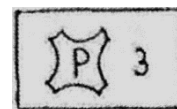

357. „P”-s, domború felirat, a betű alsó szárán vízszintes (és így keresztet formáló) vonallal.

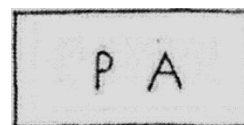
Álló formátumú. Horváth L. gyűjteménye.

358. Állatbőr alakú mezőben „P”-s felirat, utána „3”.
Valószínűleg a benyomott mezőben domború betű.
Léhner Gy. gyűjteménye (Horvát L. közlése).

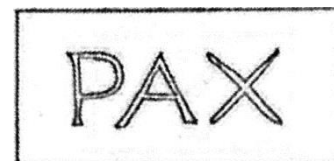
359. „PA”-s, domború felirat.
Méret: 27 × 15 × 6,5 cm, színe sárga.
Múzeum ltsz. c.80.6.5.2.
PA = feloldatlan

360. „PA”-s felirat. Az (1932-ben) Erzsébet tér 3-ból (Pfannl 290., 3.kép).
PA = feloldatlan. Pfannl (290.) említ a Révfaluban egy Paschkeszi-féle téglavetőt.

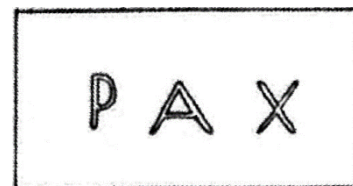
361. (426) „PAX”-os, domború felirat. Kazinczy u. 3., Liszt F. u. 10., Székesegyház 20. század eleji Csányi-féle falazatban.
Méret: 25,5 × 12 × 5,5 / 26 × 12 × 6-6,5 cm. Színe vörös.
Múzeum ltsz. c.66.73.105. c.80.6.2.18. és c.80.6.4.2.

361. A káptalandombi Rába vendégház mögötti várfalból.

PAX = bizonyára a pannonhalmi bencés apátság téglája, mind az apátságban, mind a kismagyarai bencés major háború után lebontott épületeiben rengeteg ilyen téglavető volt (a Liszt F. u. 10. kutatásánál dolgozó, idősebb kőművesek közlése). A Liszt F. u. 10-ben az 57. sz. „RGVM / 1676”-os téglákkal fordul elő, a 334. sz. „LMLVB”-s téglákból álló falaknál korábban.

362. a-d: „PAX”-os, domború felirat.
Alkotmány u. 12., Alkotmány u. 20., Rózsa F. u. 3. (Horváth L. közlése), a káptalandombi volt gazdasági udvar kerítéséből (Horváth L. közlése), Liszt F. u. 10., Liszt F. u. 18., Liszt F. u. 20.

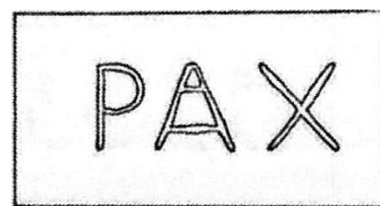
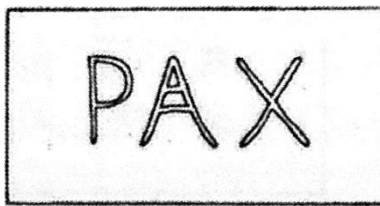
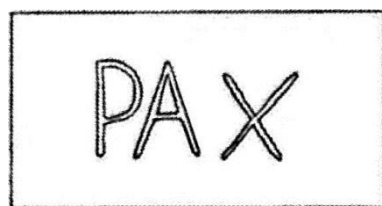
Méret: 27,5 × 14-14,5 × 6,5-7 / 28,5 × 15 × 6-6,5 / 29,5 × 15 × 6,5 / 29,5 × 15,5 × 7 / 30 × 15,5 × 7 / 30 × 16 × 6 / 30,5 × 15 × 6,5 / 30,5 × 15,5-16,5 × 6,5 / 30,5 × 16 × 7 cm

Színük: sárga, sárgásrózsaszín, vörös.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.17., c.80.6.2.19., c.80.6.2.20. és c.80.6.7.11.

PAX = bizonyára a pannonhalmi bencés apátság téglája, vö. 361. sz. A Liszt F. u. 10-ben a 277. sz. „F” és a 317. sz. „IP”-s téglával használták, a 17. század második felében (vö. 361. sz.).

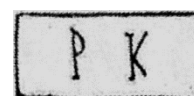
362. Széchenyi tér 1.

„PHMVB” = Prinz Hermann Markgraf Von Baden, győri várkapitány (1682–1692, Pfannl 286.). Ld. 65–67. sz.

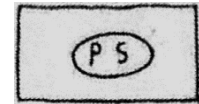
363. „PK”-s, domború felirat.

A Kálvária utcában az egyik stációval összeépült ház bontásából (Horváth L. közlése). Horváth L. gyűjteménye.

PK = feloldatlan

364. „PS” felirat, ovális keretben. Léhner Gy. gyűjteménye (Horváth L. közlése).
PS = feloldatlan

„PZ” = Paulus Zichy (Dávid F. közlése). Ld. 30, 38, 59–60, 62–63. sz.

365. „R”-es, domború felirat.

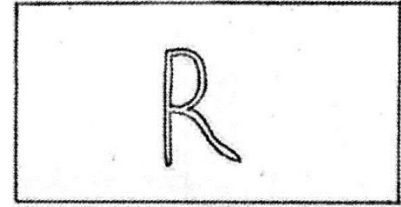
Liszt F. u. 10.

Méret: 30,5 × 15 × 6,5 / 30,5 × 15,5 × 6,5 cm. Színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.41.

365. Liszt F. u. 19.

R = feloldatlan. Az épület 1846 körüli, klasszicista kiépítésének téglája, a 232. sz. „R 1839”-es téglákkal együtt.

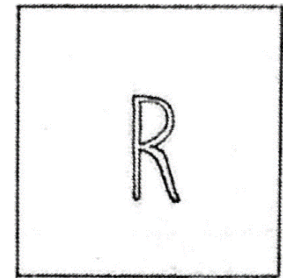
366. „R”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 10.

Méret: 21 × 20,5 × 5 cm (padlótégla), színe sárgás.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.42.

R = feloldatlan, vö. 365. sz.

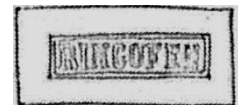

„R” = feloldatlan. Ld. 232. sz.

„RGVM” = Rajmund Graf Von Montecuccoli, győri várkapitány (1660–1680, Pfannl 284., Horváth 22.). Ld. 43–49, 51–52, 54–58, 61. sz.

367. „RINGOFEN” felirat, benyomott, téglalap alakú mezőben domború betűkkel. Horváth L. gyűjteménye.

RINGOFEN = körkemence, valószínűleg ausztriai import, esetleg egy helyi gyár első, kísérleti gyártmánya.

368. Két, állatbőr alakú mezőben „RW”-s felirat.

Feltehetően benyomott mezőkben domború betűk.

Az (1932-ben) Bálint Mihály u. 17-ből (Pfannl 290., 11. kép).

RW = feloldatlan, 19. század vége, 20. század.

369. „S” felirat.

Az újvárosi rác templom udvarán álló házból (Pfannl 290., 5. kép).

S = feloldatlan

370. „S” benyomott felirat, álló formátumú.

Horváth L. gyűjteménye.

S = talán Schlichter A 19–20. század fordulójáról (a Győri Körkemence 1896 után került a tulajdonába, nevét 1908-tól Hlatky-Schlichterként használja, vö. 307–308, 377–378. sz.).

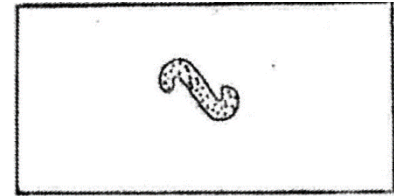
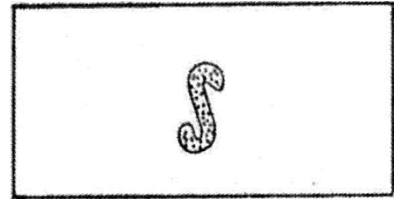
371. „a-b: „S” benyomott felirat.

Liszt F. u. 22.

Méret: 30 × 15 × 6 cm, színe sárga.

S = feloldatlan. A betűtípus különbözik a Schlichter féle téglagyár tégláin találhatóktól (vö. 307, 308, 370, 377–378. sz.). 20. századi lehet.

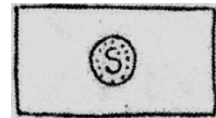
371. a-b/ Liszt F. u. 20., Liszt F. u. 21.

372. „S” felirat, benyomott körben domború betű.

Rác templom (Pfannl 290., 10. kép).

S = valószínűleg Souheilt Ferenc téglagyára Pestszentlőrincen (Kalauz 22.). 20. század.

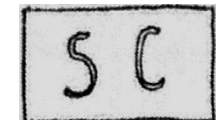
373. „SDAI”-s, domború felirat. Az A és az I egymásba átmegy.

Püspökvár. Horváth L. gyűjteménye. SDAI = feloldatlan

374. „SC”-s felirat. Rác templom (Pfannl 290., 1. kép).

SC = feloldatlan

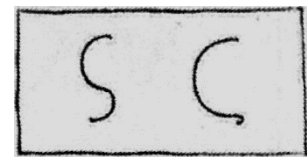

375. „SG”-s, domború felirat.

Méret: 30 × 15 × 6 cm, színe vöröses.

Múzeum ltsz. c.66.73.84.

SG = feloldatlan, talán ez az a téglá, amit Pfannl (288) említ, és Széchenyi György győri püspök személyével hoz kapcsolatba, az 1651–1667 között épült volt jezsuita, ma bencés rendház falából.

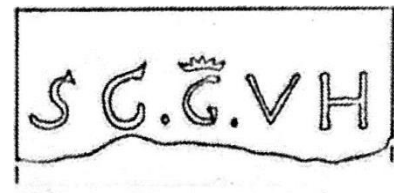
376. „SG.G.VH”-s, domború felirat, a középső G fölött stilizált koronával.

Liszt F. u. 10.

Méret: 29,5 × ? × 7 cm, színe szürkés.

Múzeum ltsz. c.80.6.2.23.

SGGVH = Siegbert General Graf Von Heister, győri várkapitány (1707–1718, Pfannl 286.). Ld. 76–77, 79, 81–82. sz.

„SGIVH” = Siegbert General (de) Infanterie Von Heister, várkapitány (Pfannl 286.).

Ld. 70, 72, 74–75. sz.

„SGVH” = Siegbert General Von Heister várkapitány (Pfannl 286.). Ld. 71, 73. sz.

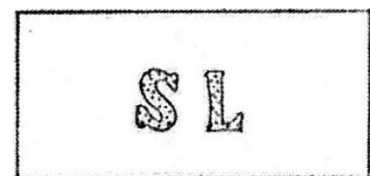
„SI” – Ld. „IS”, 318. sz.

377. „SL”-es, benyomott felirat.

Méret: 28 × 13 × 6 cm, színe sárgás.

Múzeum ltsz. c.66.73.115.

SL = Schlichter Lajos, a Győri Körkemence Társaság (ld. 288. sz.) feloslása után, 1896 és 1907 között a téglagyár egyedüli tulajdonosa fiával. 1908-tól Hlatky-Schlichterként szerepel. 377. Széchenyi tér 2.

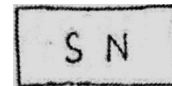

378. „SL”-es, benyomott felirat, benyomott körvonalú oválban.
Alkotmány u. 12., Liszt F. u. 10.
Méret: $29 \times 14 \times ? / 29,5 \times 14,5 \times 6$ cm. Színe sárga.
SL = Schlichter Lajos. Ld. 377. sz.

379. „SN”-es felirat.

Kálvária u., a stációval összeépült ház bontásából. Horváth L. gyűjteménye.
SN = feloldatlan

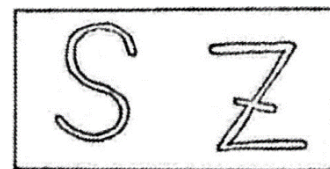

380. Elnyúló, „állatbőr” alakú, benyomott mezőben domború „SN” felirat, a betűk között keresztbe tett két kalapács.
Kazinczy u. 20. Méret: $30 \times 14,5 \times 6,5$ cm, színe sárga. Salgótarján–Nagybátony Téglagyárak, megvásárolta a Kőszénbánya és Téglagyár Társulatot, Pest (Katalógus 9.).

381. „SZ”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 11., Liszt F. u. 20.
Méret: $26 \times 11-12,5 \times 5 / 26 \times 12,5 \times 5,5$ cm. Színe vörös.
Múzeum ltsz. c.80.6.6.32.

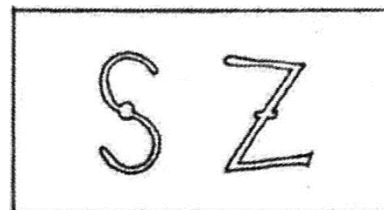

381–383. sz. = *Stephanus Zichy, Zichy István a győri vár főkapitányhelyettese (Geccsény L. közlése).*

SZ = feloldatlan. A Liszt F. u. 20. padlásán az 59–60. sz. „PZ / 1676”, és a 266. sz. téglákkal fordul elő, így talán az 1670-es évekből származik.

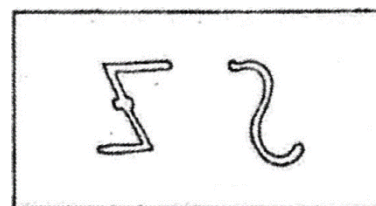
382. „SZ”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 11. Méret: $29 \times 15-15,5 \times 5,5 / 29,5 \times 15,5 \times 6 / 30 \times 16 \times 5,5 / 30,5 \times 16 \times 5,5$ cm. Színe vörös.
Múzeum ltsz. c.80.6.6.33. és c.80.6.6.34.
SZ = feloldatlan. Ld. 381. sz.

383. „SZ”-s, domború felirat.

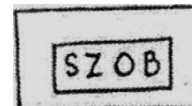
Liszt F. u. 20.
Méret: $30 \times 15,5 \times 5,5-6$ cm, színe vörös.
Múzeum ltsz. c.81.14.2.14.
SZ = feloldatlan. Ld. 381–382. sz.

383. „SZOB” felirat, téglalap alakú, mélyített mezőben.

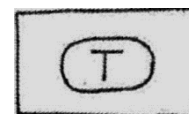
Méret: $29 \times 14 \times 6,5$ cm, színe vöröses-sárga.
Múzeum ltsz. c.66.73.97.

SZOB = a 19. század második felében Luczenbacher Pál fakereskedő alapítja a téglagyárat szobi birtokán (ekkor a téglák jelzése „LP”), amelyet fiai örökölnek.
(Megjegyzés: téves számozás a kéziratban, ismétlődik a 383!)

384. „T”-s felirat, ovális keretben.

Méret: $29 \times 15 \times 7$ cm, színe sárga.
Múzeum ltsz. c.66.73.82.
T = feloldatlan

385. a -b: „U”-s, domború felirat.

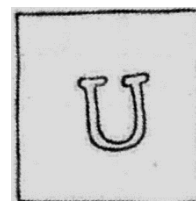
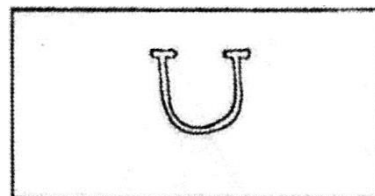
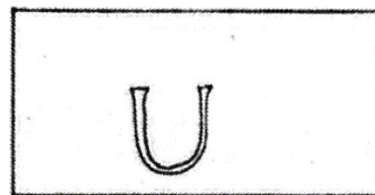
Kazinczy u. 3., Liszt F. u. 1., Liszt F. u. 11., Liszt F. u. 13. és 16. közötti csatorna boltozatából, Liszt F. u. 22.

Méret: $29 \times 15,5 \times 6,5 / 29,5 \times 14,5 \times 6 / 30 \times 15 \times 6,5$ cm

Színe: sárgásrózsaszín, rózsaszín, vöröses.

Múzeum ltsz. c.66.73.72., c.66.73.70., c.80.6.4.21., c.80.6. 4.22.

U = feloldatlan. A Liszt F. u. 1. sz. házban a 19. század első éveiből származó kapuval egyidős falazatban.

386. „U”-s, domború felirat.

Padlótégla.

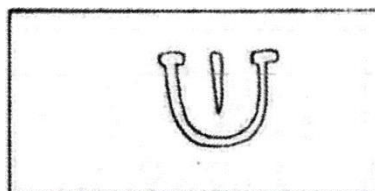
Horváth L. gyűjteménye.

U = feloldatlan. Ld. 385. sz.

387–390. „U”-s, domború felirat, különböző járulékos jelekkel (vessző, kis háromszög, hullámvonal)**387. Kazinczy u. 3., Liszt F. u. 1.**

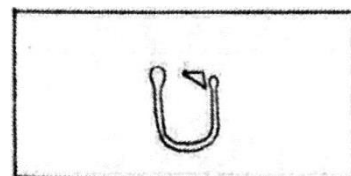
Méret: $30 \times 14,5 \times 6$ cm, színe sárga, rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.4.18. c.66.73.109.

388. Liszt F. u. 11.

Méret: $27,5 \times 13 \times 5,5$ cm, színe sárgás.

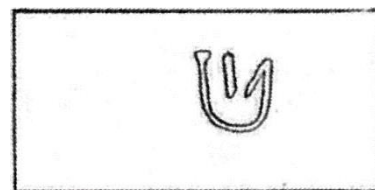
Múzeum ltsz. c.80.6.6.38.

389. Kazinczy u. 3., Liszt F. u. 1.

Méret: $29,5 \times 14 \times 5,5 / ? \times 14,5 \times 6,5$ cm

Színe: sárgásrózsaszín, rózsaszín.

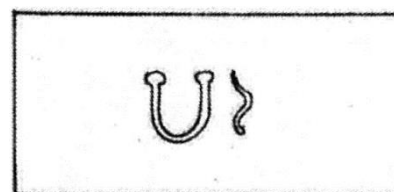
Múzeum ltsz. c.80.6.4.19.

390. Kazinczy u. 3.

Méret: $30,5 \times 14 \times 6,5$ cm, színe rózsaszín.

Múzeum ltsz. c.80.6.4.20.

U = feloldatlan, 19. század eleje (vö. 385. sz.). A különböző járulékos jelek feltehetően a különböző kemencék, vagy inkább az égetések, esetleg téglavetőmesterek jelei. Hasonló jelenségre (szabálytalan járulékos jelek példa Jálícs Kristóf budai téglagyárosnak a 18. század utolsó harmadából származó téglái (Horler XIV. tábla).

„VCI” = V (?) Civitas Iauriensis valószínűleg (Horváth 26.). Ld. 116. sz.

391. „VI.”-s felirat.

Méret: $30 \times 13,5 \times 6$ cm, színe sárgás.

Múzeum ltsz. c.66.73.117.

VI = feloldatlan

392. Elnyúló, „állatbőr” alakú, benyomott mezőben „W8F”-es, domború felirat.

Horváth L. gyűjteménye.

WF = feloldatlan

393. „ZC”-s, domború felirat.

Liszt F. u. 22.

Méret: $? \times 14,5 \times 6,5$ cm, színe rózsaszín.

ZC = feloldatlan

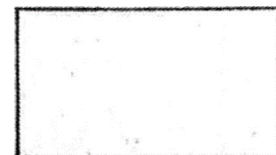

„ZS” = Ld. „SZ”, 381–383. sz.

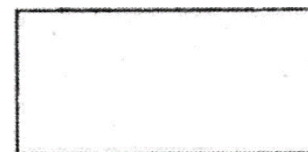
V. SIMA, JELZÉS NÉLKÜLI TÉGLÁK

A Győrben használt téglák többsége valamilyen bélyeggel ellátott, de természetesen sok a sima, jelölés nélküli darab is. A továbbiakban néhány jellegzetesebb méretű vagy formájú téglát közlünk ezek közül.

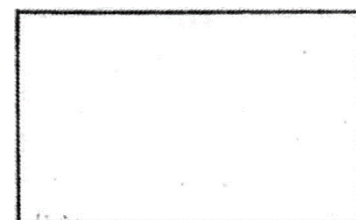
394. Liszt F. u. 18., padlás. Méret: $22 \times 12,7 \times 5,5$ cm.

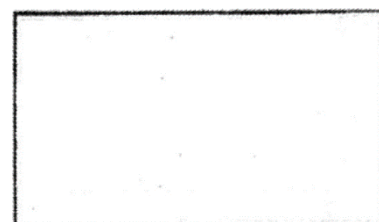
395. Liszt F. u. 18. padlás. Méret: $25 \times 12 \times 5,5$ cm.

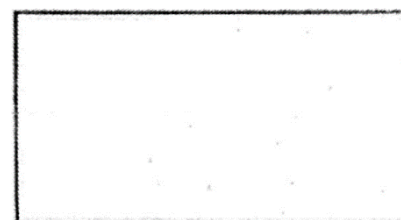
396. Liszt F. u. 12. padlás. Méret: $28,5 \times 17,5 \times 4,5 / 29,5 \times 17,5 \times 4,5-4,8$ cm. Színük sárga.

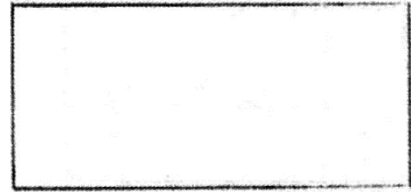
397. Rózsa F. u. 4. Méret: $31 \times 17,5 \times 7$ cm.

398. Rózsa F. u. 4. Méret: $32,5 \times 17,5 \times 7$ cm

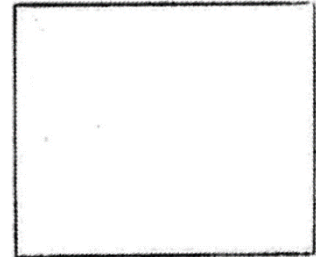
399. Püspökvár, Dóczy-kápolna, földszinti nyílás befalazásából.
Méret: $33 \times 15 \times 7$ cm

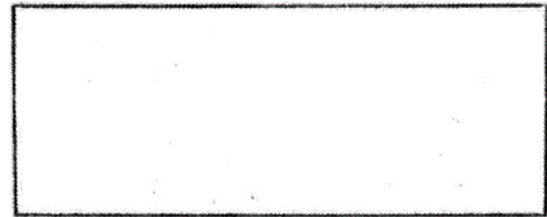
400. Liszt F. u. 1. Méret: $23 \times 16-16,5 \times 6,5 / 23 \times 16,5 \times 5,5$ cm.
Színe rózsaszínes piros.

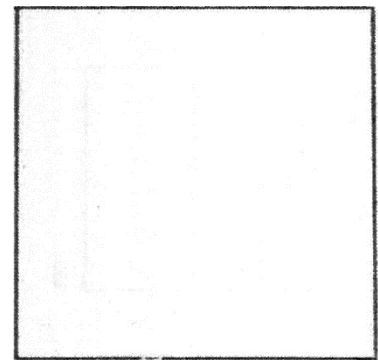
401. Liszt F. u. 10., 1721 és 1846 között (feltehetően még a 18. században)
épült boltozatból.
Méret: $25 \times 20,5 \times 6-6,5$ cm, színe sötétrózsaszín.
Múzeum ltsz. c.80.6.2.33.

402. Kazinczy u. 3.
Méret: $44,5 \times 16,5 \times 7,5 / 44,5 \times 17 \times 7$ cm.
(párkánytégla).
Színük: rózsaszín.
Múzeum ltsz. c.66.73.92. és c.80.6.4.23.

403. Liszt F. u. 11.
Méret: $30,5-31 \times 30-31 \times 5-6,5$ cm, színe rózsaszín (padlótégla).
Múzeum ltsz. c.80.6.6.8.

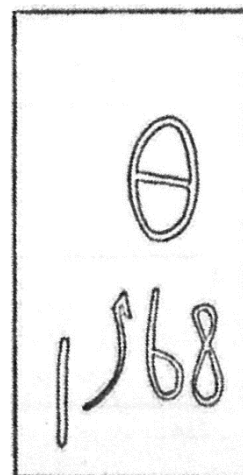

Pfannl (290.) említi, hogy a két Világháború között működő Káldy-féle téglagyár tégláin nincs jel.

404. „1568”-as, domború felirat, fölötté csatos jel. Álló formátumú. Püspökvár, az északi palotaszárny déli falából.

Méret: 30 × 15,5 × 7 cm, színe világosrózsaszín.

Ezzel a korábban már nagy számban ismert, 5–7. sz. csatos jelzésű téglák biztosan keltezhetők, a korábbi feltételezésekkel teljesen összhangban. Ez a korai évszám hitelesíti az elveszett, „1561”-es és „1571”-es évszámú téglákat (27–28. sz.).

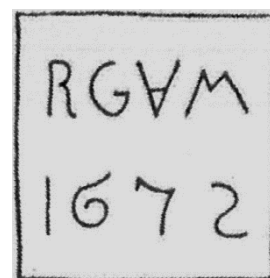

405. „RGVM / 1672”-es, kétsoros, domború felirat.

Méret: 30 × 30,5 × 4,5 cm.

Veszprém, Bakony Múzeum ltsz. 66.227.1.

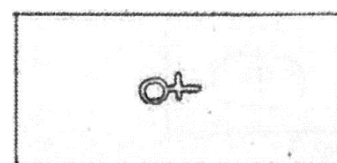
Ismeretlen lelőhelyről, de feltételezhetően a cseszneki várból. (Padlótégla)

406. Karikából kinövő kereszt, domború, a téglá álló formátumú.

Széchenyi tér 1. 16. század második fele.

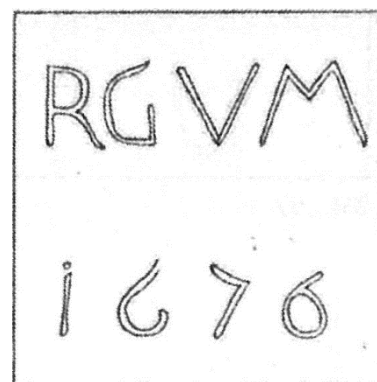
Méret: 25,5 × 12 × 6 cm. Színe sárgásrózsaszín.

407. Kétsoros, „RGVM / 1676”-os, domború felirat.

Méret: 28,5-29 × 29 × 5-6 cm (padló téglá), színe sárgásrózsaszín.

Széchenyi tér 1.

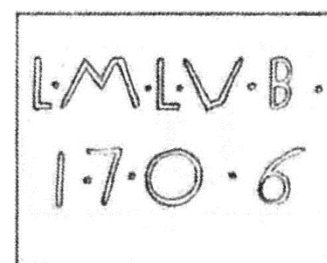

408. Kétsoros, „L·M·L·V·B· / 1·7·0·6”-os, domború felirat.

Széchenyi tér 1.

Méret: 24,5-25 × 19,5-20 × 5,5 cm (boltozati téglá), színe sárga.

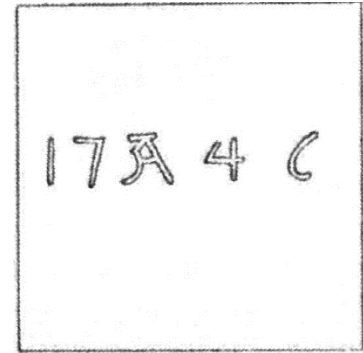
LMLVB = Landherr Markgraf Ludwig Von Baden, Badeni Lajos örgróf, győri várkapitány (1692–1699, Pfannl 286.), az 1706-os évben semmilyen győri kapcsolatáról nincsen azonban tudásunk.

409. „17A46”-os domború felirat.

Széchenyi tér 1.

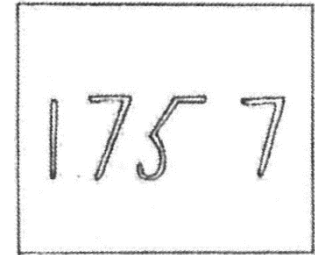
Méret: 28,5 × 28,5 × 4-6,5 cm (padlótégla), színe sárgásrózsaszín.

410. „1757”-es, domború felirat.

Liszt F. u. 19.

Méret: 24,5 × 20,5 × 5-5,5 cm, színe rózsaszín. (boltozati tégl)

411. Benyomott, téglalap alakú mezőben domború, két soros felirat:
„G.E.P. / 1894”.

Csanakról származik (Horváth L. közlése).

Méret: 24 × 24,5 × 4,2 cm, (padlótégla), színe vörös, finom munka.

Horváth L. gyűjteménye.

412. Kétsoros, „G.E.P. / 1905 7”-es felirat, a domború betűk benyomott téglalapokban található. Liszt F. u. 20.

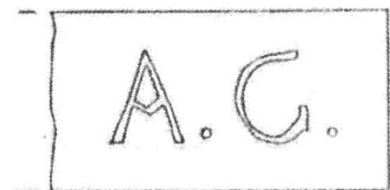
GEP = Gróf Eszterházy Pál (Horváth L. közlése)

413. „A.G.”-s, domború felirat.

Széchenyi tér 4.

Méret: min.27,5 × 14,5 × 6,5 cm, színe szürkéssárga.

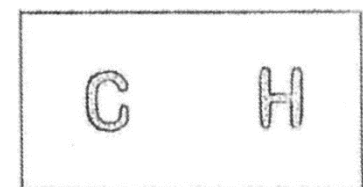
AG = feloldatlan

414. „CH”-s, benyomott felirat. Szórvány.

Méret: 28,2 × 14,5 × 6,5 cm, színiük sárga, rózsaszín.

CH = feloldatlan

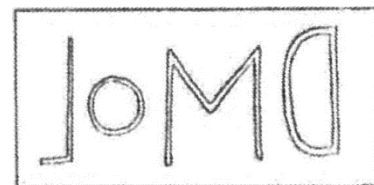
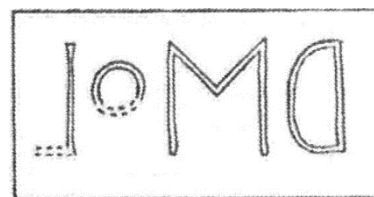
415. a-b: „DMoL”-es, domború felirat.

Széchenyi tér 4.

Méret: 29,5 × 15 × 6,5 / 30 × 14 × 6 cm

Színük sárgásrózsaszín. Horváth L. gyűjteménye.

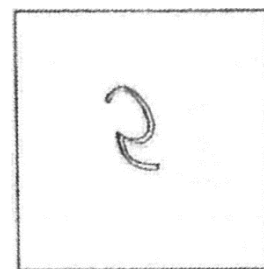
DMoL = feloldatlan, valószínűleg ugyanez a monogram volt a 344. sz. töredékes „...MOL” feliratú darabon.

416. „G”-s, domború felirat.

Széchenyi tér 2.

Méret: 20,5 × 21 × 4,5 cm, színe rózsaszín, (padlótégla).

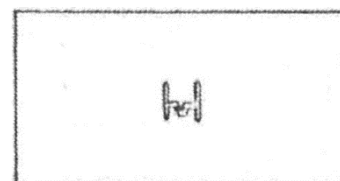
G = Gallauner Antal, a városi téglavető bérlője 1846–1849 és 1856–1859 között.

417. „H”-s, domború felirat.

Széchenyi tér 2.

Méret: 26,5 × 13,5 × 6 cm, színe rózsaszín.

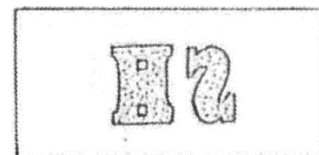
H = feloldatlan

418. „HS”-es, benyomott felirat.

Liszt F. u. 19.

Méret: 25 × 12 × 6,5 cm, színe sárgásrózsaszín.

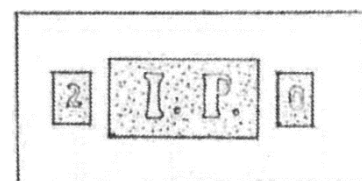
HS = Hlatky-Schlichter

419. „2 I.P. O”-ás felirat, benyomott négyzetekben domború betűk.

Szórvány.

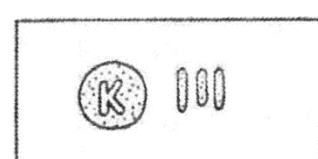
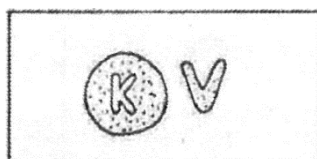
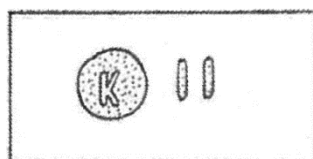
Méret: 28,5 × 14 × 7 cm, színe vörös.

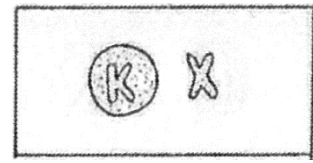
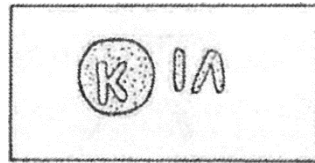
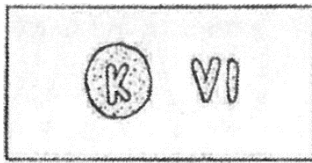
IP = feloldatlan

420. a-f/ Benyomott, kerek mezőben „K”-s, domború felirat, mellette

benyomott „II”, „III”, „IV”, „V”, „VI”, „X”, nyilván más római számokkal is készült. Széchenyi tér 10., a b/ változat a Liszt F. u. 20-ban is. Méretek: 25 × 12 × 6,5 / 25,5 × 12 × 6,5 / 25,5 × 12,5 × 7 / 25,5 × 12,5 × 6,5-7 / 25 × 12-12,5 × 6,5 / 24 × 11,5 × 6,5 cm. Színük vörös, az f/ változaté egészen sötétvörös.

K = feloldatlan, vö. 327. sz. A 328. sz. téglával egy gyárban készült, valószínűleg annál későbbi, kis mérete miatt.

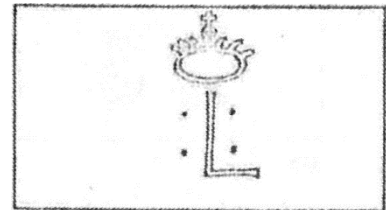
(Megjegyzés: a jegyzetben a 420/a jelölés kétszer szerepel, és nincs 420/e. A téglaképek sorrendje ABC szerint lett meghatározva.)

421. „:L:”-es, domború felirat, az L fölött stilizált koronával.

Méret: 30 × 16 × 6,5 cm, színe sárga.

Horváth L. gyűjteménye.

L = Ludwig, Lajos badeni örgróf, győri várkapitány (1692–1699, Horváth 24.).

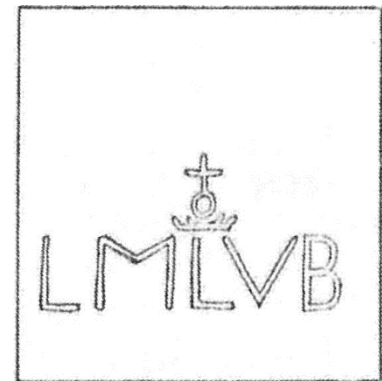

422. „LMLVB”-s, domború felirat, az L fölött stilizált koronával.

Széchenyi tér 1.

Méret: 29,5 × 29,5 × 6-7 cm, színe sárgásrózsaszín. (padlótégla)

LMLVB = Landherr Markgraf Ludwig Von Baden, Badeni Lajos örgróf, győri várkapitány (1692–1699; Pfannl 286.).

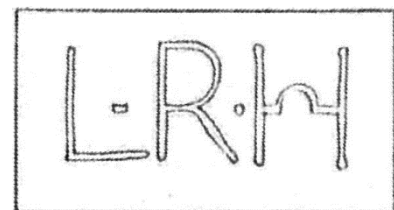

423. „L·R·H”-s, domború felirat.

Szórvány.

Méret: 30,5 × 16 × 7 cm, színe vörös.

LRH = feloldatlan

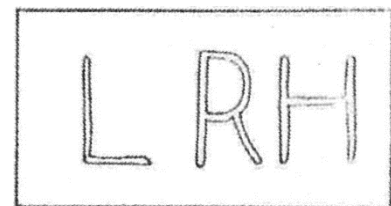

424. „LRH”-s, domború felirat.

Szórvány.

Méret: 30,5 × 15,5 × 6,5 cm, színe vörös.

LRH = feloldatlan

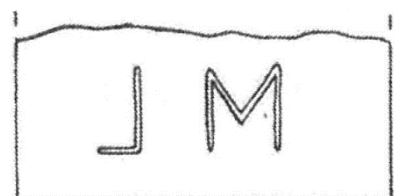

425. „ML”-es, domború felirat.

A káptalándombi Rába vendégház mögötti várfalból.

Méret: 29 × min 13 × 7 cm, színe sárga.

ML = feloldatlan

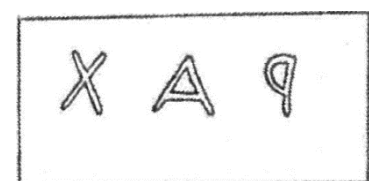

426. „XAP”-os, domború felirat.

Széchenyi tér 2.

Méret: 26,5 × 12,5 × 5,5 cm, színe halványsárga.

Vö. 361–362. sz.

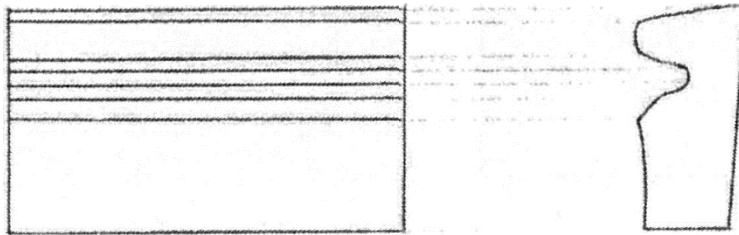
427. Benyomott, ovális mezőben kétsoros, „Wittmann / B. Győr.”, domború felirat, a felső sor ívelten fut.

Méret: 28,5 × 14,5 × 7 cm, színe sárga.

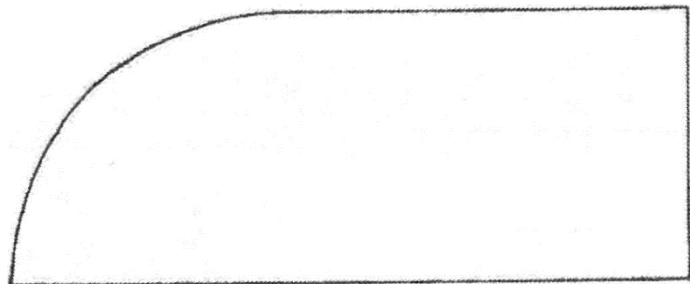
Wittmann-féle győri téglagyárra vonatkozó adattal nem rendelkezünk. Horváth L. gyűjteménye.

428. Jelzetlen téglá, benne a teljes hosszában végigfutó horony. Méret: 30 × 16,5 × 6,5-8 cm, színe sárgás. Széchenyi tér 1., a 307. sz. „HS”-es téglákkal együtt használták, és kialakítása, felülete is azokéhoz hasonló. 19. század vége, vagy már inkább 20. század. A benne futó horony célja ismeretlen (villanyvezeték helye?), de még égetés előtt alakították ki.

429. Nagyméretű, egyik sarkán negyedkörben elvágott, jelzetlen téglá. A Rába szigete mellvédfalának tetején. Méret: 52 × 20 × 9-9,5-10 cm, különböző vastagságú darabok vannak. Színük: sárgás, rózsaszín, feketére égett. 19. század vége – 20. század, a mellvédfalban magában benyomott jelzésű téglák látszanak.

VI. PÓTLÁSOK

Az 1983-ban készült kéziratnak ez a fejezete törlésre került, mert az eredetileg itt található kiegészítéseket a számozásnak megfelelően sorolva, dőlt betűvel szedve, a „Katalógus” részben tüntettük fel, ott, ahová számozták őket.

ZÁRSZÓ

Az 1983-ban elkészült kézirat a szerző engedélyével 2021–2022 során átdolgozásra került. Ez érdemi tartalmi változtatást nem érintett, függetlenül attól, hogy 1983 óta sok újabb adat került napvilágra, sok új tégl került a kutatók-gyűjtők birtokába. Megjegyezzük, dr. Lóvei Pál későbbi tanulmányai (a; Magyar Műemlékvédelem XI. 2002, 225–267. old., b; Arrabona 2020, 149–172. old.) nagyon hasznos további adalékokkal, pontosításokkal szolgálnak a kutatók számára, frissítve az 1983-as adatokat. Jelen kiadványnál kettős cél érdekében dolgoztunk. Egyrészt célunk volt, hogy digitalizált, egyben szövegkereső által kezelhető formátum jöjjön létre, másrészt a rajzok szövegbe helyezésével könnyebben áttekinthető katalógus szülessen. Ez utóbbi miatt, az eredeti tartalomjegyzék utolsó fejezete, mint „Ábrák”, jelen formában megszűnt.

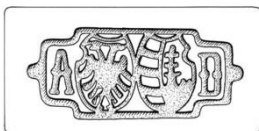
Lóvei Pál: Győri téglák és téglabélyegek. Adatok a győri téglagyártás történetéhez (pdf)

© dr. Lóvei Pál

© Monarchia Bélyegestégla-Gyűjtők Egyesülete

Online kiadvány, 2022, pdf

Kiadja: Monarchia Bélyegestégla-Gyűjtők Egyesülete

Cím: 2836, Baj, Petőfi S. út 2/c

Honlap: <https://mbtgye.hu/>

A kézirat szerkesztését, a rajzok rendezését a szerző engedélyével végezte: Németh András dr.

ISBN: 978-615-81500-4-0